

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MAKÂLÂT-I MAHBÛBİYYE,
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
NUMARA: NEKTY00147 (25b-54b) (İNCELEME-MESTAP
TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)**

Muhsin ÇELİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

ŞUBAT - 2024

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MAKÂLÂT-I MAHBÛBİYYE,
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
KÜTÜPHANESİ NUMARA: NEKTY00147 (25b-54b)
(İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI
METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhsin ÇELİK

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

**“Bu tez 01/02/2024 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan
jüri üyeleri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.”**

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. Ozan YILMAZ	Başarılı
Doç. Dr. Özgür KIYÇAK	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	Başarılı

ETİK BEYAN FORMU

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet ☐

Hayır ☒

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Muhsin ÇELİK

01/02/2024

ÖN SÖZ

Bu çalışmanın konusu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde bulunan NEKTY00147 numaralı Mecnû'a-i Eş'âr ve Makâlât-ı Mahbûbiyye adlı şiir mecmuasıdır. Çalışmamız Sistemantik Tasnifi Projesi (MESTAP) esas alınarak yapılmıştır. Çalışmada öncelikle Türkçe şiirler transkripsiyon alfabesiyle günümüz Türkçesine aktarılmıştır. Mecmuadaki şiirler; yayımlanmış divanlar ve makalelerle karşılaştırılmış, bu çalışmada yer almayan şiirlerin eksik ya da olmayan kelime ve dizeleri dipnotlarda gösterilmiştir. Mecmuada şiir yazan şairlerin biyografileri hakkında bilgi verilmiştir. MESTAP'a uygun olarak hazırlanan çalışmada şairlerin ilk ve son beyti, bendi veya dörtlükleri, nazım biçimleri ve sayfa numaralarına yer verilmiştir. Kim tarafından yazıldığı belli olmayan şiirler araştırmacıların dikkatine sunulmuştur.

Çalışmanın başından beri desteğini esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Orhan Kaplan'a canı gönülden teşekkür ederim. Lisans ve lisansüstü eğitimimde bana verdiği faydalı bilgilerden dolayı Prof. Dr. Bayram Ali Kaya, Prof. Dr. Ozan Yılmaz, Prof. Dr. Vildan Coşkun'a teşekkürü borç bilirim. Hayatımın her alanında gerek maddi gerekse manevi desteğiyle sürekli yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Muhsin ÇELİK

01/02/2024

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	ii
TABLO LİSTESİ.....	v
GRAFİK LİSTESİ.....	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
GİRİŞ.....	1
1. BÖLÜM: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MAKÂLÂT-I MAHBÛBİYYE'NİN TANITIM VE İNCELENMESİ	4
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri, Muhtevası ve Dil Özellikleri	4
1.2. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı.....	5
1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Bahirler, Vezinler ve Sayısı	8
1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri	9
2. BÖLÜM: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MAKÂLÂT-I MAHBÛBİYYE'NİN KARŞILAŞTIRMALI METNİ	40
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenilen Yol	40
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol	41
2.3. Metnin İşaretler Sistemi	42
2.4. Karşılaştırmalı Metin	43
SONUÇ	109
KAYNAKÇA.....	111
TIPKIBASIM.....	115
ÖZ GEÇMİŞ	145

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

- Askerî D.** : Askerî Divanı (Metin- İnceleme), Tuba Bal, İstanbul 2019.
- Aynî D.** : Aynî Divanı, Mehmet Arslan, İstanbul 2004.
- Cevdet Efendi D.** : XIX. Yüzyılda Bir Divan Şairi R. A. Cevdet'in Divançe'si, Bengüsu Çetin, Ankara 2023.
- Ebubekir Kânî D.** : Kânî Divanı (İnceleme- Metin), İlyas Yazar, İzmir 2006.
- Fatîn D.** : Fatîn Divanı, Mehtap Erdoğan, İstanbul 2007.
- Ferrî Efendi D.** : Klasik Türk Edebiyatı Materyali Olarak İşlevsel Sözlükler ve Ferrî Divanı Örneği, Cihan İner, Konya 2020.
- G. Âlî Efendi D.** : Gelibolulu M. Âlî E. Divanı, İ. Hakkı Aksoyak, Ankara 2018.
- H. Nûrî Osman D.** : Hanyalı Nûrî Osman ve Divanı, Abdullah Aydın, Ankara 2009.
- Hilmi D.** : H. Hilmi Edirnevi Divanı (İnceleme- Metin), Hasan Ekici, Malatya 2010.
- İzzet D.** : Dîvân-ı İzzet ve Nigâr-Nâme (Tezkire-i Nigâriyye), Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Ankara 2019.
- Makâlî D.** : Alaşehirli Mustafa Makâlî Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri, Fatih Koyuncu, Manisa 2011.
- Nâbî D.** : Nâbî'nin Türkçe Divanı (Karşılaştırmalı
- Nâzım D.** : 17. Yüzyıl Divan Şairi Ördek-zâde Mustafâ Nâzım ve Dîvânçesi, Zahide Efe, Samsun 2022.
- Nazîm D.** : Yahya Nazîm Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin), Mustafa Sefa Çakır, Sivas 2018.
- Nedîm D.** : Nedîm Divanı, Muhsin Macit, Ankara 2017.
- Pertev D.** : Muvakkit-zâde Muhammed Pertev Dîvânı, Ekrem Baş, Ankara 2017.

- Refî'-i Kâlâyî D.** : Refî'-i Kâlâyî Divanı (İnceleme-Metin), Bilal Apaydın, İstanbul 2007.
- Rüşdî D.** : Edirneli Ahmed Rüşdî Divanı, Melike Tunadurur, Edirne 2012.
- Sâbit D.** : Bosnalı Aleaddin Sâbit Divanı'nın Tahlili, Lejla Oener, Sakarya 2019.
- Safvet D.** : Beyitlere Akseden Ateş: Safvet'in Tophane ve Galata Yangınnameleri, Yunus Kaplan, 2021.
- Sâmî D.** : Arpaemîni-zâde M. Sâmî Dîvânı, Fatma Sabiha K.O, Ankara 2017.
- Sâmil D.** : Recâizâde Mustafa Sâmil Divançe'si, Halil Batur-Enes Yıldız, İstanbul 2020.
- Sermed D.** : Sermed (Feyzullah) Divanı (Edisyon-Kritik-İnceleme), Emel Ergün, Sivas 2004.
- Sırrî D.** : Üsküdarlı Sırrî Divanı (Tenkitli Metin-İnceleme), Şevkiye Kazan, Ankara 2003.
- Zâtî D.** : Zâtî Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin), Orhan Kurtoğlu, Ankara 2017.

2. Diğer Kısaltmalar

- age.** : Adı geçen eser
- bk.** : Bakınız
- C.** : Cilt
- D.** : Divan
- DİA.** : Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
- G.** : Gazel
- Haz.** : Hazırlayan
- KB.** : Kültür Bakanlığı / Kültür ve Turizm Bakanlığı
- Kt.** : Kıt'a
- Ksd.** : Kaside
- Mfr.** : Müfred
- Mhs.** : Muhammes

Mş.	: Muaşşer
Mrb.	: Murabba
Msd.	: Müseddes
N.	: Nazm
No.	: Numara
NŞ.	: Na't-ı Şerîf
Ö.	: Ölüm tarihi
R.	: Rubai
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
SAÜ	: Sakarya Üniversitesi
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Tb.	: Tıpkıbasım
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Trb.	: Terci-i bend
Ths.	: Tahmis
Tkb.	: Terkib-i bend
T.	: Tuyuğ
vb.	: Ve bunun gibi
vr.	: Varak
Yay.	: Yayınevi / Yayınları
Yp.	: Yaprak
YL	: Yüksek Lisans

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı	7
Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı	9
Tablo 3: NEKTY00147 Numaralı Şiir Mecmuasının (25b-54b) Muhteva Tablosu.....	39
Tablo 4: Transkripsiyon Metni	42

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Nazım Şekilleri ve Sayıları.....	5
Grafik 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Şiir Sayıları	6
Grafik 3: Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadığı Yüzyıllar.....	6

ÖZET	
Başlık: Mecmû'a-i Eş'âr ve Makâlât-ı Mahbûbiyye	
Yazar: Muhsin ÇELİK	
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	
Kabul Tarihi: 01/02/2024	Sayfa Sayısı: viii (ön kısım) + 114 (ana kısım) + 30 (ek)
Çalışmanın amacı, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde bulunan NEKTY00147 numaralı Mecmû'a-i Eş'âr ve Makâlât-ı Mahbûbiyye adlı şiir mecmuasının 25b-54b varakları arasındaki şiirleri çeviri yazıya aktarmak; bu konuyla alakalı yayınlanmış diğer nüshalarla karşılaştırmalar yaparak aradaki farkları tespit etmek; ve bu mecmuada bulunan manzumelerin meçhul müelliflerini araştırmacıların dikkatine sunmaktır. Böylelikle divanlarda olmayan veya eksik yazılan kelimelerin doğrusunu gün yüzüne çıkarmaktır. Çalışmamızın amacını, konusunu, yöntemi ve önemini açıkladıktan sonra mecmuada yer alan şairlerin biyografilerine yer verilmiştir. Mecmuada geçen şiirlerin divanlarda bulunan şiirlerle karşılaştırması yapılarak eksik ya da farklı olan şiirler dipnotlarda belirtilmiştir. Çalışmamızın amacı divanı yayımlanmış şairlerin farklı olan şiirleri veya divanda olmayan şiirlerini gün yüzüne çıkarıp araştırmacılarının dikkatine sunmaktır. Mecmuanın ilgili varaklarında toplamda 146 şiir ve 39 şair bulunmaktadır. Bunlardan 34 şairin hayatına ulaşıp bilgi verilmiş 5 şairin ise hayatı hakkında bilgi bulunamamıştır. 59 gazel, 55 müfret, 4 kıt'a, 3 terci-i bend, 1 kaside, 1 nazm, 1 muaşşer, 3 müstezad, 1 tuyuğ, 2 murabba ve 1 muhammes olmak üzere 12 nazım biçimiyle yazılmıştır. Mecmuada geçen şiirler 16. yüzyıl ve 19. yüzyıl arasında yaşamış şairlere aittir. Mecmuada aruzun 10 farklı kalıbına yer verilmiştir. Arapça ve Farsça yazılan şiirler incelemeye dahil edilmemiş sadece Türkçe şiirler incelenmiş ve Mecmuaların SistematiK Tasnifi Projesi'ne uygun olarak hazırlanmıştır.	
Anahtar Kelimeler: Mecmua, Klasik Türk Edebiyatı, MESTAP, Şiir	

ABSTRACT	
Title of Thesis: Mecmû'a-i Eş'âr and Makâlât-ı Mahbûbiyye	
Author of Thesis: Muhsin ÇELİK	
Supervisor: Assist. Prof. Orhan KAPLAN	
Accepted Date: 01/02/2024	Number of Pages: viii (pre text) + 114 (main body) + 30 (add)
The aim of the study is to transcribe the poems between pages 25b-54b of the poetry magazine called Mecmû'a-i Eş'âr ve Makâlât-ı Mahbûbiyye, numbered NEKTY00147, located in Istanbul University Rare Works Library; to identify differences by making comparisons with other published copies on this subject; and to bring to the attention of researchers the unknown authors of the poems in this magazine. Thus, it is to bring to light the correct words that are not in the divans or are written incompletely. After explaining the purpose, subject, method and importance of our study, the biographies of the poets in the magazine are included. The poems in the magazine were compared with the poems in the divans, and the missing or different poems were stated in the footnotes. The aim of our study is to unearth the different poems of the poets whose divans have been published or the poems that are not in the divan and bring them to the attention of researchers. There are a total of 146 poems and 39 poets in the relevant pages of the magazine. Of these, the lives of 34 poets were reached and information was given, and information about the lives of 5 poets was not found. It was written in 12 verse forms, including 59 ghazals, 55 stanzas, 4 stanzas, 3 terci-i bends, 1 kaside, 1 verse, 1 muaşşer, 3 müstezad, 1 tuyuğ, 2 murabba and 1 muhammes. The poems in the magazine belong to poets who lived between the 16th and 19th centuries. 10 different patterns of aruz are included in the magazine. Poems written in Arabic and Persian were not included in the analysis, only Turkish poems were examined and prepared in accordance with the Systematic Classification of Magazines Project.	
Keywords: Magazine, Classical Turkish Literature, MESTAP, Poetry	

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Çalışmanın amacı, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde bulunan NEKTY00147 numaralı Mecmû'a-i Eş'âr ve Makâlât-ı Mahbûbiyye adlı şiir mecmuasının 25b-54b varakları arasında bulunan şiirleri çeviri yazıya aktarmak; bu konuyla alakalı yayınlanmış diğer nüshalarla karşılaştırmalar yaparak aradaki farkları tespit etmek; ve bu mecmuada bulunan manzumelerin meçhul müelliflerini araştırmacıların dikkatine sunmaktır. Şairlere ait şiirlerin tez, divan, makale gibi eserlerle karşılaştırmalarını yapıp divanlara alınmayan veya çeşitli sebeplerle divanları kaybolan şairlerin şiirlerini gün yüzüne çıkarmaktır.

Çalışmanın Önemi

Şiir mecmuaları, farklı dönemde yaşamış şairlerin hayatını, dönemin kültürünü ve mevcut divanlarda bulunmayan fakat aynı şairlere ait olan şiirlerin gün yüzüne çıkarılmasında önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle şiir mecmuaları şairler hakkında bilgi edinilmesi ve divanlarda okunamayan, silinmiş, eksik kelime veya dizelerin tespit edilmesi açısından önemlidir. Şiir mecmuaları bilinmeyen şairlerin şiirlerini edebiyat camiasına tanıtmada konusunda yardımcı olmaktadır. Yine divanlardaki şiirlerin eksik olan beyit ve bendlerini ortaya çıkarma konusunda büyük bir öneme sahiptir. Şairlerin divanlarında olmayan şiirlerine mecmualar sayesinde ulaşılmaktadır. Bu sebeple divanlardan sonra en önemli ikinci kaynak kategorisinde yer almaktadır. İçerik olarak konularına göre ayrılan mecmualar bazen de karışık bir şekilde yazılmaktadır. Divanlarda olmayan nazım şekillerini bazı mecmualarda bulmak mümkündür. Ölümü ve doğumu hakkında bilgi olmayan şairlerin mecmualarda bulunan tarih manzumeleri sayesinde tespit edilebilmektedir. Araştırma yaptığımız mecmuada da yayımlanmış divanlardan farklı olarak yeni şairler ve şiirler bulunmaktadır.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Koleksiyonu'nda NEKTY00147 numarada kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr ve Makâlât-ı Mahbûbiyye adlı mecmuanın yapısı incelenirken bu konuyla ilgili daha önce yayımlanan tez çalışmaları incelenecektir. Giriş

bölümünde çalışmanın önemi, amacı ve konusu ele alınmıştır. Ardından mecmuanın iç ve dış özellikleri, şiirlerin nazım şekilleri, şiirlerde kullanılan vezinler ile şairlerin tespit edilebildiği kadarıyla hayatları hakkında bilgi verilmiştir. Şiirler, divanlardaki şekilleriyle karşılaştırılıp farklılıklar dipnotlarda verilmiştir. Daha sonra mecmuadaki şiirler MESTAP'a göre tasnif edilmiştir. Mecmuadaki bir şiir, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı e-Kitap ile YÖK Tez Merkezi'ndeki divanlarda bulunuyorsa veya herhangi bir akademik çalışmada ilk defa tanıtılmışsa tekrardan kaçınmak için bu şiirler metne dâhil edilmemiştir. Diğer şiirler gibi numaralandırılan bu şiirler tez numarası veya erişim linkleriyle birlikte dipnotta verilmiş; varsa şiirler arasındaki farklar da köşeli parantez içinde gösterilmiştir. Çalışmamızın en son kısmında kaynakçaya, mecmuanın tıpkıbasımına ve özgeçmişe yer verilerek çalışma tamamlanmıştır.

Çalışmanın Konusu

Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY00147 numarada kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr ve Makâlât-ı Mahbûbiyye adlı şiir mecmuasının 25b-54b varakları arasında bulunan şiirlerin transkripsiyonlu metninden oluşmaktadır. Mecmuadaki şiirlerde klasik geleneğin yanında Tekke-Tasavvuf şiirlerine de rastlanılmaktadır. Bazı şiirlerde gemi ve gemicilik terimlerine yer verilmiştir.

Mecmuanın Tanımı ve Mecmuaların Önemi

Toplanmış, yığılmış, bir araya getirilmiş anlamlarına gelen mecmua, çeşitli kişilere ait veya çeşitli konularla ilgili yazı veya şiirlerin toplanmasından meydana gelen kitap, toplanıp düzenlenen şeylerin tamamıdır (Doğan, 2011: 890).

Mecmualar klasik Türk edebiyatı için oldukça önem arz etmektedir. İsimleri duyulan fakat şiirlerine rastlanmayan şairlerin şiirlerini mecmualarda bulmak mümkün olduğu gibi divanlarda eksik ya da olmayan şiirleri mecmualar sayesinde edebiyat camiasına ve araştırmacılarına tanıtma olanağı sağlamaktadır.

Mecmualar; ismi tespit edilmeyen şairlerin keşfedilmesi, divanları basılan şairlerin divanlarında yer almayan şiirlerin tespit edilmesi, yine divanı basılan şairlerin divanlarında olan şiirlerin farklarının ortaya çıkarılması, dönemin edebi zevkinin şiirlere yansıtılması bakımından edebiyat araştırmalarına önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Aydemir'e göre (2007: 123) mecmualar edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurur.

Bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olur, bazen yegâne kaynak olarak işlev üstlenir.

1. BÖLÜM: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MAKÂLÂT-I MAHBÛBİYYE'NİN TANITIM VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri, Muhtevası ve Dil Özellikleri

Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY00147 numarada kayıtlı şiir mecmuasından oluşmaktadır. Mecmuanın istinsah tarihi ve müellifi hakkında bilgi yoktur. Nesih hattıyla yazılan mecmua, toplamda 246 sayfadır. Bu çalışma ise mecmuanın 27-55 sayfaları arasını kapsamaktadır. Müstensihin verdiği sayfa numaraları esas alınmıştır. Yazma metinde bazı sayfalar iki sütundan, bazıları ise üç sütundan oluşmaktadır. Sayfalarda her sütunda 12-17 arası satır bulunmaktadır.

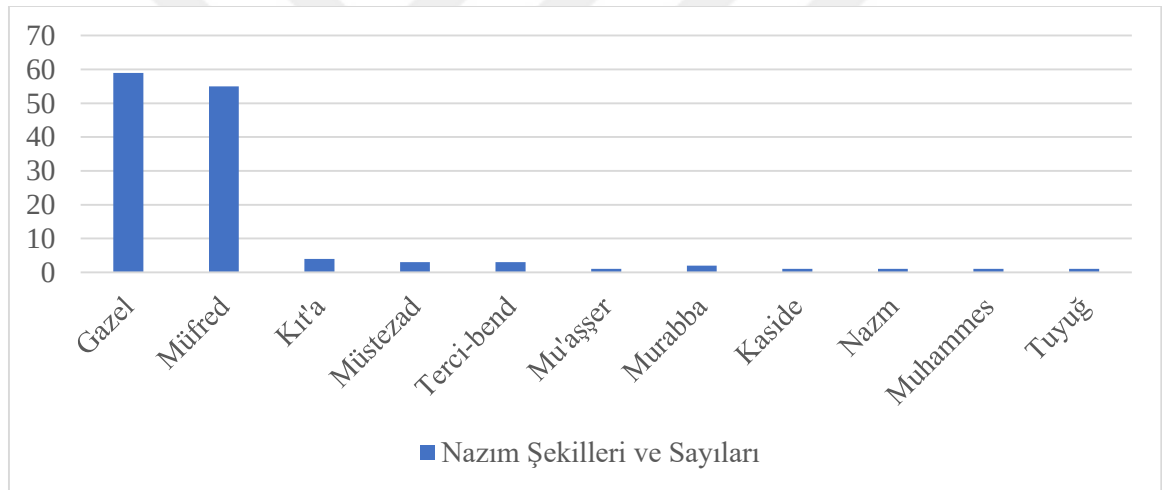
Mecmuanın incelediğimiz bölümünde 39 şair ve toplam 146 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin 121 tanesi Türkçe, 25 tanesi de Arapça ve Farsçadır. Bu şiirlerden 49 tanesinin mahlası yoktur. Bazı şiirler kırmızı başlıklarla yazılmışken bazı şiirler başlıksızdır. Mecmuanın ilk sayfasında eserin ismi Mecmû'a-i İnşâ vü Eş'âr u Makâlât-ı Mahbûbiyye olarak geçmektedir. Aynı şairlere ait şiirler bazen alt alta yazılmış bazen de karışık bir şekilde verilmiştir. Beyit başlıklı şiirler birkaçı haricinde genellikle mahlassızdır. Necâtî'ye ait bir beyit farklı sayfalarda mükerrer olarak tekrar edildiği görülmektedir. Bazı şiirlerin başlıkları yanlış yazılmıştır. Örneğin Nazîre-i Sâmil Efendi başlıklı şiirin mahlas beytinde Aynî ismi geçmektedir. Genellikle şiirlerde Gazel-i Aynî, Nazîre-i Sâmil, Müstezâd-ı Cevdet Efendi, Beyt-i Ömer Hulûsi gibi başlıklar zikredilmiştir. Mecmuamızda ilk 25 sayfa nesir, 26 ile 55 arası şiir, 55 ile 246 arası nesir şeklindedir. Mecmuada yer alan şiirler genellikle hikemi tarzda bazı şiirler ise âşıkâne tarzda yazılmıştır. Sayfalar ikiye ayrılmış bir şekildedir. Şiirlerin yazıldığı sayfaların yan kısımlarına müfredler vardır. Sayfaların numaraları üst taraftadır. Şiirler genellikle gazel, nazire, tarih, yangın-nâme, müstezad, terci-i bend ve kıt'a gibi kırmızı mürekkeple yazılmış başlıklarla verilmiştir. Birkaç şiir ise başlıksızdır. Mecmuanın genelinde mahlaslar kırmızı mürekkeple üstü çizilmiştir. Sadece 45a'da yer alan şiirin mahlası kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Şiirler sağ sayfalarda aşağı doğru eğik yazılmışken sol sayfalar yukarı doğru eğik bir şekildedir. Mecmuadaki şiirler ince bir şekilde yazılmışken derkenarlardaki müfredler ise kalın ve koyudur. 33b sayfasında kayıtlı olan Arapça bir şiir dışında şiirlerde hareke kullanılmamıştır. Bazı sayfaların sayfa numaraları kırmızı mürekkeple; bazı sayfalar ise siyah mürekkeple yazılmıştır. Nesir kısmındaki bazı

sayfalarda yanlışların üstü siyah mürekkeple çizilmiştir. Birkaç sayfada ise şekiller ve bu şekillerin içine yazılan kelimeler vardır. Bazı sayfalarda ise şekil çizilmiş fakat içine herhangi bir kelime yazılmamıştır.

Mecmua muhteva bakımından 16. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar olan şairlerin şiirlerini içermektedir. Şiirler içerik bakımından klasik Türk edebiyatı ve Tekke-Tasavvuf edebiyatına ait izler taşımaktadır.

1.2. Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

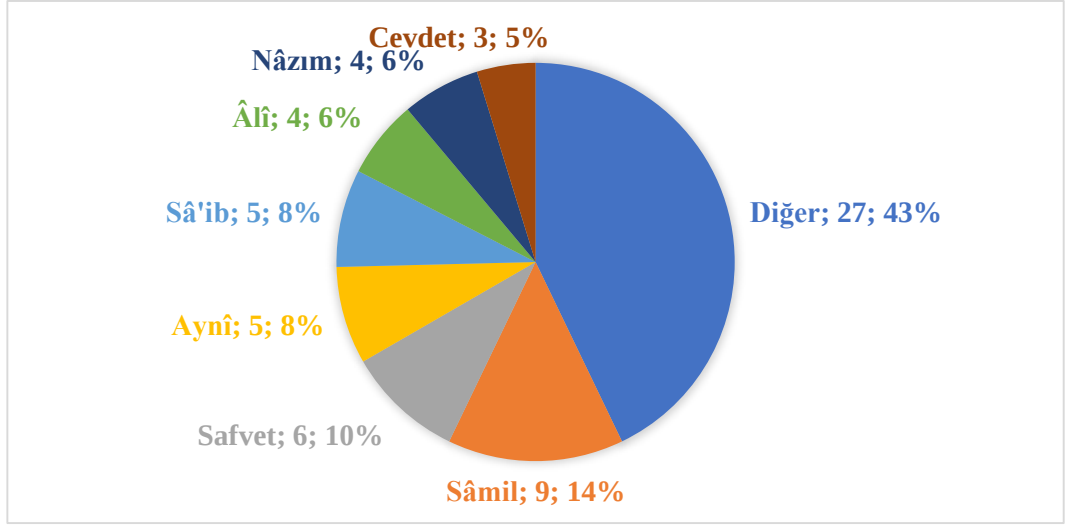
Bu çalışmada toplamda 121 Türkçe şiir bulunmaktadır. Bu şiirler; 59 gazel, 55 müfred, 4 kıt'a, 3 terci-bend, 1 kaside, 1 nazm, 1 muaşşer, 3 müstezad, 2 murabba, 1 muhammes, 1 tuyuğdan oluşmaktadır.

Grafik 1: Nazım Şekilleri ve Sayıları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

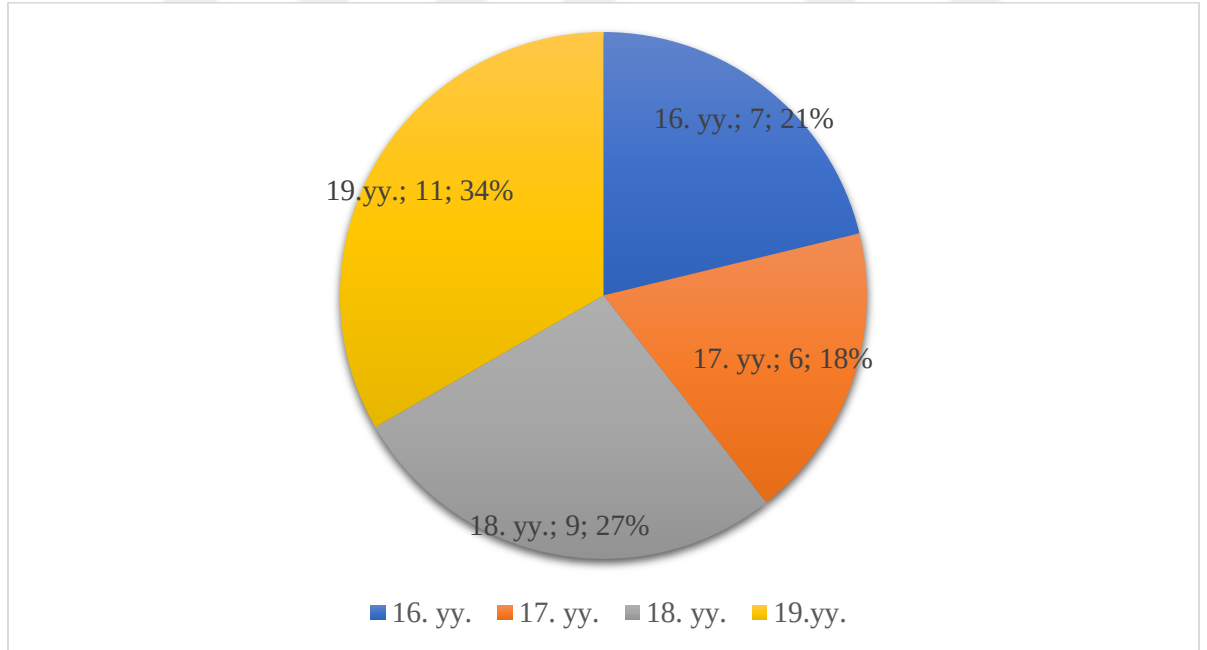
Mecmuanın incelediğimiz bölümünde yer alan şairlerin şiir sayıları şu şekildedir: Sâmîl (9), Safvet (6), Aynî (5), Sâ'ib (5) Âlî (4), Nâzım (4), Cevdet (3). Ferrî (2), İzzet (2), Sermed (2), Vahîd (2), Zihnî (2), Askerî, Fatîn, Firâkî, Günâhî, Hanyalı Nûrî, Kemâl Paşa-zâde, Makâlî, Nâbî, Nazîm, Ömer Hulûsî, Pertev, Refî', Rüşdî, Sâbit, Sâmi, Sırrî, Şâhidî, Şem'î, Trabzonî Zühdi, Vahîd, Zâtî.

Grafik 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Şiir Sayıları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Mecmuada 16. ve 19. yüzyıl arasında 34 şairin kimliği tespit edilmiştir. Bunlar fazladan aza doğru şu şekilde sıralanmıştır: 19. yüzyılda 11, 18. yüzyılda 9, 16. yüzyılda 7, 17. yüzyılda 6. Kimliği tespit edilemeyen şairler ise şunlardır: Attâr Kâmil, Egribozlu Bekri Paşa, Kâmilî, Râsim Efendi, Tâbî Dede

Grafik 3: Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadığı Yüzyıllar

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Sıra No.	Şairin Kullandığı Mahlas	Nazım Biçimi ve Sayısı
1	Askerî	1 terci-bend
2	Aynî	5 gazel
3	Âlî Efendi	3 gazel, 1 muaşşer
4	Âttâr Kâmil	3 gazel
5	Cevdet Efendi	2 gazel, 1 müstezad
6	Egribozlu Bekri Paşa	1 müfred
7	Fatîn	1 gazel
8	Ferrî Efendi	2 gazel
9	Firâkî	1 murabba
10	Günâhî	1 terci-bend
11	Hanyalı Nuri Efendi	1 müfred
12	Hilmî	2 gazel
13	İzzet	2 gazel
14	Kâmilî	1 gazel
15	Kemâl Paşâ-zâde	1 kıt'a
16	Makalî	1 müfred
17	Nâbî	1 gazel
18	Nâzım Efendi	4 gazel
19	Nazîm Efendi	1 gazel
20	Nedîm	1 gazel
21	Ömer Hulûsî	1 müfred
22	Pertev	1 gazel
23	Râsim Efendi	1 gazel
24	Refî'	1 kıt'a
25	Rüşdî Efendi	1 gazel
26	Sâbit	1 müfred
27	Safvet	3 gazel, 1 kaside, 1 müstezad, 1 murabba
28	Sâ'ib	5 gazel
29	Sâmî	1 gazel
30	Sâmil	8 gazel, 1 müstezad,
31	Sermed Efendi	2 gazel
32	Sırrî	1 müfred
33	Şâhidî	1 gazel
34	Şem'î Efendi	1 gazel
35	Tâbî Dede	1 terci-bend
36	Trabzonî Zühdi	1 muhammes
37	Vahîd	2 gazel
38	Zâtî	1 müfred
39	Zihnî Efendi	2 gazel
40	Lâ-Edrî	48 müfred, 1 nazm, 1 tuyuğ, 3 kıt'a
41	Arapça-Farsça şiir	25
	Toplam	146 şiir

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Bahirler, Vezinler ve Sayısı

Mecmû'a-i Eş'âr u Makâlât-ı Mahbûbiyye adlı mecmuada toplamda 146 şiir bulunmaktadır. Bunlardan 121 tanesi Türkçedir. Arapça ve Farsça olan 25 tane şiir, vezin bakımından değerlendirmeye alınmamıştır. Türkçe şiirlerde remel (60), hezec (56), muzari' (4) ve hafif (1) bahirleri olmak üzere 10 farklı aruz vezni kullanılmıştır.

Remel	Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	G.1, G.2, G.4, G.39, G.40, G.50, G.51, G.89, G.90, G.121, G.123, G.125, Trc.137, Trc.138, Trc.142, Mfr.11, Mfr.31, Mfr.34, Mfr.64, Mfr.69, Mfr.73, Mfr.83, Mfr.84	23
	Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	G.16, G.17, G.18, G.29, G.78, G.79, G.80, G.100, G.101, G.102, G.103, G.111, G.112, G.113, G.139, G.144, Mfr.10, Mfr.13, Mfr.25, Mfr.26, Mfr.27, Mfr.28, Mfr.33, Mfr.38, Mfr.43, Mfr.44, Kt.36, Mfr.45, Mfr.61, Mfr.65, Mfr.74, Mfr.75, Mfr.76, T.49, Kt.70	35
	Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün	Kt.14	1
	Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün	Mfr.23	1
Hezec	Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün	G.5, G.6, G.7, G.8, G.81, G.88, G.96, G.97, G.98, G.99, G.104, G.105, G.109, Mfr.9, Mfr.115, Mfr.62, Mfr.82, Mhs.114, Mrb.120	19
	Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün	G.30, G.53, G.54, G.92, G.93, G.106, G.107, G.122, G.123, G.128, Ksd.118, Mfr.12, Mfr.32, Mfr.42, Mfr.108, Mfr.117, Mfr.35, Mfr.47, Mfr.55, Mfr.57, Mfr.59, Mfr.60, Mfr.72, Mfr.77, Mfr.85, Mfr.86, N.58, R.87, Kt.116, Mrb.140, Mu'.141	31

	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün	Mfr.15, Kt.71, Mfr.69	3
	Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün Mef'ûlü Fe'ûlün	Müst.94, Müst.95, Müst.119	3
Hafif	Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'îlün	G.52	1
Muzari'	Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'îlün	G.66, G.67, G.126, G.127	4

Tablo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri

Mecmû'a-i Eş'âr u Makâlât-ı Mahbûbiyye adlı mecmuanın incelediğimiz bölümünde 39 şair bulunmaktadır. Kaynaklarda Attâr Kâmil, Egribozlu Bekri Paşa, Kâmilî, Râsim Efendi ve Tâbî Dede'nin biyografilerine dair bilgiye ulaşamamıştır. 16. yüzyıl ve 19. yüzyıl arasında yaşayan 34 tane şairin ise kimliği tespit edilmiş ve hayatları hakkında bilgi verilmiştir.

Askerî (?-1591)¹

Asıl adı Mehmed olan Askerî Edirne'de doğmuş ve Kanuni Sultan Süleyman dönemi şairlerindendir. Bağdat'a gidip orada İmam Hasan Askerî'ye intisap etmiş ve onun dergahında belli bir süre kaldığı için şiirlerinde Askerî mahlasını kullanmıştır. Yeniçeri ve tımar sahibi olmuş, ardından zeamet alarak Selanik'e yerleşmiştir. Selanik'te İshak Paşa'nın oğlunun hanımıyla evlenmiş bu sayede büyük servet sahibi olmuştur. Hacca gitmesine rağmen Râfîzî olduğu iddia edilmiş ve zındıklık ile itham edilmiştir. 1591 yılında vefat eden Askerî'ye ait herhangi bir eser yoktur. Fakat şiir mecmualarında terci-bend, muhammes, müseddes gibi şiirlerine rastlanmaktadır. Yazdığı şiirlerde rindane bir tavır söz konusudur.

¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kaplan, Yunus (2014); "Askerî", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/askeri-mehmed>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

Aynî (1766-1837)²

1766 yılında Gaziantep'te dünyaya geldiği rivayet edilen Aynî, Antep'te iyi bir eğitim aldıktan sonra 1790'da İstanbul'a gidip eğitimini daha da ilerletmiştir. İstanbul'da evlendikten sonra on beş yıl kadılık yapmıştır. İyi derecede Arapça ve Farsça bilen Aynî, bu derslerin eğitimini vermiştir. Rumeli Kazaskerliği Dairesinde ilk görevine başlamıştır. Bazı kaynaklar Aynî'nin Nakşî olduğunu bildirmişlerdir. Kendi devrinde yaşamış birçok şaire nazire ve müşterek gazeller yazmıştır. Divan şairleri arasında itibar sahibi olan şair 1837 yılında İstanbul'da vefat etmiş ve Galata Mevlevîhânesi'ne defnedilmiştir. Eserleri: Divan, Sâkînâme, Dürrü'n-nizâm, Nazmü'l-cevâhir, Nusretnâme.

Âlî Efendi (1541-1600)³

1541 yılında Gelibolu'da dünyaya gelmiştir. Medrese eğitimi aldıktan sonra şiirleriyle dikkat çeken Âlî, Mihr ü Mâh adlı eserini şehzade Selim'e sunmuş ve divan katibi olmuştur. Gözü sürekli yüksek mevkilerde olan şair bir türlü bu arzularına ulaşamamıştır. Edebi kişiliğinin yanında birçok sefere tanıklık ettiği için tarihçilik vasfıyla da öne çıkan Gelibolulu Mustafa Âlî manzum ve mensur eserler kaleme almasına rağmen bazı eserlerine ulaşamamıştır. Aynı zamanda hattat olan Âlî, hırsı yüzünden devrinde pek çok sevilmemiştir. Eserleri: Nâdirü'l-mehârib, Heft Meclis, Zübdetü't-tevârîh, Nusretnâme, Fursatnâme, Câmiu'l-buhûr der Mecâlis-i Sûr, Menâkıb-ı Hünerverân, Mir'âtü'l-avâlim, Mirkâtü'l-cihâd, Kühnü'l-ahbâr, Türkçe Divan, Farsça Divan, Mihr ü Mâh, Tuhfetü'l-uşşâk, Mihr ü Vefâ, Enîsü'l-kulûb.

Cevdet Efendi (?-1831)⁴

Adı Ahmet Cevdet'tir. İstanbul doğumlu şair, Katip Recâî-zâde Cevdet ismiyle tanınmaktadır. Reîsü'l-küttâb Mehmed Recâî Efendi'nin torunu şair İbrahim Münib Efendi'nin oğludur. Tahsil hayatına dair ayrıntılı bilgiler bulunmasa da eserlerinden iyi bir eğitim aldığı anlaşılmaktadır. Doğum tarihi bilinmeyen Cevdet Efendi, Bâb-ı Âlî Dâhiliye Kalemî'nde memur iken İstanbul'da çıkan bir veba salgını sonucu 1831 yılında

² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ünver, İsmail (1991); "Aynî", DİA, cilt:4, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.270-271. (Erişim tarihi: 11.02.2023).

³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kütükoğlu, Bekir (1989); "Âlî", DİA, cilt:2, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.416-421. (Erişim tarihi: 11.02.2023).

⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Yekbaş, Hakan (2014); "Cevdet", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cevdet-recaizade-ahmed>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

vefat etmiştir. Cevdet Efendi'nin üç eseri bulunmaktadır. Eserleri: Nevâdirü'l-Âsâr fi Mütâla'ati'l-Eş'âr, Zînetü'l-Mecâlis, Dîvân-ı Cevdet.

Firâkî (?-?)⁵

Kütahya doğumlu olan şairin asıl adı Abdurrahman'dır. Kanuni Sultan Süleyman döneminde yaşamış ve iyi bir eğitim aldıktan sonra babasının isteği üzerine memleketine dönmüştür. Önceleri içkiye düşkün olan Firâkî daha sonra tasavvufa yönelmiştir. Sultan Bayezid Firâkî'nin vaazlarına katılmış ve çok beğenmiştir. Bundan dolayı kendisine caize vermiştir. Doğum tarihi bilinmeyen şairin ölüm tarihi hakkında çeşitli rivayetler vardır. 1572-83 yılları arasında vefat ettiği düşünülmektedir. Eserleri: Ahlâk-ı Muhsinî Tercümesi, Kırk Sual.

Fatîn (1814-1866)⁶

1814 yılında Drama'da doğan Fatîn'in asıl adı Davut'tur. Eğitimine Drama'da başlayan şair daha sonraları Kahire'ye amcası Mehmed Hüsrev Bey'in yanına gitmiştir. Amcasının ölümünden sonra İstanbul'a gelmiştir. Kısa zamanda gösterdiği kabiliyeti ve zekası sayesinde Mühimme Kalemi'ne geçerek mühimmenüvisân sınıfına yükselmiştir. Fatîn mahlasını almış ve edebiyatımızda bu mahlası kullanan tek şair olmuştur. Kendi dönemine kadar uzanan şairler hakkında bir tezkire yazma düşüncesiyle Fatîn tezkiresini kaleme almıştır. Bu sayede ismi kalıcı hale gelmiştir. Salim tezkiresini bıraktığı yerden devralan Fatîn, tezkiresinin yeni basımını göremeden 1866 yılında vefat etmiştir. Eserleri: Hâtimetü'l-Eş'âr (Fatîn Tezkiresi).

⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Köksal, Mehmet Fatih (2013); "Firâkî", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/firaki>, (Erişim tarihi: 18.02.2023).

⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Akün, Ömer Faruk (1995); "Fatîn", DİA, cilt:12, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.256-260. (Erişim tarihi: 11.02.2023).

Ferrî Efendi (1756-1805)⁷

1756 yılında Filibe'ye bağlı Tatarpazarı'nda dünyaya gelen ve asıl adı Mehmed olan Ferrî Efendi, Neşat Süleyman Efendi'nin öğrencisidir. Ailesi hakkında pek fazla bilgi yoktur. Şiirlerinde genellikle aşk konusu üzerinde durmuş ve çok sayıda tarih düşürmüştür. Hocası Neşat Süleyman da dahil olmak üzere birçok şaire nazire yazmıştır. Defter-i Hâkânî ile Beylik Odası'ndaki memuriyetlerinin yanında mültezimlik de yapan şair, vergi tahsil ederken vurularak öldürülmüştür. Eserleri: Divan, Tarih Risalesi.

Günâhî (?-1581)⁸

Asıl adı Hasan olan şair “Baba Hasan” veya “Hasan Dede” olarak da anılmaktadır. Günâhî'nin doğum yeri Vardar Yenice'dir. Eğitimi ile ilgili bir bilgi yoktur. Derviş tabiatlı, temiz huylu ve sağlam inançlı olmasına rağmen Günâhî mahlasını kullanmıştır. Âşık Çelebi onu Vardarlı şairlerin serdari olarak anmıştır. Günâhî aynı zamanda Gelibolu ve Konya Mevlevihanelerinde bulunmuştur. Herhangi bir eseri bilinmeyen şairin mecmualarda şiirlerine rastlanmaktadır. Doğum tarihi bilinmeyen şair, 1850/51 yılında Selanik'te Farsça öğretmenliği yaptığı sırada vefat etmiştir.

Hanyalı Nuri Efendi (1767-1815)⁹

1767 yılında Hanya'da doğan Nûrî'nin asıl adı Osman, lakabı ise Emin'dir. Şiirlerinde genellikle Nûrî mahlasını kullanmıştır. Gençliğinde ise Emin, Sa'id ve Hicâzî mahlaslarını kullanmıştır. Kaside ve tarih alanında usta olan şairin Arapça ve Farsça bildiğine dair bilgiler vardır. Her ne kadar büyük şairlerden uzakta olsa da onların şiirlerini okumuş ve onları kendisine usta olarak seçmiştir. Yaşadığı bölgenin kültürünü şiirlerine konu etmiştir. Hayatını bazen Hanya'daki evinde bazen de Moras köyündeki çiftliğinde geçirmiştir. Hanyalı Nuri Efendi, 1815 yılında vefat etmiştir. Eserleri: Divan, Tarih-i Girid, Tuhfe-i Nûrîyye ve Zeyl-i Tuhfe-i Nûrîyye, Tezkire-i Şu'arâ-yı Cezîre-i Girid, Tarîkü'l-İhtisâr.

⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kırbıyık, Mehmet (2013); “Ferrî”, TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ferri-mehmed-efendi>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Köksal, Mehmet Fatih (2013); “Günâhî”, TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gunahi>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kurtoğlu, Orhan (2013); “Nûrî”, TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nuri-osman-hanyevi>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

Hilmî (1881?- 1896?)¹⁰

Hasan Hilmî mahlasını kullanan şair Edirne'nin Hasköy ilçesin Salman köyünde doğmuştur. Münzevî Hilmî olarak tanınmıştır. Sultan Abdülhamid devrinde yaşayan şair, Ferhad Bey'in oğludur. Güllüvî cemaitine bağlı olan Hilmî, eğitim görmek için İstanbul'a gittiğinde Nakşîbendî tarikatına girmiş ve bu tarikattan ders almıştır. 18 yıl boyunca Fatih'te şeyhlik yapmıştır. Doğum tarihi ve ölüm tarihi tam belli olmayan şairin evlatları için yazdığı şiirden yola çıkılarak 1896 yılından sonra vefat ettiği anlaşılmaktadır. Eserleri: Divan.

İzzet (1692-1734?)¹¹

Asıl adı Ali olan şair İzzet mahlasını kullanmıştır. 1692 yılında İstanbul veya Edirne'de dünyaya geldiği hakkında bilgiler vardır. Damad Mehmet Paşa'nın oğludur. Patrona Halil İsyanı'nda asiler tarafından zorlanmasına rağmen görevinin başından ayrılmayıp ayaklanmanın bastırılmasında önemli rol almıştır. Lale Devri'nin önemli şairlerin sayılan İzzet, Arapça ve Farsçayı iyi bildiğinden dolayı tercüme faaliyetlerine katılmıştır. Daha sonrasında Nedim ile dost olmuş ve onun tarzında şiirler yazmanın yanında şair Nedim'e nazireler de yazmıştır. Yaşadığı dönemin olaylarını çok iyi bir şekilde şiirlerine konu etmiştir. Kaside sahasında Nef'i'yi örnek almış ve neşeli şarkılarıyla ün salmıştır. İran cephesinin seraskeri ve muhafızı olan şair genç yaşta vefat etmiştir. Eserleri: Divan, Târîh-i Aynî'den Mütercem Bir Parça, Nigârname.

Kemâlpaşa-zâde (1469- 1534)¹²

Asıl adı Şemseddin Ahmed olan şair Kemalpaşa-zâde veya İbn Kemal olarak anılmıştır. 1469 yılında dünyaya gelen Kemalpaşa-zâde'nin nerede dünyaya geldiği hakkında farklı bilgiler vardır. Bazı kaynaklarda Tokat bazılarında Edirne bazılarında ise Amasya olarak ifade edilmektedir. Yavuz Sultan Selim zamanında Şah İsmail'i ve akidesini eleştirmiş ve halkı savaşa teşvik etmiştir. Bununla ilgili yazdığı risale sayesinde şöhreti artmıştır. Mısır seferine katılıp padişahın itibar görmesi üzerine beylerbeyi yardımcılığına tayin

¹⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Erdoğan, Mehtap (2014); "Hilmî", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasan-hilmi>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

¹¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Albayrak, Nurettin (2001); "İzzet", DİA, cilt:23, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.556-557. (Erişim tarihi: 11.02.2023).

¹² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Turan, Şerafettin (2022); "Kemal Paşâ-zâde", DİA, cilt:25, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.245-247. (Erişim tarihi: 11.02.2023).

edilmiştir. Zamanla şeyhülislamlığa kadar yükselmiştir. Sultan Bayezit, Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman döneminde yaşamış ve üç padişahın sevgisini kazanıp önemli görevlerde bulunmuştur. Döneminde yanlış anlaşılabilen konuları cesaretle bir şekilde tartışmıştır. Şairliğinin yanında tarihçilik vasfına da sahip olan İbn-i Kemal, her padişah için ayrı bir cilt kaleme almış ve böylelikle sekiz ciltlik bir tarih kitabı olan *Tevârîh-i Âl-i Osmân* adlı eser ortaya çıkmıştır. İlmi sayesinde “el-muallimü'l-evvel” ünvanını almıştır.

Makâlî (?-1584)¹³

Asıl adı Mehmed Çelebi olan şair Alaşehir’de dünyaya gelmiş ve Hammamcı-zâde sanıyla tanınmıştır. Bazı kaynaklar Güzelhisarlı bazı kaynaklarda ise Akşehirli olduğunu söylemektedir. Kanunî Sultan Süleymân ve II. Selim devri şairi olan Makâlî hakkında detaylı bilgi yoktur. İlim konusunda derin bilgilere sahip olan şair ince manaları, nükteli hoş sözleri, atasözleri ve deyimleri şiirlerinde kullanmıştır. 1584 yılında vefat etmiştir.

Nâbî (1642-1712)¹⁴

Asıl adı Yusuf olan Nâbî, 1642 yılında Ruha (Urfa)’da doğmuştur. Seyyid Mustafa Efendi’nin oğludur. Çocukluk ve gençlik yıllarını Ruha’da geçiren şair burada iyi bir eğitim almış Arapça ve Farsçayı iyi derecede öğrenmiştir. Daha sonrasında İstanbul’a gelen Nâbî, şiirler yazarak ismini duyurmuş ve Hikemi tarzın öncülerinden kabul edilmiştir. 1679 yılında Rami Mehmet Paşa’yla beraber hacca gitmiş ve bu yolculuk esnasında *Tuhfetü’l-Harameyn* adlı eserini yazmıştır. Sultan Ahmet’e yazdığı bir kasideyle padişahın armağanları alan Nâbî, Çorlulu Ali Paşa’nın sadaret mührünü almasıyla evi yıkılmış ve gelirlerine el konulmuştur. Şiirlerinde takındığı tavrıdan dolayı birçok şair tarafından takdir edilmiş ve birçok şaire öncülük etmiştir. Şiirlerinin genelinde öğreticilik ve ders verme söz konusudur. Manzum ve mensur olmak üzere birçok eser kaleme almıştır. 1712 yılında vefat etmiş, Karacaahmet Mezarlığı’nda Miskinler Tekkesi Sofasına defnedilmiştir. Eserleri: *Divan*, *Dîvânçe*, *Hayriyye*, *Tercüme-i Hadîs-i Erbaîn*,

¹³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Koyuncu, Fatih (2013);”Makâlî”, TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/makali-mehmed-celebi>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

¹⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Erkal, Abdülkadir (2014);”Nâbî”, TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

Hayrâbâd, Surnâme, Tuhfetü'l-Haremeyn, Münşeât, Fetihnâme-i Kamanîçe, Zeyl-i Siyer-i Veysî.

Nâzım Efendi (?-1696)¹⁵

Asıl adı Mustafa olan şair, İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Ördek İsmail Efendi'nin oğludur. İyi bir eğitim alıp yeniçeri kalemine girmiştir. Döneminde iyi bir şair olan Nâzım, tezkirelerde kendisinden övgüyle bahsedilmiştir. Hakkında fazla bilgi bulunmayan şairin eserine rastlanmamıştır. Bazı kaynaklara göre Nâzım Efendi'nin sesi çok güzel olduğundan dolayı çeşitli besteler yapmıştır. Nâbî tarzında eserler veren şair Hattat Osman Efendi'nin kardeşi olarak rivayet edilmektedir. Doğum tarihi belli olmayan Nâzım 1696 yılında vefat etmiştir.

Nazım Efendi (1649- 1727)¹⁶

Asıl adı Yahya olan İstanbul'un Kumkapı semtinde dünyaya gelen Nazım, Gedikpaşalı Nazım olarak anılmıştır. Şiirlerinin diğer şairlerle karışmaması için Nazım mahlasını kullanmıştır. 80 yaşında vefat ettiğine dair verilen bilgiler ışığında yola çıkıldığında 1649 yılında doğduğu anlaşılmaktadır. Ali Çelebi'nin oğludur. Enderun'da iyi eğitim alan şair Arapça ve Farsçayı da iyi derecede öğrenmiştir. Gençlik yıllarında Galata Mevlevîhânesi şeyhi Arzî Mehmed Dede'ye intisap etmiş, ardından Edirne şeyhi Neşâtî Dede'ye bağlanmıştır. Şiirlerinden anlaşıldığına göre şair yoksulluk çekmiş ve bunu sürekli dile getirmiştir. Naatlarıyla da ön plana çıkmıştır. Divan şiirinde şarkı türünün ilk örneklerini vermiştir. Başta Halim mahlasını kullanan şaire Neşâtî tarafından daha sonra Nazım mahlası verilmiştir. Nerede vefat ettiğine dair bilgi yoktur. Vefat tarihi 1727'dir. Eserleri: Divan.

¹⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Aksoy, Hasan (2006); "Nâzım", DİA, cilt:32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s,448. (Erişim tarihi: 13.02.2023).

¹⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Uzun, Özcan, Mustafa İsmet, Nuri (2006); "Nazım", DİA, cilt:32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s,452-453. (Erişim tarihi: 13.02.2023).

Nedîm (1681-1730)¹⁷

Asıl adı Ahmed'dir. 1681 yılında İstanbul'da doğmuştur. Merzifonlu Mustafa Muslihüddin Efendi'nin torunu, Kadı Mehmed Efendi'nin oğludur. İyi bir eğitim almıştır. III. Ahmed döneminde şiiirleriyle tanınmış ve Lale Devri'nin en önemli şairi olmuştur. Kendi tarzını geliştirmiştir. Şiirlerinin çok sade ve anlaşılır olduğunu ve bu yüzden şiirlerinde mahlas kullanmaya gerek olmadığını söylemiştir. Gazel sahasında ünlenerek Nedimâne tarzı oluşturmıştır. Kullandığı yerli kelimeler ve akıcı dili sayesinde mahallileşme akımının öncülerinden kabul edilmiştir. Bazı şairlerin şiirlerine nazireler yazmış bazılarını da tanzir etmiştir. Kasidede Nef'i Efendi'yi gazelde ise Baki ve Yahya Efendi'yi beğendiğini ifade etmiştir. Döneminde tercüme odasında görev almış ve eserlerin farklı bölümlerini tercüme etmiştir. Nedim'in ölümü hakkında çeşitli rivayetler bulunsa da 1730 yılında illet-i vehimeden öldüğü düşünülmektedir. Eserleri: Divan, Sahâifü'l-Ahbâr, Aynî Tarihi.

Ömer Hulûsî (1805-1868)¹⁸

Uşşâkî şeyhi olan şairin asıl adı Ömer Hulûsî'dir ve şiirlerinde Hulûsî mahlasını kullanmıştır. 1805 yılında Aydın Güzelhisarı'nda dünyaya gelmiştir. Hacı Hafız Efendi'nin oğludur. Mesleği bezirgânlıktır. Çocukluğunda babasının yanında çalışırken cömertliği sebebiyle malzemeleri ücretsiz dağıtmış, bunun üzerine babası da onu ilim tahsili için Nazilli'ye götürmüştür. Burada eğitim görmüş ve Uşşâkî şeyhlerine intisap etmiştir. Daha sonra Nazilli dışına çıkmış ve birçok ilde irşad görevini yürütmüştür. İstanbul'da iken bir iftiraya uğramış ve hapis yattıktan sonra tekrar Nazilli'ye dönerek aktarlık ile meşgul olmuştur. Hasan Bey'in kız kardeşi Emine Sultan ile evlenmiş, bu evlilikten bir kız ve bir oğlu olmuştur. 1868 yılında Nazilli'de vefat etmiştir. Eserleri: Divan.

¹⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Macit, Muhsin (2006); "Nedîm", DİA, cilt:32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.510-513. (Erişim tarihi: 13.02.2023).

¹⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Baş, Mehmet Şamil (2013); "Ömer Hulûsî", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hulusi-omer-mdbir>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

Pertev (1824-1873)¹⁹

Asıl adı İbrahim Edhem'dir. Erzurum doğumludur. Pertev mahlasını kullanmıştır. Mehmed Timur Efendi ve Fatma Dursun Hanım'ın evliliğinden dünyaya gelmiştir. Çocukluğunda Fennî mahlasıyla şiir yazmış fakat divanı basılmamıştır. İzmir'de kaldığı sürede Fransızca, Berlin'de ise Almanca öğrenmiştir. Hem nesir hem de şiirle meşgul olmuştur. Eski tarzda şiir yazmış ve herhangi bir yenilik elde edememiştir. Yükselme hırsı olmayan şair, açık sözlü olmanın yanında verilen görevlerin hepsini hakkıyla yerine getirmiştir. Nesih hattıyla güzel şiirler yazmıştır. Her ne kadar fazla şiiri olduğu hakkında rivayetler olsa da Koşka'da çıkan yangında hepsi yanmış, sadece birkaç tanesi günümüze ulaşılabilmiştir. Hem hece ölçüsüyle hem de aruz ölçüsüyle şiirler yazmıştır. 1873 yılında Kastamonu valisi iken vefat etmiştir. Eserleri: Hâbnâme, Emrû'l-acîb fî târîhi ehli's-salîb, Itlâku'l-efkâr fî akdi'l-ebkâr, Medh-i Sa'y ve Zemm-i Betâlet, Bekâ-yı Şahsî ve Nev'îye Hizmet, Av'ave, Kırmızı Bayrak.

Refî' (1760?- 1822)²⁰

Asıl adı Mehmed Emin'dir. İstanbul Topkapı'da doğmuş ve bir kumaşçının oğlu olarak bilinmektedir. Doğum tarihi net bilinmemekle beraber oğlunun yazdığı mukaddimeden 1760 yılında doğduğu anlaşılmaktadır. Sürûî ile karşılıklı hicivleri meşhurdur. Nazım şekillerinin hemen hepsinde şiir yazan Refî'nin şairliği güçlü değildir. Refî' mahlasının yanında bazen Kâlâyî bazen de Refî'-i Kâlâyî mahlaslarını kullanmıştır. Gayûr mahlasıyla da şiir yazıldığı söylene de bu mahlasla yazılmış herhangi bir şiir bulunamamıştır. Şairin en çok rağbet ettiği nazım şekli tarih kıtalarıdır. 1822 yılında cilt hastalığından vefat etmiştir. Eserleri: Divan, *Ermenice-Türkçe Lugat*.

Rüşdî Efendi (?-?)²¹

Rüşdî Efendi Edirne'de dünyaya gelmiştir. Asıl adı Ahmed Rüşdî'dir. Edirne'de Hacı Ahmed olarak tanınır. Eğitimini burada tamamlayan şair hakkında detaylı bilgi yoktur.

¹⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Okay, Orhan (1994); "Pertev", DİA, cilt:10, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.420-421. (Erişim tarihi: 13.02.2023).

²⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Karavelioğlu, Murat Ali (2007); "Refî'", DİA, cilt:34, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.526. (Erişim tarihi: 13.02.2023).

²¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Aksoyak, İsmail Hakkı (2015); "Ahmed Rüşdî Efendi" <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rusdi-ahmed-efendi> (Erişim tarihi: 11.02.2023).

Sâbit (?- 1712)²²

Asıl adı Alaeddin Ali olan şairin mahlası Sabit'tir. Bosna'da dünyaya gelmiş fakat doğum tarihiyle ilgili net bir bilgi yoktur. İlk eğitimini Müftü Halil Efendi'den almış ve ardından İstanbul'a gelmiştir. Şiirlerinde yerli ve yenilikçi olmanın yanında atasözleri ve deyimleri de kullanmıştır. Söz oyunları ve alay konusunu şiirde başarılı bir şekilde işlemiştir. Kasideleri belli bir olgunluğa ulaşmamakla birlikte şiirlerinin içeriği klasik şiire uygundur. Samimi bir dile sahiptir. Hikemi ve mahallileşme akımından etkilenmiştir. Şiirlerinde genellikle lirizm havası mevcuttur. Nâbî'nin şiir anlayışından etkilenmiş fakat bu tarzı şiirlerine tam anlamıyla yerleştirememiştir. 1712 yılında vefat etmiştir. Kendisinden sonra gelen birçok şairi etkilemeyi başarmıştır. Eserleri: Divan, Zafernâme, Edhem ü Hü mâ, Derenâme, Berbernâme.

Safvet (1795-1866)²³

1795 yılında İstanbul Galata'da doğan Safvet Efendi, Mehmed Efendi'nin oğludur. Devrinin en önemli şairlerinden biridir. Yorgancı esnafı olarak anılmaktadır. Baş Musahib Hatif Efendi'nin uşağı olduğuna dair bilgiler vardır. Yorgancılık yaptığı sırada dükkanından çok Galata meyhanelerinde vakit geçirmiştir. Sevdiği kadının affedilmesi için Kaptan-ı Derya Hüsrev Paşa'ya bir kaside yazmış fakat kasidede hadisi örnek gösterdiği için Hüsrev Paşa bunu reddetmiştir. Bu olay üzerine sarhoş ve evsiz kalmıştır. Lebib Efendi'nin kendisine sahip çıkması ve hamisi olması üzerine tekrardan şiir dünyasına girmiştir. Bir evlilik yapmış bu evlilikten bir kızı olmuştur. Eşi genç yaşta vefat etmiştir. Hayatı boyunca yoksulluk içinde yaşamış ve hayatını caizelerle idame ettirmiştir. 1866/67 yılında vefat etmiştir.

Sâ'ib (?-?)²⁴

Asıl adı Yahya'dır. Doğum ve ölüm tarihleri hakkında bilgi bulunmamaktadır. Niğde'de dünyaya gelmiştir. Farsçasını geliştirmek için Sadî'nin Gülistân'ını okumuş ardından sarf ve nahiv konularını öğrenerek kendini geliştirmiştir. Daha sonra İstanbul'a gitmiş Fatih

²² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Karacan, Turgut (2008); "Sâbit", DİA, cilt:35, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.349-350. (Erişim tarihi: 13.02.2023).

²³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Aksoyak, İsmail Hakkı (2015); "Safvet", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/safvet-mustafa-safvet-efendi>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

²⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ekinci, Ramazan (2014); "Sâib", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/saib-hasan-fazilzade-yahya-efendi>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

Medreseleri'nde müderris olmuştur. Râmiz'in *Âdâb-ı Zuraîfâ*'sının kaleme alındığı tarihte, şairin hayatta olduğuna dair bilgiler vardır. Bu bilgiler göz önünde tutulduğunda şairin vefat tarihi 1784 yılı veya sonrası olabileceği düşünülmektedir. Sâ'ib'in eserleri hakkında bilgi bulunmasa da mecmualarda şiirlerine rastlanmaktadır. Tespit edilen bu şiirler hangi Sâ'ib'e ait olduğu hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır. Fakat kaynaklarda şairin edebi hayatıyla ilgili övgü dolu ifadeler yer almaktadır.

Sâmî (?- 1734)²⁵

Asıl adı Mustafa olan şair Sâmî mahlasını kullanmıştır. Babasının görevinden dolayı Arpaeminizâde olarak tanınmıştır. İsmail Belîğ diğer adının Mehmed olduğunu söylese de diğer kaynaklarda böyle bir bilgiye rastlanmamaktadır. Eğitimi hakkında fazla bilgi olmayan şair şiirlerinde musiki terimlerine yer vermiştir. Hatta bunlarla ilgili mesnevi bile kaleme almıştır. İyi bir eğitim alan şair, Mevlevî tarikatına girmiştir. Bazı kaynakların bildirdiğine göre Mustafa Sâmî Efendi tımarhaneye girmiştir. Kasidelerinden anlaşıldığına göre maddi sıkıntılar yaşamıştır. İran edebiyatı ve Nâbî'nin etkisinde kalmıştır. Şiirleri daha çok hikemi tarzdadır. Hem lafza hem de manaya önem veren şair, birçok şaire ilham kaynağı olmuştur. Sâmî 1734 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Eserleri: Divan, Tarih.

Sâmil (?- 1840)²⁶

Hayatı hakkında fazla bilgi bulunmayan ve Enderunlu Recâî-zâde sanıyla tanınan şairin asıl adı Mustafa Sâmil Efendi'dir. Ahmet Cevdet Efendi'nin kardeşidir. Sarây-ı humâyûnda dîvân-ı humâyûn kalemine memur olmuş ve ardından terceme odasında hâcegân sınıfına dahil olmuştur. Doğum tarihi bilinmemektedir. 1840 yılında vefat etmiştir. Bağdatlı İsmail Paşa'ya göre şairin Türkçe Dîvân'ı vardır ancak divan şu ana kadar bulunamamıştır.

²⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Oğuz, Fatma Sabiha Kutlar (2013); "Sâmî", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sami-arpaeminizade-mustafa>, (Erişim tarihi: 11.02.2023).

²⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Erdoğan, Mehtap (2014); "Sâmil", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/samil-enderunlu-recaizade-mustafa>, (Erişim tarihi: 12.02.2023).

Sermed Efendi (1794-1847)²⁷

Asıl adı Mehmed Sermed'dir. 1794 yılında İstanbul'da doğmuştur. On yedi yaşında kethüda kaleminde memur olarak çalışmaya başlamış daha sonra sırasıyla cânib-i ihtisâb, ebniye-i hassa müdürlüğü, karantina kâtipliğinde bulunmuştur. Hacelik rütbesi almıştır. Bilinen tek eseri Divan'dır. Eser iki yüksek lisans tezinin konusu olmuştur. Lirik, mahalli ve deyişlerle yüklü şiirler yazmıştır. 1847 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Eserleri: Divan.

Sırrî (?- 1699)²⁸

Asıl adı İbrahim Sırrî, mahlası ise Sırrî'dir. Üsküdar'da dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi ve ailesi hakkında kaynaklarda yeteri kadar bilgi bulunmamaktadır. Bir müddet maliye kaleminde tarihçilikle uğraşmıştır. Sıkıntılı günlerden kurtulabilmek için dönemin önde gelen devlet adamlarına kaside yazmış ancak umduğunu bulamamıştır. 1699 yılında vefat etmiştir. Eserleri: Divan, Târih-i Sultân Mustafâ-yı Sâni, Hikâye-i Gâribü'l-Âsâr, Şerhu Medhi'n-Nebî.

Şâhidî (1470-1550)²⁹

Asıl adı İbrahim'dir. 1470 yılında Muğla'da doğmuştur. Babası Sâlih Hüdâyî Dede'yi on yaşındayken kaybetmiştir. İlk dinî bilgilerini babasından almıştır. On sekiz yaşına geldiğinde etrafında kendisine ders verecek hoca bulamadığından Muğla'dan ayrılarak İstanbul ve Bursa'ya gitmiştir. Bir müddet sonra tekrar Muğla'ya dönmüş ve orada Şeyh Bedreddin'e, Lazkiye'de ise Fânî Dede'ye ve Paşa Çelebi'ye intisap etmiştir. Afyon'da Divane Mehmed Çelebi'ye intisap edip Mesnevi şârihi olarak kendisini yetiştirmiştir. Şeyhinin vefatından sonra Muğla Mevlevîhânesi'nin şeyhi olmuş ve hayatı boyunca insanlara yol göstermiştir. Sürekli şeyhinin kabrini ziyaret eden Şâhidî, son ziyaretinde orada kalıp şeyhliği oğlu Şühûdî'ye teslim etmiştir. Yazdığı şiirlerinde babasının etkisinin görülmektedir. Halkı irşad için şiirlerini bir araç olarak görmektedir. Hem hece hem de aruz ölçüsünü kullanmıştır. 1550 yılında vefat etmiştir. Eserleri: Divan, Gülşen-i Vahdet,

²⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Yekbaş, Hakan (2014); "Sermed", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sermed-mehmed-sermed-istanbullu>, (Erişim tarihi: 12.02.2023).

²⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kazan, Şevkiye (2013); "Sırrî", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sirri-ibrahim-sirri-efendi>, (Erişim tarihi: 12.02.2023).

²⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Çıpan, Mustafa (2010); "Şâhidî", DİA, cilt:38, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.273-274. (Erişim tarihi: 13.02.2023).

Gülşen-i Tevhid, Gülşen-i Esrâr, Tuhfe-i Şâhidî, Mevlid, Şerh-i Gülistân, Risâle-i Âfâk u Enfûs, Sohbetnâme, Gülşen-i İrfân, Tırâşnâme, Müşâhedât-ı Şâhidiyye.

Şem’î Efendi (1808-1882)³⁰

Asıl adı Mehmed’dir. 1808 yılında Maraş’ın Divanlı Mahallesi’nde doğmuş ve şiirlerinde Şem’î mahlasını kullanmıştır. Hz. Hasan’ın soyundan geldiği söylenmektedir. Gençlik döneminde Arapçayı öğrendikten sonra İstanbul’a gitmiş ve orada birkaç yıl kâtiplik yapmıştır. İzmir’de naiblik görevinden sonra evlenmiş fakat ailesi hakkında detaylı bilgi yoktur. Şem’î ilk peygamberden başlayıp Osmanlı padişahlarını da konu alan bir eser kaleme almıştır. Ömrü devlet kademelerinde görev yapmakla geçmiştir. Güzel gazellerinin yanında tarih düşürmekle de ün salmıştır. 1881-82 yılında vefat eden Şem’î’nin mezarı Üsküdar’da bulunmaktadır. Eserleri: Esmârü’l-Hadâik/Esmârü’t-Tevârîh ve Mecmu’a-i Eş’ar/Şem’î Mecmuası.

Trabzonî Zühdi (1811-1875)³¹

Asıl adı Mehmed Zühdi olan şair 1811 yılında Trabzon’da dünyaya gelmiştir. Babasından hafızlık eğitimi almış ve kısa sürede hafızlığı tamamlamıştır. Kağıtçı dükkanı açmış, bir müddet çalıştıktan sonra Trabzon Nüfus Kalemi mukayyidi olmuştur. Ardından istifa edip Vilayet Temyiz Divanı üyeliğine tayin edilmiştir. Hece ve aruz ölçüsüyle yazdığı şiirleri vardır. 1862 yılında çıkan yangında şiir mecmuası yanmıştır. Kadirî tarikatına bağlı olduğu bilinmektedir. Hamsi Destanı ile ün salmıştır. Şiirlerinde kısmen de olsa tasavvuf havası vardır. Trabzon’da bulunan mezar taşlarının tarih manzumelerini yazmıştır. 1875 yılında vefat etmiştir.

Vahîd (?-1733)³²

Asıl adı Mehmed’dir. İstanbul’da dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Mehmed Mahtûmî Ağa olarak bilinmektedir. Eğitimini Enderun’da tamamlamıştır. Saz çalıp türkü söylemesi, cirit atma ve kılıç kullanma kabiliyeti

³⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Alıcı, Lütfi (2013);”Şem’î Efendi”, TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semi-mehmed-efendi>, (Erişim tarihi: 12.02.2023).

³¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Arslan, Mehmet (2014);”Trabzonî Zühdi”, TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zuhdi-mehmed-trabzonlu>, (Erişim tarihi: 12.02.2023).

³² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kahraman, Bahattin (2012); ”Vahîd”, DİA, cilt:42, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.436-437. (Erişim tarihi: 13.02.2023).

sayesinde Sultan III. Ahmed'in ilgisine layık olmuştur. Daha sonra Rakka'ya sürülmüştür. İstanbul'a dönemediği için Yenişehir'e gitmiş ve orada şiir meclisleri düzenlemiştir. Sultan I. Mahmûd'un saltanat tahtına çıkması üzerine bir *arz-ı hâl* kaleme alarak af dilemiş ve kabul edilince İstanbul'a dönmüştür. Vahîd mahlasının yanında Mahtûmî mahlasını da kullanmıştır. Mahtûmî mahlasını daha çok halk şiirlerinde tercih etmiştir. Eserleri: Divan, Lâlezâr, Sergüzeşt-i Garîb-i Bağdâdî, Nâme-i Âşıkâne-i Manzûm, Arz-ı Hâl-i Mahtûmî Berây-i Sultân Mahmûd Han, Târih.

Zâtî (1471-1546)³³

16. yüzyılda Balıkesir'de dünyaya gelmiştir. Asıl adının ne olduğu hakkında dönemin ünlü tezkire şairleri fikir ayrılığına düşmüştür. Sehî ve Latîfî'nin söylediğine göre asıl adı Bahşî, Kınalızâde'nin söylediğine göre İvaz, Âlî Mustafa Efendi'nin söylediğine göre ise Satı, Zâtî ya da Satılmış'tır. Fakat Âşık Çelebi'nin şairden naklettiğine göre asıl adı İvaz'dır. Ailesi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Mesîhî ile tanıştıktan sonra II. Bayezid'in himayesine girmiş ve kasideler sunmuştur. Ali Paşa'nın şehid edilmesiyle hamisiz kalmıştır. Geçimini remilcilik yaparak sürdürmeye çalışmıştır. II. Selim'in tahta çıkmasıyla ona kasideler sunmuş ve bunun sonucunda iki köyün geliri kendisine bağlanmıştır. Hayatının sonuna kadar remilcilikle uğraşan şair, genç şairlere yol göstermiş ve onların şiirlerini düzelterek onlara yardımcı olmuştur. Şiirlerinin genelinde rindlik havası vardır. Her ne kadar sağır olsa da kendisini geliştirip edebiyat camiasında ismini duyurmuştur. Yazdığı şiirler sade ve anlaşılırdır. Hem öğrencileri hem de dönemin şairleri tarafından şiirlerine nazireler yazılmıştır. 1546 yılında vefat etmiş ve Edirnekapı'ya defnedilmiştir. Eserleri: Divan, Şem' ü Pervane, Letâif, Edirne Şehrengizi.

Zihnî Efendi (1797-1859)³⁴

Asıl adı Mehmed Emin olan şair, şiirlerinde genellikle Zihnî mahlasını kullanmıştır. 1797 yılında Bayburt'ta dünyaya gelmiştir. İyi bir eğitim almış, Arapça ve Farsçaya oldukça hakim olmuştur. İlk görev yeri İstanbul'dur. Daha sonra farklı yerlerde görev almışsa da istifa edip İstanbul'a oradan da Bayburt'a geri dönmüştür. İki defa evlenen şairin ilk

³³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Coşkun, Vildan (2013); "Zâtî", DİA, cilt:44, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul. s.150-151. (Erişim tarihi: 13.02.2023).

³⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Düzgün, Dilaver (2013); "Zihnî", TEİS, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zihnni-bayburtlu>, (Erişim tarihi: 12.02.2023).

eşinden Ahmed Revâyî adında bir oğlu olmuştur. İkinci eşinden boşanınca yüksek miktarda mihr ödemek zorunda kalmıştır. Aruzun yanında hece ölçüsüyle yazdığı şiirler sayesinde devrinde saygı görmüş ve klasik şiire farklı bir nefes aldirmiştir. Aruzla yazdığı şiirler anlaşılması güç ve Türkçe kelimelerden uzaktır. Dönemin olumsuz yönlerini şiirlerinde eleştirmiş böylelikle hiciv şairleri arasına ismini yazdırmıştır. 1859 yılında Bayburt'ta kendi köyünde vefat etmiştir. Eserleri: Divan, Sergüzeştname, Hikâye-i Garîbe.

Yp. No.	Mahlas	Matla' beyti/ bendi	Makta' beyti/ bendi	Nazım şekli/ birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
26b	Sâmi	Bezm-i pâk-i hüsne zıverdür o zülf ü hâl ü ruḥ Dûd-ı 'anber micmer-i zerdür o zülf ü hâl ü ruḥ	Kıldı hüsni-şâhid-i nazmı dü bālâ Sâmiyâ Çün redifümde mükerrerdür o zülf ü hâl ü ruḥ	Ġazel		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Mecmuada "Ġazel-i Sâmi" başlığıyla kayıtlıdır.
27a	'Aynî	Fitne-sâz-ı hüsni-dilberdür o zülf ü hâl ü ruḥ Ejder ü cādū-yı âzerdür o zülf ü hâl ü ruḥ	Eksük olmaz şinede dūd u şerâr u sūz-ı ğam Dilde ' Aynî çünkü muzmerdür o zülf ü hâl ü ruḥ	Ġazel		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Mecmuada "Nazîre-i 'Aynî" başlığıyla kayıtlıdır.
27a	Sâmil	Dūd u âh u mäh-ı peykerdür o zülf ü hâl ü ruḥ 'Üd u 'anber âteş-i terdür o zülf ü hâl ü ruḥ	Genc-i hüsni ef'î-i nezzâreden hâlî degül Gerçi Sâmil emri-i diğerdür o zülf ü hâl ü ruḥ	Ġazel		-.-- /-.-- /-.-- /-.--	Mecmuada "Nazîre-i Sâmil" adıyla kayıtlıdır.
27b	'Aynî	Bak güldeki bu hüsni-Ĥudâ-dâd nedendür Bülbülün olan âteş ü feryâd nedendür	Feyz aldum o Mehdî-i zamân kuṭb-ı cihândan Erbâb-ı dili itdigüm irşâd nedendür	Ġazel		--. / .--. / .--. / .- -	Mecmuada "Ġazel-i 'Aynî Efendi" başlığıyla kayıtlıdır.
28a	Sâmil	Ey h'âce saña 'ilm-i ebjâd nedendür Etfâla füyûzât-ı Ĥudâ-dâd nedendür	' Aynî o şehün olmuş-idüm çokdan eşri Bu vakte kadar itmedi âzâd nedendür	Ġazel		--. / .--. / .--. / .- -	Mecmuada "Nazîre-i Sâmil Efendi" başlığıyla kayıtlıdır. Fakat mahlas beytinde 'Aynî yazmaktadır.
28b	Sâmil	İtmez o perî 'âşıkını yâd nedendür 'Âşık ide nâmin anuḥ evrâd nedendür	Her şî'r-i terinde ne bu ebkâr-ı me'ânî Himmet mi ider 'Aynî-i üstâd nedendür	Ġazel		--. / .--. / .--. / .- -	Mecmuada "Ġazel-i Sâmil Efendi" başlığıyla kayıtlıdır.

29a	‘Âlî	Ey ‘âşık-ı şūrîde bu feryâd nedendür Yârūn mi seni itmedi dil-şâd nedendür	Bir dîlber-i hûn-h‘âra mı meyl eyledün âyâ ‘Âlî bu kadar girye vü feryâd nedendür	Ġazel	-- / .-- / .-- / .- -	Mecmuada “Nazîre-i Tercümân-ı ‘Âlî Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
29a	Lâ-Edrî	Sâ‘atün çaldığı evkâtı degüldür her gâh Müddet-i ‘ömri geçüp gıtdüğüne eyler âh		Müfred	..-- / ..-- / ..-- / ..-	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
29a	Lâ-Edrî	Olmayınca nâ-nüvişte fihris-i takdîrde Maṭlab u maḫşûd bulunmaz nuşha-i tedbîrde		Müfred	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
29a	‘Ömer Hulûşî	Bu hâristânda ey dîl hem-nîşîn-i yek gül olduñ tût Gülîstân-ı fenâda bu kitâba bülbül olduñ tût		Müfred	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada “Beyt-i ‘Ömer Hulûşî” başlığıyla kayıtlıdır.
29a	Lâ-Edrî	Hased-i kalb-i ‘adû lutf ile zâ‘il olmaz Sengde muzmer olan âteşe âb itmez eşer		Müfred	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
29a	İbn Kemâl	Yâr-ı nev-ḫaṭ gibidür baña kitâb Aña hicrânı revâ görmeyeler	Lekelerler lekeler ḳorkum odur Dâmen-i pâkini kir eyleyeler	Kıt‘a	..-- / ..-- / ..--	Mecmuada “Kıt‘a-i Kemâl Pâşâ-zâde” başlığıyla kayıtlıdır.
29a	Lâ-Edrî	Seni gördüm hemân bir âbı gördüm Mübârek ṭal‘atün meymüne beñzer		Müfred	--- / .-- - / .--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
29a	Sâmil	Telh olur ‘âlem-i vuşlatda şeker-h‘âba şabâh Raḫnedür neş‘e-i maḫmûr-ı mey-i nâba şabâh	Sâmilâ âh-ı seḫergâh idegôr yâra gider Zînetü’l-bütde virür gizlice şîm-âba şabâh	Ġazel	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada “Ġazel-i Sâmil Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
29b	Şâ‘ib	Raḫnedür ‘âşık-ı ser-mest-i mey-i nâba şabâh Şîn-i vuşlatda daḫı dîde-i bî-h‘âba şabâh	Şafaḳ-ı ḫüsnini Şâ‘ib o mehün görse eger Virür elbetde şafâ gerdem-i şîm-âba şabâh	Ġazel	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada “Nazîre-i Şâ‘ib Efendi” başlığıyla kayıtlıdır. Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

30a	Vahid	Reşk ider mihr-i felek 'arız-ı pür-tāba şabāh Şafağ-ı hüsni göstermede meh-tāba şabāh	Reşk ider görse Vahid nazmunı erbāb-ı kalem Şakla 'arz itme şağın zümre-i küttāba şabāh	Ġazel	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada "Nazire-i Vahid Efendi" başlığıyla kayıtlıdır. Divanda tespit edilememiştir.
30a	Lā-Edri	Tekye-i şıdk u rızāda kıl maḳām <i>El-muḳadder lā yuḡayyer ve's-selām</i>		Müfred	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
30a	Lā-Edri	Ṭotalum şimdi Süleymān-ı zamān olmışsın 'Āḳıbet yise gerek [ol] ten-i fersüdeni mür		Müfred	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
30a	Lā-Edri	Ṭotalum cümle cihān mülkine olduḡ server İrişüp bir gün ecel dir ki şaḡa gel ser ver		Müfred	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
30a	Zātī	Şanma şāhum ḳocalık bükdi belin Zātī nüḡ Naḳd-i 'ömrün yitürüpdür egilüp anı arar		Müfred	..-- / ..-- /..-- /..--	Zātī'ye ait olan şiir mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
30a	Şābit		Ben bu vīrānede Şābit ḳadem olmam cānā Dil-i vīrānemi yapsaḡ da yıḳılsam ḡitsem	Müfred	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
30b	Kāmil	Mā'ilüm cünbiş-i yāra uyumam tā be-şabāh Görine ṭal'at-i ems dīde-i ḡunāba şabāh	Şubḡa bir ān olamaz mişl ü nazīre Kāmil 'Afv ider eyle niyāz cürmini Tevvāba şabāh	Ġazel	..-- / ..-- /..-- /..--	"Nazire-i 'Atṭār Kāmil Efendi" başlığıyla kayıtlıdır. Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.
30b	Şā'ib	Gül-i ruḡsārına mecbūr bir dil bir de āyine Cilā-yı ḳalb ile ma'mūr bir dil bir de āyine	Hemişe Şā'ib āsā iştīyāḳı ile meh-rū[nuḡ] Gül-i ruḡsārına mecbūr bir dil bir de āyine	Ġazel	..-- / ..-- /..-- /..-- --	"Ġazel-i Şā'ib Efendi" başlığıyla kayıtlıdır. Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.
31a	Lā-Edri	Şimdi bildüm derd imiş dermāna irḡüren beni Ṭaḡ degül tercīḡ idersem derdi dermān üstine		Müfred	..-- / ..-- - / ..-- /..--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.

31a	Lā-Edrî	Cihân ‘arîfleri her dem ğam-ı derd ü belâ yerler Bu ma’niden dimişlerdür kişi ‘âlemde aç olmaz		Müfred	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
31a	Lā-Edrî	Başa yetmez mi bu devlet ki cefâ eyleyesin Vây aña kim ne cefâ vü ne vefâ eyleyesin		Müfred	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
31a	Lā-Edrî	Çâr eşyânun vefâsı yokdur ey şâhib-kemâl Biri hüsni ü biri ‘ömr ü biri dünyâ biri mâl		Müfred	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
31a	Lā-Edrî	Hakîm ü Hâfızun olmazsa ger bir işde takdîri Müfîd olmaz hezâr erbâb-ı ‘aqlun re’y-i tedbîri		Müfred	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
31a	Lā-Edrî	Bildüğün bilmedüğün şahşa muşâhib olma Hem-nişîni kişinün şöyle bil ey ehbel-i nâs	Ma’rifet tâlibi olmazsa sühâ ehli gerek Bu iki olmayıcağ bârî gerek kıadr-şinâs	Kıt’a	..-- / ..-- /..-- /..--	Kıt’a başlığıyla kayıtlı olan şiirin kim tarafından yazıldığı tespit edilememiştir.
31a	Lā-Edrî	Kanda aḥşamladı âyâ deyü ol mâhveşi Şehre şaldum şehri hâne-be-hâne güneşi		Müfred	..-- / ..-- /..-- /..--	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
31a	Şâ’ib	Şu’le-efzâ-yı muḥabbetdür belâ-yı ibtilâ Hân mân-süz-ı refâhetdür belâ-yı ibtilâ	Fâriğ olma Şâ’ib âsâ derd-i dâğ-ı ‘aşkdan Şu’le-efzâ-yı muḥabbetdür belâ-yı ibtilâ	Ġazel	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	“Ġazel-i Şâ’ib Efendi” başlığıyla kayıtlıdır. Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.
31b	Safvet	Bü’l-‘aceb bir zevk ü hâletdür belâ-yı ibtilâ Feyz-baḥşâ-yı mezelletdür belâ-yı ibtilâ	Neş’e-yâb-ı bâde-i ‘aşk olmada Şafvet gönül Şu’le-efrûz-ı muḥabbetdür belâ-yı ibtilâ	Ġazel	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	“Nazîre-i Şafvet Efendi” başlığıyla kayıtlıdır. Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

31b	Lā-Edrî	Ġarîb itme beni yâ Rab kerem kıl rûz-ı maḥşerde Ġarîb olmak ne müşkildür kişi iklîm-i âḥarda		Müfred	..---/ ..--- / ..---/ .- --	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
31b	Lā-Edrî	Sâ‘atûñ mu‘cize-i ḥazret-i Yûsuf idügin Darb-ı âḥād ile devrinden işit leyl ü nehâr		Müfred	..--- / ..--- /..--- /..---	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
31b	Lā-Edrî	Sâ‘atûñ çaldığını vaqt şanursın her gâh Geçdi ‘ömrün deyü gâfil seni eyler âgâh		Müfred	..--- / ..--- /..--- /..---	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
31b	Lā-Edrî	Dürbîn-i neyi al destine baġ gör ney-imiş Niye ḥalk itdi dime Ḥazret-i Mevlâ nâyı		Müfred	..--- / ..--- /..--- /..---	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
31b	Lā-Edrî	Nedendür dehrün ey ‘ârif ezelden böyledür kârı Sitemler âşinâlardan kerem bigânedendür hep		Müfred	..---/ ..--- / ..---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
31b	Lā-Edrî	Feyz-baḥş itdi semâ‘ ehline Mevlâ nâyı Piş-rev kıldı aḡa ḥazret-i Mevlânâyı Kurı efsâne şanur şüfî şadâ-yı nâyı Neyile sâlik imiş görsene Mevlânâyı		Tuyuġ	..--- / ..--- /..--- /..---	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
31b	‘Aynî	Giydi gördüm meh-cebînüm bu gice rû‘yâda fes Şâh-ı ḥüsne tâc ile ta‘bîr olur ma‘nâda fes	Baş kabaġ yalın ayaġ gördi beni bildi o şûḥ Çünki vardır [‘ Ayniyâ] ednâda fes a‘lâda fes	Ġazel	..--- / ..--- - / ..--- /..---	Mecmuada başlıksız ve mahlassız bir şekilde kayıtlıdır.
32a	Hilmi	İ‘tibâr-ı şâh-ı ‘âlemle bulup iḳbâl fes Şimdi başlar tâcıdır raġbetdedür her âl fes	Büzme düzme külfetinden dürüşüp destârını Hilmiyâ vâreste kıldı herkesi bu dâl fes	Ġazel	..--- / ..--- - / ..--- /..---	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır. Mahlas beytinden tespit edilmiştir.
32b	Cevdet	Şanma dil neş‘e-dârdur sensüz Sâkiyâ pür-ḥumârdur sensüz	Ey gözüm nûr Cevdet -i zâra Şeb-i Qadr olsa târdur sensüz	Ġazel	..--- / ..--- / ..---	Mecmuada “Ġazel-i Cevdet Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.

32b	Şā'ib	Şeb-i firka'tde çeşmüm şubha dek bîdârdur sensüz Ser-â-ser mûlarum gûyâ tenümde hârdur sensüz	Nigâh-ı luţf-ıla raḥm eyleyüp gel Şā'ib -i zâra Reh-i 'aşkun'da zîrâ pek ḥarâbezârdur sensüz	Ġazel	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada “Nazîre-i Şā'ib Efendi” başlığıyla kayıtlıdır. Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.
33a	Vahîd	Gözüm nergis gibi tâ şubha dek bîdârdur sensüz Görünmez mihr-i vuşlat dîdeme şeb târdur sensüz	Vahîdâ kilk-i ṭab'ıñ Şā'ibi tanzîr babında Ġazel irâd ile söz söylemek düşvârdur sensüz	Ġazel	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada “Nazîre-i Vahîd” başlığıyla kayıtlıdır.
33b	Nâbî	Ne sendendür ne bendendür ne çarḥ-ı kîneverdendur Bu derd-i ser ḥumâr-ı neş'e-i cām-ı kaderdendür		Müfred	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
33b	Lâ-Edrî	İçerden âşinâ ol taşradan bîgâne şansunlar Bu bir zîbâ revîşdür 'âkîl ol dîvâne şansunlar		Müfred	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
33b	Lâ-Edrî	Ġurûr itme libâs-ı faḥr ile şâhum cihândur bu Şoyarlar cāmeni 'üryân iderler cāmekândur bu	Tefāḥur eyleme mālun firāvân ise ey ḥ'âce Senün gibi nice baykuş uçurmuş âşiyândur bu	Nazm	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
33b	Sırrî		Yağarsa ṭa'n-ı a'dādan melāmet ṭîri ey Sırrî Taḥammüldür aña çäre deñiz bārāndan incinmez	Müfred	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
33b	Makālî	Maḳāl-i ṭa'n-ı cāhilden çi ḡam erbāb-ı 'irfāna Atarlar sengi elbetde dıraḥt-ı mîjve-dār üzre		Müfred	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
33b	Rāḡîb Paşa	Şoydı devrân beni pāk ḡalender kıldı N'ola keşkül şunarsam saña ey şāh-ı kerem		Müfred	-- / --. / --. / .- -	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
33b	Lâ-Edrî	Ġitdi Mecnûn ḥāne-i 'aşkı baña ışmarladı Bir ḥarāb evdür ḡalur dîvāneden dîvāneye		Müfred	-- / --. - / --. / --.	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.

33b	Lā-Edrî	Nice biñ yıldır adı atlas-ı gerdün çarhûñ Nesi var bir giyecek köhne kabâdan ğayrı		Müfred	..- / ..- / ..- / ..-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
33b	Cevdet	Māni‘ olup ol şūha seyrāna rūzgār Döndürdi cūy-ı eşkümi ‘ummāna rūzgār	Cevdet ‘aceb mi geçe günüm cev-r-i dehr ile Rāhat virür mi şem‘-i fūrūzāna rūzgār	Ġazel	..- / ..- / ..- / ..- .-	Mecmuada “Ġazel-i Cevdet Efendi Birāder-i Sāmil Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
34a	Sāmil	Meylüm görüp ol serv-i hırāmāna rūzgār Esdî şavurdı reşk-ile dīvāne rūzgār	Sāmil o nev-nihāli de meyl itdürür saña Taḥrike geldi çünki bu devrāna rūzgār	Ġazel	..- / ..- / ..- / ..- .-	Mecmuada “Naẓire-i Sāmil Efendi Birāder-i Cevdet Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
34b	Sāmil	Çeşm-i ‘ibretle bugün ‘ālemi süzdüm yatdum Ta‘na kalğdum da biraz ağzumı bozdum yatdum	Sāmilā ‘ayn-ı ḥayālümde degül nağş-ı cihān Çeşm-i ‘ibretle bugün ‘ālemi süzdüm yatdum	Ġazel	..- / ..- / ..- / ..-	Mecmuada “Ġazel-i Sāmil Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
34b	Zātî	Kāmetüñ ey būsītān-ı lā-mekān pīrāyesi Nūrdan bir servdür düşmez zemîne sāyesi		Müfred	..- / ..- - / ..- / ..-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
34b	Lā-Edrî	Benüm ol kışe tehî müflis-i nağd-i tã‘at Ḥ‘āce-i şehir-i baṭālet şeh-i iqlīm-i kesel	Nic‘olur ḥālüm eger rūz-ı kıyāmetde benüm Yā Nebiyyü‘l-‘Arabî irmese dāmānına el	Kıṭ‘a	..- / ..- / ..- / ..-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
34b	Lā-Edrî	Teğāfül itmez erbāb-ı başiret Seḥer vaḳti ider uyḥuya perḥiz	Cihānda kāmran olmağ dilerseñ Seḥer-ḥiz ol seḥer-ḥiz ol seḥer-ḥiz	Kıṭ‘a	..- / ..- - / ..-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
34b	Lā-Edrî	Ne ‘ayşum var ne tedbirüm ne fikrüm <i>Tevekkeltü ‘alallah</i> oldı zikrüm		Müfred	..- / ..- - / ..-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
34b	Lā-Edrî	Cihān tāsında ma‘cūn-ı ḥayāta sa‘y idüp Loğmān Çürütdi māye-i ‘ömri memāta bulmadı dermān		Müfred	..- / ..- / ..- / ..- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.

34b	Lā-Edrî	Şarmaşup çıkdı dıraht-ı ‘ömrüme mār-ı ecel Âşiyân-ı tende yatur bülbül-i cân bî-haber		Müfred	--- / -.- - / -.- / -.-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
34b	Lā-Edrî	Ummazuz cām-ı şafâ çarh-ı denî-perverden Bir içim şuyı dirîğ eyledi İskenderden		Müfred	--- / --- / --- / -.-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
34b	Lā-Edrî	Kimsenün kalbini nā-haḡ yere kırma hāzer it Ki bir āyîne şikest olsa olur bîñ nişter		Müfred	--- / --- / --- / -.-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
34b	Lā-Edrî	Kevkeb-i baht-ıla ey dil nice bir ceng ü cedel Bu imiş kısmet-i lā-yūs ‘elu ‘ammā yef‘al		Müfred	--- / --- / --- / -.-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
34b	‘Aynî	Sākiyā ben ‘araḡa bādeyi süzdüm katdum Mest olup dîde-i ḡam-dîdemi süzdüm yatdum	Bilmedün kıymet-i dendānını subhān’allah ‘ Ayniyā sūbhā-i dūr-dānemi üzdüm şatdum	Ġazel	--- / --- / --- / -.-	Mecmuada “Naẓîre-i H̱āce ‘Aynî Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
35a	‘Aynî	Neş’e virdi baḡa bu şeb yine ol hūn ḡadeḡ Leb-i sāḡî iledür olması gülgün ḡadeḡ	Cüyveş itse revān rāḡ-ı murād anı felek Bilürüz [‘ Aynî] o dem kıymet-i gerdün ḡadeḡ	Ġazel	--- / --- / --- / -.-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
35a	Kāmil	Teşne-dil nūş idüp elbet ola memnūn- ḡadeḡ ‘Aks-i ruḡsār-ıla gülfāmdı bîrūn-ḡadeḡ	Ḳalbe ḡiffet virelüm bāde-i gülgün içelüm Kāmile şunmuş idi pîr-i muḡān nūn-ḡadeḡ	Ġazel	--- / --- / --- / -.-	Mecmuada “Naẓîre-i ‘Atṭār Kāmil Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
35b	‘Aynî	Bend itdi dili zūlfūḡe sevdā-yı muḡabbet Mecnūnını buldı yine Leylā-yı muḡabbet	Medḡ eyleyeli la’l-i leb-i dilberi ‘ Aynî Mest itdi beni neş’e-i şahbā-yı muḡabbet	Ġazel	--- / --- / --- / -.- -	Mecmuada “Ġazel-i ‘Aynî Efendi Raḡmetu’llāhi ‘Aleḡh” başlığıyla kayıtlıdır.
35b	Necāṭî	Gerek aḡla gerekse gül cihān fānîdür ey bülbül Kimine nār olur gülşen kimine gülsitān āteş		Müfred	---/ --- / ---/ -.- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
35b	Lā-Edrî	El virmedi mekkāre-i dünyā deyü ey dil Efkāra düşüp eyleme izhār telāşı		Müfred	--- / --- / --- / -.- -	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.

35b	Osman Şiret	Kimseden ümmîd-i istimdâd gelmez yâduma Ey benüm feryâd-res Rabbüm yetiş imdâduma		Müfred	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
35b	Fuzûlî	Germ olup meclisde dilber şînesin açup didi <i>Hazihî cennâtü ‘adnin fadhulühâ hâlidîn</i>		Müfred	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
35b	Lâ-Edrî	Muhabbet çünkü mihnetsiz bulunmaz dâr-ı dünyâda Muhabbet mihnet anuñçün yazılmışdur bir imlâda		Müfred	.---/ .--- / .---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
35b	Kânî	Ğubâr-ı pâyuna almam cihânı yâ Resûla’llah Değişmem müyuna heft âsumânı yâ Resûla’llah	Duyınca mağdem-i teşrîfün Âdem şulb-i pâkinden Değişdi ħabbeye bâğ-ı cinânı yâ Resûla’llah	Na’t-ı Şerîf	.---/ .--- / .---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.
36a	Kâmil	Sen mâhı görüp aldı dil efkâr-ı muhabbet Ey bedr-i münîr tâbiş-i âşâr-ı muhabbet	Setr eyleyemez ‘aşkını Kâmil dahı deyyâr Ketm olmadı elbet olur izhâr-ı muhabbet	Ğazel	--. / .--- / .---. / .- -	Mecmuada “Nazîre-i ‘Attâr Kâmil Efendi Raĥmetu’llâhî ‘Aleyh” başlığıyla kayıtlıdır.
36b	Râsim	Ağladur üftâdeñi cevri ü cefâ-yı perçemün Kimseler şemm itmemiş bûy-ı vefâ-yı perçemün	Bî-irâde Râsim âsâ dil viren ey meh saña Ėayd-ârâ bend olup olsun fedâ-yı perçemün	Ğazel	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	Mecmuada “Ğazel-i Râsim Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
36b	Sâmil	Şâneveş çâk eyledi şabrum edâ-yı perçemün Ėâtrırum şalkım şaçağ itdi hevâ-yı perçemün	Ėaţţına tâb-âver olmuşdum dil-i Sâmil gibi Şâneveş çâk eyledi şabrum edâ-yı perçemün	Ğazel	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	Mecmuada “Nazîre-i Sâmil Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
37a	Lâ-Edrî	Hevâdur ser gönül âteş tenüm ĥâk ü dü dîdem nem Ne çâre çâr ‘unşurdan ‘ibâret cism-i cândur bu		Müfred	.---/ .--- / .---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır.

37a	Safvet	Dilüm ey meh kıatı pür-hündur ruhsâr-ı alından Dü dîdem şanki bir Ceyhündur ruhsâr-ı alından	Figânüm boş degüldür Safvet âsâ rahm kıl ey meh Dilüm hasretle pek meşhündur ruhsâr-ı alından	Ġazel	---/ --- / ---/ .- --	Başlıksız kayıtlı olan şiir mahlastan tespit edilmiştir.
37b	Şâ'ib	Şafaķâsâ gönül bir hündur ruhsâr-ı alından Dağı tās-ı felek gülgündur ruhsâr-ı alından	Degül mahşûş kızarmaķ bir dil-i nālâna ey Şâ'ib Dağı tās-ı felek gülgündur ruhsâr-ı alından	Ġazel	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada “Nazîre-i Şâ'ib Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
37b-39a	Cevdet	Aldı dil-i nālânımı bir muğbeçe dilber Cüz'ice haţ-âver İşler keser 'uşşâķ-ı dil-efgâr yine ekser Pek kâfire benzer	Şon kaldı bir ol mähla tam aķdarabilsem Şu defteri silsem Paydos ider idüm yapuyı ġayrı ser-â-ser Cevdetle ber-â-ber	Müstezâd	--. / ---. / ---. / .- - --. / --	Mecmuada “Müstezâd-ı Cevdet Efendi Raġmetu'llahi 'Aleyh” başlığıyla kayıtlıdır.
39a-40b	Sâmil	Gördüm yeni bir yapıda bir âfet-i dülger Ġâyet ile dilber Mıġlandım orada aķa mânende-i eņser Dil ġaldı mükesser	Feryâdum o şûġa gelür âvâze-i paydos Sâmil dimedi şus Mi'mâr-ı muġabbet olur elbet saķa yaver Baķ sen de o demler	Müstezâd	--. / ---. / ---. / .- - --. / --	Mecmuada “Nazîre-i Birâdere Sâmil” başlığıyla kayıtlıdır.
40b	Nâbî	Gül-çin olamaz dest-i temâşâ çemenümden Leb-beste-i nâzum söz alınmaz dehenümden	'Uşşâķı helâķ eylemede ġaņcer-i ġübân Furşat mı bulur ġamze-i ġâtır-şikenümden	Ġazel	--. / ---. / ---. / .- -	Mecmuada “Ġazel-i Nâbî Efendi Raġmetu'llahi 'Aleyh” başlığıyla kayıtlıdır.
41a	Rüşdî	Mest olmadadır sâmi'a nutķ-ı dehen[üm]den Cüş eylese kevşer n'ola zevķ-i suġan[um]dan	Rüşdî baķa emr ile o şûġu dehenünden Oldı bu ġazel bir gül-i ra'nâ çemenümden	Ġazel	--. / ---. / ---. / .- -	Mecmuada “Nazîre-i Rüşdî Efendi Raġmetu'llahi 'Aleyh” başlığıyla kayıtlıdır.
41b	Nedîm	Bir söz didi cânân ki kerâmet var içinde Dün giceye dâ'ır bir işâret var içinde	Ey şûġ Nedîmâ ile biz seyrün işitdük Tenhâca varup Gökşuya 'işret var içinde	Ġazel	--. / ---. / ---. / .- -	Mecmuada “Ġazel-i Nedîm Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
41b	'İzzet	Ĥoşdur bize mey-ġâne ki 'işret var içinde Ol gözleri maġmûr ile şoġbet var içinde	Destüm ile 'İzzet lebin öpmek o nigârûġ Bir bâdeye benzer ki ġarâret var içinde	Ġazel	--. / ---. / ---. / .- -	Mecmuada “Nazîre-i 'İzzet” başlığıyla kayıtlıdır.

41b - 42a	Pertev	Māhcık istesem ol mehden eger annā dir Göricek eşkümi bu çıb çıbıdan buvva dir	Dil-i şıbyān eline kim ki virür ey Pertev ‘Āqıl ü kāmīl olan öylelere hoppa dir	Ġazel	..- / ..- / ..- / ..-	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır. Mahlas beytinden tespit edilmiştir.
42b	Vahyî	Küçücek oğlan bebek takyesi oldı tata Nenni babam uyğudur şu buvva itmek pappa	Müfte‘il fā‘il müfte‘il fā‘il Kim bu kitābı okur isteye göğli lapa	Ġazel	..- / ..- / ..- / ..-	Mecmuada başlıksız ve mahlassız bir şekilde kayıtlıdır.
42b	Ferî	O gül-i naḥvet[i] açılmasun <deyü>örter yaṭarum Degmesün bād-ı ḥarîf üstüne dıtrr yaṭarum	Hāşılı ye‘-s-ile āzürde dilüm ey Ferî Şubḥ-ı ferḥunde-i ümmîdümü bekler yaṭarum	Ġazel	..- / ..- / ..- / ..-	Mecmuada “Ġazel-i Ferî Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
43a	Zihnî	Mehd-i vuşlatda o tıflı öper oḥşar yaṭarum Virürüm tatlı meme ḥāşılı besler yaṭarum	Mihr-i tanzîr virür necm-i dilüm Ferîye Zihniyā gerçi meh-i nev gibi bî-fer yaṭarum	Ġazel	..- / ..- / ..- / ..-	Mecmuada “Nazîre-i Zihnî Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
43a- 43b	Ferî	Rindüm bu şuver-ḥāne-i dünyāda ḡarîbüm Ol mü‘min-i pāküm ki kilîsāda ḡarîbüm	Bîḡ zevk-ile ger semt-i vaṭanda daḥı olsam Ferî o bütün ‘aşḡına üftāde ḡarîbüm	Ġazel	-- / .-- / .-- / .- -	Mecmuada “Ġazel-i Ferî Efendi Raḥmetu’llahi ‘Aleyh” başlığıyla kayıtlıdır.
43b	Zihnî	Ḥubb-ı vaṭan-ı vaşl ile ma‘nāda ḡarîbüm Oldum ṭaraf-ı fırḡate üftāde ḡarîbüm	Timsāḥ-ı ḥaḡḡat benüm endîşede Zihnî ‘Akkāse-i ārāyiş-i deryāda ḡarîbüm	Ġazel	-- / .-- / .-- / .- -	Mecmuada “Nazîre-i Zihnî Efendi Raḥmetu’llahi ‘Aleyh” başlığıyla kayıtlıdır.
43b - 44a	Nazîm	Ḳadeḥ-nüşān-ı bezm-i ‘işrete ey ḥāne mey- ḥāne Ḥuşuşā sāḡı-i meclis şuna kestāne mestāne	Olursa mazḡar-ı feyz-i Ḥudā luṭf-ı cihān-girün Nazîmā ḥükm ider Ṭuran ile İrāna mîrāna	Ġazel	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada “Ġazel-i Nazîm Efendi Raḥmetu’llahi ‘Aleyh” başlığıyla kayıtlıdır.

44a	Kāmilî	Gezer zâhid kabâ-yı fahr ile şeyhâne meyhâne Şunar ağzına sâķî nâz-ıla kestâne mestane	Hezâr iķlîm ü kişver berr ü bahre hûkm ider şimdi Bu şi'ri diñle sen de Kāmilî İrâna mîrâna	Ġazel	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada “Nazîre-i Kāmilî Efendi Raĥmetu'llahi 'Aleyh" başlığıyla kayıtlıdır.
44b	Sermed	'Āşık ne zamân eyler ise yâd-ı muĥabbet Mümkün mi 'aceb itmeye feryâd-ı muĥabbet	Sermed ne kadar hâlûmi itdüm ise izhâr Olmadı baña kimseden imdâd-ı muĥabbet	Ġazel	-- / --- / --- / .- -	Mecmuada “Ġazel-i Sermed Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
44b	Şem'î	Râziyum her ne iderse baña serv-i semenüm Tîğ-i cevri ile şad-pâre kılsa bedenüm	Şem'iyem gûşe-i meyhâneyi virmem felege Gülşen-i bağ-ı cinândan baña yegdür vaţanum	Ġazel	..- / --- / --- /..- -	Mecmuada “Ġazel-i Şem'î Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
44b	Faţîn	Bir cefâ-kâr u sitem-ger püserüm var püserüm Baña şorma neler itdi nelerüm var nelerüm	Deftere kayd olacak sâde bu nazmumı Faţîn Söylenilmiş nice yüz biñ eşerüm var eşerüm	Ġazel	..- / --- / --- /..- -	Mecmuada “Ġazel-i Faţîn” başlığıyla kayıtlıdır.
44b - 45a	Sermed	Şanma tîğ-i nighinden ĥazerüm var ĥazerüm Siper olmuş aña âh-ı şehërüm var şehërüm	Rehber oldı baña bu yolda nice nazm-ı Faţîn Sermedâ şehri-i murâda seferüm var seferüm	Ġazel	..- / --- / --- /..- -	Mecmuada “Ġazel-i Sermed Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
45a	Zühdî	Bir gönca-i nev-ĥande henüz nâzdan uyanmış Ruĥsâr u lebi la'l-i muĥaddesle boyanmış Gencîne-i ĥüsni aña Mevlâsı inanmış Bir nûr-ı Rifâ'î ki melek görmüş uţanmış Pervâne gibi 'âlem anuñ nûrına yanmış	Ol şûĥuñ erenler didiler nāmına Nûrî 'Āşıkdur anuñ nûrına ĥılmân ile ĥurî Baĥş itdi benüm cânuma Zühdî bu sürürü Bilmem nice bir şâne ile saçı ţaranmış 'Āşık gibi ol gerdem-i mîñâyâ tolanmış	Muhamme s	-- / --- / --- / .- -	Mecmuada “Trabzonî Zühdî Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
45a	Lâ-Edrî	Ol şûĥ-ı Rifâ'î-beçemiz âfet-i cânmış Ser-tâbe-ķadem şîvesi maţbû'-ı cihânmış		Müfred	-- / --- / --- / .- -	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
45a	Refî'	Medâr-ı ĥayra dâ'ir merkezinde rub'-ı meskûnuñ Binâ oldı bu nev-dâr-ı muvaķķit bir güzel vâdî	Refî'â cevheri şâķülves aş böyle târîĥin Muvakķit-gâh-ı Fâtîhdür bu resme ķondı bünyadı	Tarih	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada “Târîĥ-i Muvakķit-ĥâne-i Fâtîĥ” başlığıyla kayıtlıdır.

45b	Lā-Edrî	Vücūd-ı enbiyâ tesbîh-i dūr gibi ser- âmeddür Tesbîhe imâme gevher-i zât-ı Muhammeddür		Müfred	.---/ .--- / .---/ .- --	Mecmuada beyit başlığıyla kayıtlıdır.
45b - 46b	Safvet	Yine hük-m-i husûfî burc-ı ‘akreb eyledi icrâ Mişâl-i heft-ser ejder bir âteş eyleyüp peydâ	Bu ihrâk-ı mehîne yandı cânım söyledüm târîh Top-ıla yandı nâra acıdum Top-ğaneye hayfâ	Kaside	.---/ .--- / .---/ .- --	Mecmuada “Yangın-nâme-i Topğaneli Şafvet Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
46b - 47b	Safvet	Bugün gemiye düşdi kazâ ile bir âfet Pek yoşma kıyâfet Şaşurdu bütün puşlayı erbâb-ı muhabbet Hağ vire selâmet	Ecnâdına İlyâs nebî mangadaş olsun Hızr arkadaş olsun Zâtın idesin işte budur da ‘vet-i Şafvet Nuşret ile ‘avdet	Mütezâd	--. / .---. / .---. / .- - --. / .--	Mecmuada “Mütezâd-ı Topğaneli Şafvet Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
47b	Safvet	Luţf-ı felek-i zâlim-i ğaddâreyi gördüm İtmişdi sefer geldi o meh-pâreyi gördüm Ben derdine bî-çâre dilin çâreyi gördüm İtmişdi sefer geldi o meh-pâreyi gördüm	Dil cennet-i zevk oldu yine kalmadı mâtem Ġam kâfirî gitdi yıkılıp oldu cehennem Şafvet baña ğayrı gözin aydın disün ‘âlem İtmişdi sefer geldi o meh-pâreyi gördüm	Murabba	--. / .---. / .---. / .- -	Mecmuada “Topğaneli Şafvet” başlığıyla kayıtlıdır.
47b - 48a	Safvet	Câm-ı la‘li bâde-i hâlet-fezâdur Seyyidün Nuţğ-ı pâki ħasta-i ‘aşka devâdur Seyyidün	Bende-i âl-i resûl-i zû‘l-celâlüm Şafvetâ Derd-i ‘aşkıyla figân itsem sezâdur Seyyidün	Ġazel	--. / .-. - / .- /-.	Mecmuada “Topğaneli Şafvet Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
48a	‘Âlî	Niçün şeb-tâ-seher feryâd u zâr eylersin ey bûlbûl Dil-i ‘uşşâkı bir kât dahı nâr eylersin ey bûlbûl	Bahâr eyyâmıdır var gülşeni seyr ü temâşâ kıl Niçün ‘ Âlî gibi ğam ihtiyâr eylersin ey bûlbûl	Ġazel	.---/ .--- / .---/ .- --	Mecmuada “Ġazel-i Tercümân-ı ‘Âli Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
48a	Nâzım	Nedür şahn-ı cemende rûz u şeb efgânun ey bûlbûl Gül-ruh mı senün de bâ‘îs-i nâlânun ey bûlbûl	Gülün devri dükendi şevkine haylî kesel virdi Bu nevbet Nâzıma geldi geçüp devrânun ey bûlbûl	Ġazel	.---/ .--- / .---/ .- --	Mecmuada “Ġazel-i Nâzım Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
48a	Nâzım	Ağlama gül üstine ey ‘andelîb-i ħasta gül Olmasun te‘şîr-i âhunla senün dem-beste gül	İtse de da‘vâ-yı ferdiyyet dıraht üzre yine Nâzımâ ħâr-ı ta‘allukdan olur mı reste gül	Ġazel	--. / .-. - / .- /-.	Mecmuada “Ġazel-i Nâzım Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.

48a-48b	Nāzım	Seyr idelden hüsñ ü eṭvārın o şūḥuñ dūrdan Dest-şüst-i ārzū oldum behişt ü hūrdan	Vakt-ı feyz itse taḳarrüb Nāzımā bir kimseye Nūr alur āteş-i ümmid ile varsa Tūrdan	Ġazel	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	Mecmuada “Ġazel-i Nāzım Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
48b	Nāzım	Ruhsāra dökdi perçemün ol mihribān bu şeb Zulmet içinde ḳaldı ser-ā-ser cihān bu şeb	Dil şem‘-i hüsñ-i yārda pervāne şu‘lede Yandı kül oldu Nāzım idüp terk-i cān [bu şeb]		--. / -.-- / .--. / - .--	Mecmuada “Ġazel-i Nāzım Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
48b	Sāmil	Ruhsāra dökdi kākülün ol nev-civān bu şeb Çeşm-i ‘alile virdi o kāfir tuman bu şeb	Bir beyt-i dil-nişinini gördüm şabāḥa dek Tanzīre ḳādir olmadı naẓm-āverān bu şeb	Ġazel	--. / -.-- / .--. / - .--	Mecmuada “Ġazel-i Sāmil Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
48b - 49a	‘Alī	Süleymān-ı zamānum hiç saña beñzer nigār olmaz Nice şimurğ-ı dil ‘aşḳuñla mūrāsā nizār olmaz	Mūdārā ile aḡyāra yeter zār itdügün ‘ Alī Ne mümkündür olur elbet nihāl-i gülde ḥār olmaz	Ġazel	---/ --- / ---/ .- --	Mecmuada “Ġazel-i Tercümān-ı ‘Alī Efendi” başlığıyla kayıtlıdır.
51b - 52a	Günāḥī	Bülbül-i nevrüz-ıla nālişde nāyilerdenüz Rastī-i ‘uşşāk içinde pūr-nevāyilerdenüz Şanma mānend-i ḥabāb-ı mey hevāyilerdenüz ‘Aşḳ meydānında baş oynar fedāyilerdenüz Görmedük bākī bekā gördük fenāyiler[denüz] Geçmişüz ḥodlıḳdan ey zāhid Ḥudāyilerdenüz İhtiyār itdük nemed āl-i ‘abāyilerdenüz Ḳomazuz cām-ı mūdām elden şafāyilerdenüz[z] Ḳana boyanduk şehid-i Kerbelāyilerdenüz Şāh-ı ḥaḳḳıçün ‘Alī-i Murtaẓāyilerdenüz Şevḳ-ı Mevlānā-y-ile Şems-i Ḍuḥāyilerdenüz Ümmet-i Aḥmedden olduk Muştafāyilerdenüz	Cānuma şem‘-i tecellānuñ uralden pertevī Zerre zerre rakş urur mānend-i Tūr-ı Müsevī Zulmet-ābād-ı fenādur çünki dünyānuñ evi Güşe-i bī-tüşe-i fakr içre olduk münzevī Ne ḳalur ḳuds-i Ḥalīlullah ne deyr-i ‘İsevī Ḳandadur nūş-ı devrān ya tāc u taht-ı Ḥüsrevī Şūreti ḳo ‘aşḳa olduḡsa mürīd-i ma‘nevī Def ü nāy-ıla semā‘ it Mevlevī ol Mevlevī Bir Günāḥī veş olup nūr-ı celālün pertevī Geh ḡazel naẓm eylerüz gāḥī kelām-ı Meşnevī [Şevḳ-ı Mevlānā-y-ile Şems-i Ḍuḥāyilerdenüz Ümmet-i Aḥmedden olduk Muştafāyilerdenüz]	Terci-bend	-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır. Mahlas beytinden tespit edilmiştir.

52a-52b	Tâbî	Es-selâm ey vâkıf-ı sırr-ezel baħr-i ‘ulûm Es-selâm ey Ka‘be-i ‘uşşâķ-ı sultân-ı rûsûm Es-selâm ey hâķ-i pânuñ sürme-i çeşm-i nûcûm Es-selâm ey dergehün melce‘-i hâşş u ‘umûm Es-selâm ey vâriş-i ‘ilm-i Nebî Monlâ-yı Rûm Es-selâm ey Mehdî-i dîn hâdî-i cümle ‘umûm	Hâķ Muħammed Muştafâ vü Murtażânun sırrısın Bir Hüseyn iki Hasan zeyne‘l-‘abânun sırrısın Ca‘fer ü Mûşî-i Kâzım evliyânun sırrısın Dörd Muħammed üç ‘Alî şâhib-livânun sırrısın [Es-selâm ey vâriş-i ‘ilm-i Nebî Monlâ-yı Rûm Es-selâm ey Mehdî-i dîn hâdî-i cümle ‘umûm]	Terci-bend		-.-- / -.-- - / -.-- /-.--	Mecmuada “Tercî‘-i Bend-i Sa‘dü‘l-hayât Seyyidü‘l-memât Merhûm Tâbî Dede” başlığıyla kayıtlıdır.
52b-53a	Şâhidî	Mevlevîler köçeği ol şanma ki külehi Def ü nây-ıla semâ‘ ile şalın gâh ü gehî	Sen ki devr eylesesin reşk ide tâvus-ı cinân Şâhidî karşuña hayrân zehî devr-i zehî	Ėazel		..-- / ..-- / ..-- /..--	Mecmuada “Ėazel-i Şâhidî Şâhib-i Tuħfe” başlığıyla kayıtlıdır.
53a	Firâķî	Ṭarîķ-i Ėamda bir dil-ħasta gördüm yaşdanur taşî Batur dâğ-ı derûn-ı ĥûn-ı dilden etmegi aşî Fenâ yolında yoğ olmış ne yârı var ne yoldaşî Zebân-ı remz ile bu maṭla‘ı oķur gözi yaşî	Firâķî yem şehâ fennümde ben de fâ‘ikûm ħaķķâ Uyar her ķavlûme fi‘lûm yolumda şâdıķum ħaķķâ Ėaķîķatde ne değlü medħ olunsam lâyıķum ħaķķâ Gözi yaşlu Ėarîbûm bağrı başlu ‘âşîķum ħaķķâ	Murabba		.---/ .--- / .---/ .- --	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır. Mahlas beytinden tespit edilmiştir.

53b	‘Âlî	Yine bir serv-i bālāya kûl oldum iẖtiyārumla Görünmez derde düşdüm ḏide-i gevher- nisārumla Tuyurdum rāz-ı pinhānum cihāna āh u zārumla ‘Adū oldum dil-i ḏivāne gibi yār-ı gārumla Müyesser olmadı hem-bezm olam şabr u karārumla Gönül bir yaña gitdi ḵaldı cān cism-i nizārumla Barışmaz yıldızum hayfā o mihr-i ṯāb- dārumla ‘Aceb hālüm n’olur āẖir benüm bu intizārumla [Eger haşr olamazsam ol kıyāmet-ḵad nigārumla Gezem mahşerde gögsüm dögerek seng-i mezārumla]	Gören duyan o m̱āhuñ mā’il olmaz ẖūr u ğilmāna Rızāsın gözleyen baķmaz riyāz-ı ẖuld u Rıdvāna Zebānum bir nefes yār itmezüm feryād u ef̱gāna Su’āl itsün melekler çekdügüm ālāmı m̱izāna Eger dünyāda derd ü firķati irmezse pāyāna Ziyā virmezse mihr-i vaşl-ı dilber şām-ı hicrāna Nice bir zaķm irişsün bir dem içre cism-i ‘üryāna Benüm bu ‘ahdüm ey ‘Âlî irişdür cümle yārāna [Eger haşr olamazsam ol kıyāmet-ḵad nigārumla Gezem mahşerde gögsüm dögerek seng-i mezārumla]	Mu‘aşşer	---	---	Mecmuada başlıksız bir şekilde kayıtlıdır. Mahlas beytinden tespit edilmiştir.
54a-55a	‘Askerî	Baņa dirdi şefķat-ile pend idüp her dem dedem Çekme dünyā-yı deniķün ey püser bir laķza ğam Hāk olursuñ varlıguñ olur senüñ bir gün ‘adem Aşşı kalmaz gel naşîhat gūş kıl şonra n’edem Bāğda bülbül terennüm birle söyler dem- be-dem Geçdi dün ferdāyı ķo ‘ālem bugündür dem- be-dem	Ĝāfil olma aç gözin gezme hemişe serserî Pişvā kıl kendüñe cehd eyle gel bir serveri Bendeveş ırma irādet āsitānından seri İbn-i vaķt ol ķıl ü ḵālî terk idüp gel sen berî Ehl-i hāl ol virdüñ olsun dem-be-dem ey ‘Askerî Geçdi dün ferdāyı ķo ‘ālem bugündür dem-be- dem	Terci- bend	---	---	Mecmuada “Tercî-i Bend-i ‘Askerî” başlığıyla kayıtlıdır.
55a	‘İzzet	Hükmi-ta takdîrde hüşyār ile ĝāfil birdür Kısmet-i rüz-ı ezel ‘ālim ü cāhil birdür	‘İzzetā rahmet-i Hāk ṉik ü bede yeksāndur Yağsa bārān-ı kerem baķr ile s̱āhil birdür	Ĝazel	---	---	Mecmuada “Ĝazel-i ‘İzzet Beg” başlığıyla kayıtlıdır.

Tablo 3: NEKTY00147 Numaralı Şiir Mecmuasının (25b-54b) Muhteva Tablosu **Kaynak:** Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2. BÖLÜM: MECMÛ'A-İ EŞ'ÂR VE MAKÂLÂT-I MAHBÛBİYYE'NİN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenilen Yol

1. Mecmuadaki bütün şiirler numaralandırılmış ve ardından şairin ismi ile şiirin vezni yazılmıştır.
2. Şiirlerde geçen mahlaslar kalın olarak gösterilmiştir.
3. Şiirlerde satır başları, mahlaslar ve özel isimler büyük harflerle yazılmıştır.
4. Şiirler Latin harfleriyle yazılmıştır.
5. Nüshalardaki farklılıklar gösterilirken iki şekil arasına “:” işareti konulmuştur.
6. Mecmuadaki beyitlerin diğer nüshalardaki farklılıkları dipnotlarda gösterilmiştir.
7. Karşılaştırma sırasında mecmuada eksik olan kelimeler dipnotta satır başında (-) ile; divanda eksik olan kelimeler ise (-D.) şeklinde; şiirin tamamı divanda yoksa “Divanda tespit edilememiştir.” şeklinde gösterilmiştir. Divanda olmayıp nüshalarda bulunan şiirler ise nüshanın adıyla yazılmıştır.
a'lā: vālā T10198.
8. Mecmuada Farsça veya Arapça olan şiirlerin transkripsiyonu yapılmayıp sadece dipnotta “Şiir Farsçadır” veya “Şiir Arapçadır” şeklinde belirtilmiştir.
9. Üzerinde çalışma yaptığımız metinde bulunmayan mısraları “-“ şeklinde gösterdik:
-: Müsevvif T10198
10. Vezin problemi olan beyitleri “Vezin aksamaktadır.” şeklinde dipnotta açıkladık.
11. Metinde eksik veya yanlış olduğunu düşündüğümüz kelimeleri köşeli parantez içinde metne dahil ettik: Hemîşe Şâ'ib-âsâ iştîyâkuñ eyle[me] meh-rû/ Terk idüp tâc u kabâ-yı dehri 'üryân [olmuşuz]
12. Metinde olmayıp divanda bulunan şiirler metne dahil edilmeyip sadece dipnotta gösterilmiştir.
13. Karşılaştırmada farklı olan kelimeler “seḥāb-ālūd çok gördüm: seḥāb ardında görüşdüm D.” şeklinde gösterilmiştir.
14. Mecmuada yer alan şiirlerin farklarını açıklamak için dipnotlar “a” şeklinde gösterilmiştir.
15. Metinde olan şiirlerin beyitleri divanda farklı bir beyit sıralamasında bulunuyorsa ilgili fark şu şekilde gösterilmiştir: Sāmî Divanı'nda 5. beyittir.

16. Der-kenarlarda yer alan beyit, müfred ve kıt'alar da metne dahil edilmiştir. Karışıklık olmaması için der-kenarlardaki şiirler aynı sayfadaki şiirlerden sonra yazılmıştır.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metin hazırlanırken Latin harfleri kullanılmıştır.
2. Eski Anadolu Türkçesi kurallarına uyulmaya çalışılmıştır.
3. Farsça ve Arapça kelimelerin yazımıyla ilgili İsmail Ünver'in makalesi³⁵ örnek alınmıştır.
4. Vav-ı ma'dûle'ler “” işaretleriyle gösterilmiştir: ḥ'āb, ḥ'āce
5. Vezinlerde özel kelimelerde zihaf kullanılmamıştır: Nābj, sākī
6. Vav-ı mechûle'ler kısa okunmuştur: hoş
7. Elif-i maksûre'ler kelime sonunda “ى “ ile yazılmışsa “i” ile; “ı” ile yazılmışsa “a” şeklinde okunmuştur: Mûsî-Mûsâ
8. Özel isimler büyük harfle yazılmış fakat kesme işaretleriyle ayrılmamıştır: Firākīyem, Şem'iyem,
9. Satır başı kelimeleri büyük harfle yazılmıştır.
10. Kalın ünlülerle başlayan kelimelerde “d” sesini karşılayan harf olarak “ط “ kullanılmışken ince ünlülerle başlayan kelimelerde “d” sesini karşılayan harf olarak “د” kullanılmıştır: tağ-ditrer
11. Çift ünsüzle biten kelimeler, vezin gereği bazen tek bazen de çift ünsüzle kullanılmıştır: Hakk, Hâk.
12. “ile” bağlacının yazımında “ى “ harfi varsa “sebz ile” şeklinde; “ى “ harfi yoksa “ibretle” şeklinde yazılmıştır.
13. “de” eki bağlaç şeklinde kullanılmışsa ayrı yazılmıştır: bulsam da
14. N'ola, n'eyesün gibi kelimelerdeki büzülmeler vezne uyularak tertip edilmiştir.
15. Arapça ve Farsça ön ekler “-“ işaretleriyle ayrılmıştır: bî-vefâ
16. Metinde “ç” harfiyle yazılan bazı kelimeler “c” şeklinde okunmuştur: gonca.
17. İkilemelerde kullanılan ekler ayrı yazılmıştır: dem-be-dem
18. İki kelimededen oluşan sıfatlar ve isimler ayrı yazılmıştır: gonca-dehen, suhan-sâz

³⁵ İsmail Ünver, “Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, Türkoloji Dergisi, C. XI, S. I, İstanbul, 1993, s. 51- 89.

19. Metinde geçen kapalı e’ler “i” şeklinde okunmuştur: ider, gice
20. Sonu “b” ile biten kelimeler Arapça ve Farsça kelimelerde b’li şeklinde; zarf fiil olarak kullanıldığında ise p’li şekli tercih edilmiştir: diyüp, gelüp
21. Bazı kelimeler ünsüz benzeşmesine uğramayıp metindeki hâli kullanılmıştır: itdükce
22. Anuñçün kelimesi vezin gereği bazı yerlerde anuñiçün şekli kullanılmıştır.

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

أ	A, a, E, e,	ش	Ş, ş
آ	Ā, ā, A, a	ص	Ş, ş
ب	B, b	ض	Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	Ṣ, ṣ	ع	‘
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	Q, q
خ	H, h	ك	K, k, g, ŋ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	v, o, ö, u, ü, ū, V, O, Ö, U, Ü, Ū
ژ	J, j	ه	H, h, a, e
س	S, s	ي	Y, y, İ, i, İ, i

Tablo 4:Transkripsiyon Metni

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[26b]

1³⁶

2³⁷

Nazîre-i ‘Aynî

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. Fitne-sāz-ı hüsni dilberdür o zülf ü hāl ü ruh
Ejder ü cādū-yı āzerdür o zülf ü hāl ü ruh

[27a]

2. Biri kāfir biri hindū birisi āteş-perest
Birbiriyle āşinālardur o zülf ü hāl ü ruh
3. Hüsniñ üzre gūyiyā³⁸ bir mūcmer-i şiminde
Dūd-ı ‘anber kırs-ı aḥkerdür o zülf ü hāl ü ruh
4. Kıl kalemle nokta konmış şafḥa-i nūr üstine
Levḥa-i dilde muşavverdür o zülf ü hāl ü ruh
5. Halka-i girdāb-ı meh-tāb u ḥabāb-ı necm-ile
Kulzüm-i envār-dıgerdür o zülf ü hāl ü ruh
6. İşlenilmiş ibrişimi āh-ıla dāğ-ı derūn
Bir güzel dil-bend-i aḥmerdür o zülf ü hāl ü ruh
7. Nakş olunmuş çeşm-i bülbül rişte-i şeb-bū ile
Kaşr-ı bāğ-ı hüsne pisterdür o zülf ü hāl ü ruh

³⁶ Sâmi D., G. 22 (9 Beyit), s. 306-307. [8. Beyit; “-: Tâ ki zîb-i rûy-ı dilberdür o zülf ü hāl ü ruh D.] <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafa-sami-divanipdf.pdf?0>

³⁷ Ayıntablî ‘Aynî D., G. 24 (9 beyit), s. 274.

³⁸ Hüsniñ üzre gūyiyā: Hüsniñi tebḥîr için D.

8. Burc-ı ‘akrebde kırān itmek meh ü necm-i sa‘jd
Vaşf olundukca muḳarrerdür o zülf ü ḥāl ü ruh

9. Eksük olmaz şinede dūd u şerār u sūz-ı ḡam
Dilde ‘**Ayni** çünkü muzmerdür o zülf ü ḥāl ü ruh

3³⁹

4⁴⁰

[27b]

5⁴¹

Ġazel-i ‘Ayni Efendi

Mef‘ūlū mefā ‘ilū mefā ‘ilū fe ‘ulūn

1. Baḡ güldeki bu ḥüsn-i Ḥudā-dād nedendür
Bülbülüḡ⁴² olan āteş ü feryād nedendür
2. Ādem gibi itdüm anı çok meclise da‘vet⁴³
Meyl itmedi āḥir o perī-zād nedendür
3. Āşüb-ı cihān āfet-i cān başa belāsun
Bu fītneleri perçeme isnād nedendür
4. Ḥarc eyleme naḡd-i nefesi ḥıfz-ı ḥayāt it
Yetmez bu kadar maşrafa iṛād nedendür
5. Ceyş-i ḡama pā-māl olalı zır-i felekde
Bir kimse baḡa itmedi imdād nedendür

³⁹ Bu şiir 7 beyitten oluşup Şevket adlı şaire ait olan Farsça bir şiirdir.

⁴⁰ Sâmil D., G. 39 (6 Beyit), s. 35-36. [2. Beyit; “seḥāb-ālūd çok gördüm: seḥāb ardında görüşdüm D.”; “‘indümde muḳarrerdür: ‘indümde muvaḳḳardur D.” // 7. Beyit; “Gerçi Sâmil emr-i diğerdür: Neyleyüm Sâmil mükedderdür D.”] <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1279468>

⁴¹ Ayıntablı ‘Ayni D., G. 44 (11 beyit), s. 291-292.

⁴² Bülbülüḡ: Bülbülde D.

⁴³ Ayıntablı ‘Ayni Divanı’da 5. beyittir.

6. Bu meykedenün pîr-i muğânı beni sâķı⁴⁴
Bir kâse ile eylemedi yâd nedendür

[28a]

7. ‘**Aynî** dü cihân mülkine mâlik dahı olsam⁴⁵
Memnûn⁴⁶ olamaz bu dil-i nâ-şâd nedendür

8. Ben çâker-i şâhen-şeh-i dâd-âver-i vaktem⁴⁷
Ey çarh-ı cefâ-pîşe o⁴⁸ bî-dâd nedendür

9. Feyz aldum o Mehdî-i zamân kûtb-ı cihândan⁴⁹
Erbâb-ı dili itdigüm irşâd nedendür

6⁵⁰

Nazîre-i Sâmil Efendi

Mef‘ûlû mefâ‘ilü mefâ‘ilü fe‘ûlün

1. Ey hâce saña ‘ilm-i ebîcâd nedendür
Etîfâla füyûzât-ı Hudâ-dâd nedendür
2. Ey vâşıl-ı ser-menzil-i iklîm-i muhabbet
Dür olmaması ‘âşıkâ Bağdâd nedendür
3. Bir nûr-ı mücessem o perî-rû-yı melek-hû
Taşvîr idemez şeklini Bihzâd nedendür
4. Bil kadrini mevcûd olan erbâb-ı kemâlün
Mevtâları tercîh iderek yâd nedendür

⁴⁴ Ayıntablı ‘Aynî Divanı’da 2. beyittir.

⁴⁵ Ayıntablı ‘Aynî Divanı’da 9. beyittir.

⁴⁶ Memnûn: Mesrûr D.

⁴⁷ Ayıntablı ‘Aynî Divanı’da 10. beyittir.

⁴⁸ o: bu D.

⁴⁹ Ayıntablı ‘Aynî Divanı’da 11. beyittir.

⁵⁰ Gazel Aynî’ye aittir. Fakat Aynî Divanı’nda tespit edilememiştir.

5. Çokdan beri ben Hızır ile komşu idüm ammā
Vırāne göñül olmadı ābād nedendür
6. İtdüğ dehen u nokta-i medhūşeyi inkār
Şūfī saña bu mezheb-i ilhād nedendür
7. ‘**Aynı** o şehün olmuş-idüm çokdan esiri
Bu vakte kadar itmedi āzād nedendür

[28b]

7⁵¹

Ġazel-i Sāmil Efendi

Mef‘ūlü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ūlün

1. İtmez o perī ‘āşıkını yād nedendür
‘Āşık ide nāmın anuñ evrād nedendür
2. Her serv-i sehī mā’il-i reftār-ı hırāmuñ
Ey nañl-ı emel ey kad-i şimşād nedendür
3. Dāğ-ı sitem-i yāra ben āhumla şataşdum
Bilmem dinilen tışe-i Ferhād nedendür
4. Füssāka zarāfet ola itdügi ħabāşet
Medhūl ola perhiz ile zühhād nedendür
5. Genc ise baķar sālike pīrān-ı tarīķat
Girdüm yola yok şāhib-i irşād nedendür
6. Bir şūñ-ı cefā-pişe ħarāb itmek dā’im
Olmaz dil-i vīrānemüz ābād nedendür

⁵¹ Sāmil Divançesi’nde tespit edilememiştir.

7. Kayd-ı ser-i zülfinde misin söyle o şūhū
Sāmīl dahı sen olmadın āzād nedendür

8. Her şî‘r-i terinde ne bu ebkār-ı me‘ānı
Himmet mi ider ‘Aynı-i üstād nedendür

8⁵²

Nazîre-i Tercümân-ı ‘Âlî Efendi

Mef‘ûlû mefā ‘ilû mefā ‘ilû fe ‘ûlûn

1. Ey ‘āşık-ı şūrîde bu feryād nedendür
Yāruñ mı seni itmedi dil-şād nedendür

2. Her şubh u mesā zārumı gūş eyleyüp o şūh
Bir zerre baña itmedi imdād nedendür

[29a]

3. Ağyār-ıla hem-bezm olur ‘uşşāka gelince
Biñ dürlü ‘özürler ider îrād nedendür

4. Lutf u keremin ğayra idüp ‘āşıkā dā‘im
İtdi elem ü cevriñi mu‘tād nedendür

5. Dil-bend olalı silsile-i zülfüne cānā
Ġamdan beni hiç kılmaduñ āzād nedendür

6. Dil oldı ħarāb ‘aşkuñ-ıla ey büt-i bî-dād
Bir kerre yıķup itmedüñ ābād nedendür

7. Bir dilber-i ħūn-ĥāra mı meyl eyledüñ āyā
‘Âlî bu kadar girye vü feryād nedendür

⁵² Mustafa Âlî Divanı’nda tespit edilememiştir.

9⁵³

[Müfred]

Mef'ülü mefā 'ilü mefā 'ilü fe 'ülün

Gülşende okur güllere bülbül bunu her bār
Yā Gülşenī yā Rūşenī yā Aḥmed-i Muḥtār

10⁵⁴

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Sā'atün çaldığı evkātı degüldür her gāh
Müddet-i 'ömri geçüp gitdüğine eyler āh

11⁵⁵

[Müfred]

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

Olmayınca nā-nüvişte fihris-i taḳdīrde
Maṭlab u maḳşūd bulunmaz nusḥa-i tedbīrde

12⁵⁶

[Müfred]

Ömer Hülüşī

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

Bu ḥāristānda ey dil hem-nişin-i yek gül olduḡ tut
Gülistān-ı fenāda bu kitāba bülbül olduḡ tut

13⁵⁷

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Ḥased-i ḳalb-i 'adū luṭf ile zā'il olmaz
Sengde mużmer olan āteşe āb itmez eşer

⁵³ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁴ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁵ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁶ Bu şiir beyt-i Ömer Hulusi başlığıyla verilmiştir.

⁵⁷ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

14⁵⁸

Ḳıṭ‘a-i Kemāl Pāṣā-zāde

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

1. Yār-ı nev-ḥaṭ gibidür baṇa kitāb
Aṇa hicrānı revā görmeyeler

2. Virememe illere maḥbūbı ben
Ḳo ne dirlerse benimçün diyeler

3. Lekelerler lekeler ḳorkum odur
Dāmen-i pākini kir eyleyeler

15⁵⁹

[Müfred]

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün fe ‘ülün

Seni gördüm hemān bir ābı gördüm
Mübārek ṭal‘atūṇ meymūne beṇzer

16⁶⁰

[29b]

17⁶¹

Naẓıre-i Şā‘ib Efendi

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

1. Raḥnedür ‘āşık-ı ser-mest-i mey-i nāba şabāḥ
Şın-i vuşlatda daḥı dide-i bî-ḥ‘āba şabāḥ

2. Oldı zıḳb-i ruḥ-ı gülgünına şermende şafaḳ
Reşk ider şa‘şā‘a-i vech-i ḳamer-tāba şabāḥ

⁵⁸ Kemal Paşa-zade Divanı’nda tespit edilememiştir.

⁵⁹ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶⁰ Sâmîl D., G. 38 (7 Beyit), s. 35. [1. Beyit; “Raḥnedür: Duḥtedür D.” // 3. Beyit; “Avlar: ölür D.” // 6. Beyit; “Zulmet-i şebde bakılmaz: Şeb-i tarıkde bakamam D.”] <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1279468>

⁶¹ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

3. Bir iki buse alup hayli bu şeb yalvardum
Didüm ey şüh-ı cefâ söyleme aḥbāba şabāḥ
4. Gizlice avlayarak koynuma aldum yatdum
Bister-i ḥ'ābda o meh-pāreyi şeb-tābe-şabāḥ
5. Meclis-i meyde başa itdüğini söyleyeyüm
Yanarak yakılarak ol ruḥ-ı pür-tāba şabāḥ
6. Rahnedür dest-res olmazsa vişāl-i yāra
Şeb-i firḳatde kalan 'āşık-ı bî-tāba şabāḥ
7. Şafaḳ-ı ḥüsnini **Şā'ib** o mehün görse eger
Virür elbetde şafā gerden-i şîm-āba şabāḥ

18⁶²

Nazîre-i Vahîd Efendi

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Reşk ider mihr-i felek 'arız-ı pür-tāba şabāḥ
Şafaḳ-ı ḥüsnini göstermede meh-tāba şabāḥ
- [30a]
2. Bister-i gamda yatup fikr-i vişālünle bu şeb
Gözüme uyḥu ḥarām oldı benüm tā be-şabāḥ
 3. Şaḳın ey bülbül uyandırma fiğānuḡla yazuk
Varmış ol gonca-i ser-mest henüz ḥ'āba şabāḥ
 4. Yār ile bu gice 'ahd eyledüm öpdürse lebin
Bir daḡı urmayam el cām-ı mey-i nāba şabāḥ
 5. Fülful-i Hind-i siyeh ḥālünḡi gösterme başa
Baḳaram āyine-i gerden-i şîm-āba şabāḥ

⁶² Vahîd Divanı'nda tespit edilememiştir.

6. Hasb-i hālāne saña hālūmi ‘arz itdüm ise

Kerem it rāzumı cānā dime aḥbāba ṣabāḥ

7. Reşk ider görse **Vaḥīd** nazmuṇı erbāb-ı kalem

Şakla ‘arz itme şakın zümre-i küttāba ṣabāḥ

19⁶³

[Müfred]

20⁶⁴

[Müfred]

21⁶⁵

[Müfred]

22⁶⁶

[Müfred]

23⁶⁷

[Müfred]

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

Tekye-i şıdḳ u rızāda kı l maḳām

*El-muḳadder lā yuḡayyer ve’s-selām*⁶⁸

24⁶⁹

[Müfred]

⁶³ Beyit başlıklı Farsça bir şiirdir.

⁶⁴ Beyit başlıklı Farsça bir şiirdir.

⁶⁵ Beyit başlıklı Farsça bir şiirdir.

⁶⁶ Beyit başlıklı Farsça bir şiirdir.

⁶⁷ Başlıksız bir şiirdir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶⁸ Kader değiştirilemez, işte o kadar. Riyazus Salihin/63 numaralı hadisten iktibas edilmiştir.

⁶⁹ Beyit başlıklı Farsça bir şiirdir.

25⁷⁰

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Ṭotalum şimdi Süleymān-ı zamān olmışsın

‘Ākıbet yise gerek [ol] ten-i fersüdeñi mūr

26⁷¹

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Ṭotalum cümle cihān mülkine olduñ server

İrişüp bir gün ecel dir ki saña gel ser ver

27⁷²

28⁷³

29⁷⁴

Nazire-i ‘Atṭār Kāmil Efendi

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Mā' ilüm cünbiş-i yāra uyumam tā be-şabāḥ
Görine ṭal'at-i şems dide-i ḥunāba şabāḥ

2. Nār-ı 'aşkla yüregüm yağını kaynadayum
Döne taḳṭir-i sirişküm mül ü gül-āba şabāḥ

3. Şeb-i zulmetde şalup keştıyi baḥr-ı emele
Bilirem düşdigümi ḥ'āb-ıla girdāba şabāḥ

[30b]

4. Ey gözüm ğafleti қо zevk ü muḥabbet demidür
Behre virmez bu şafā nā'im-i bî-tāba şabāḥ

⁷⁰ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷¹ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷² Zâtî D. F. 43, s. 324. [Şanma şāhum: Şanmañuz kim D. // 'ömrün yitürüpdür: 'ömrini yitirmiş D.] <https://www.elmustafa.com.tr/assets/documents/zati-divanipdf.pdf>

⁷³ Sâbit D. G. 242 (5 Beyit), s. 711. [Ben bu vîrānede Şābit ḳadem olmam cānā: Bu ḥarābātde Şābit olamam sulṭānum D. // vîrānemi: vîrānumı D.] Tez Numarası: 551475

⁷⁴ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

5. Dil-i bîmârı uyar hâlî iken ağıyardan
Çekilüp yâr-ıla halvet-geh-i serdâba şabâh
6. Bezm-i vaşlında şehâ bir şeb-çerâğın olayum⁷⁵
Yanarak tapu kılam kaşları mihrâba şabâh
7. Şülûsü'l-âhirede cām-ı şabûh nûş idicek
Lezzet-âmîz-i dimâğ eyledi şehd-âbe şabâh
8. Ders-i hüsnün okuyam h'âce-i 'aşkdan seheri
Varayum medreseye aç deyü bevvâba şabâh
9. Ruḥ-ı yârun duri üftâdelerün gözyaşındur
Jâleler düşme gül-i gonca-i şād-âba şabâh
10. Nâle-i bülbülü feryād-ı tıyûrı dinle
Gezerek dilber ile gülşeni bak âba şabâh
11. Şubḥa bir ân olamaz mişl ü nazîre **Kâmil**
'Afv ider eyle niyâz cürmini Tevvâba şabâh

30⁷⁶

Ġazel-i Şâ'ib Efendi

Mefâ 'îlün mefâ 'îlün mefâ 'îlün mefâ 'îlün

1. Gül-i ruḥsârına mecbûr bir dil bir de âyîne
Cilâ-yı kalb ile ma'mûr bir dil bir de âyîne
2. Firâk-ı yâr-ıla dūd-ı ciger bālâ-rev oldukça
Sevâd-ı âh-ıla mestûr bir dil bir de âyîne

⁷⁵ Vezin aksamaktadır.

⁷⁶ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

3. Hazer kıl ey sitem-cū seng-i cevvrñle kırılmağdan
Bu iki hātır-ı meksūr bir dil bir de āyine

[31a]

4. Kenār-ı lebde hāl-i nokṭa-i dil-cūy gördükce
Ser-ā-pā şevḳ-ile pūr nūr bir dil bir de āyine

5. Nice tāb-āver olsun iştiyāk-ı hatt-ı ruḥsāra
Ġamuñla dā'imā mehcūr bir dil bir de āyine

6. Eger görmezse de la'l-i leb-i gülfāmuñı ey şūh
Hayālñle yine mesrūr bir dil bir de āyine

7. Hemişe Şā'ibāsā iştiyākı ile meh-rū[nuñ]
Gül-i ruḥsārına mecbūr bir dil bir de āyine

31⁷⁷

[Müfred]

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Şimdi bildüm derd imiş dermāna irgüren beni

Ṭaṇ degül tercih idersem derdi dermān üstine

32⁷⁸

[Müfred]

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Cihān 'ārifleri her dem ğam u derd ü belā yerler

Bu ma'niden dimişlerdür kişi 'ālemde aç olmaz

⁷⁷ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷⁸ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

33⁷⁹

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Başa yetmez mi bu devlet ki cefâ eylesesin

Vây aña kim ne cefâ vü ne vefâ eylesesin

34⁸⁰

[Müfred]

Fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

Çâr eşyânun vefâsı yokdur ey şâhib-kemâl

Biri hüsni ü biri 'ömr ü biri dünyâ biri mâl

35⁸¹

[Müfred]

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

Hakîm ü Hâfızun olmazsa ger bir işde taqdiri

Müfîd olmaz hezâr erbâb-ı 'aklun re' y-i tedbiri

36⁸²

Kıt'a

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Bildügin bilmedügin şahşa muşâhib olma

Hem-nişini kişinün şöyle bil ey ehbel-i nâs

2. Ma'rifet tâlibi olmazsa sevhâ ehli gerek

Bu iki olmayıcağ bārı gerek kadr-şinâs

37⁸³

⁷⁹ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸⁰ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸¹ Başlıksız bir şiirdir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸² Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸³ Kıt'a-i Hâzret-i Mevlânâ başlıklı Farsça bir şiirdir.

38⁸⁴

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Ƙanda aḥşamladı āyā deyü ol mähveşi
Şehre şaldum seheri ḥāne-be-ḥāne güneşi

39⁸⁵

Ġazel-i Şā'ib Efendi

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Şu 'le-efzā-yı muḥabbetdür belā-yı ibtilā
Ḥānmān-süz-ı refāhetdür belā-yı ibtilā
 2. Ƙāle gelmez mācerā-yı zaḥm-ı derd-i dāğ-ı 'aşk
Vādī-i ıtnāb-ı fikretdür belā-yı ibtilā
 3. Maḥrem-i esrār-ı 'aşka reh-nümādur feyz-i Ḥaḳ
Pertev-efzā-yı celādetdür belā-yı ibtilā
 4. Yanmasun mı dāğ-ı ğamla şine-i erbāb-ı 'aşk
Şu 'le-i cān-süz-ı tākātdür belā-yı ibtilā
 5. Ğam mı var erbāb-ı 'aşka ta'ne-i aġyārdan
Sāḥa-i rāh-ı melāmetdür belā-yı ibtilā
 6. Nā'il-i feyz-i Ḥudā olmaz mı āyā ehl-i 'aşk
Pertev-i nūr-ı hidāyetdür belā-yı ibtilā
- [31b]
7. Fāriğ olma **Şā'ib**āsā derd-i dāğ-ı 'aşkdan
Şu 'le-efzā-yı muḥabbetdür belā-yı ibtilā

⁸⁴ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸⁵ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

Nazîre-i Şafvet Efendi*Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün*

1. Bū'l- 'aceb bir zevk ü hāletdür belā-yı ibtilā
Feyz-bahşā-yı mezelletdür belā-yı ibtilā
2. Ehl-i 'aşkı vāşıl-ı ser-menzil-i tahkik ider
Rehber-i semt-i hidāyetdür belā-yı ibtilā
3. Dilde ümmîd-i vişāl-i yār serde şūr-ı 'aşk
Derd-i āteş-rız-i hasretdür belā-yı ibtilā
4. Zevk-peymā-yı melāmet olmada erbāb-ı 'aşk
Perde-endāz-ı hacāletdür belā-yı ibtilā
5. Nāle vü āh itdürür fırkat deminde 'āşıkā
Hāme-süz-ı şabr u gayretdür belā-yı ibtilā
6. Neş' e-yāb-ı bāde-i 'aşk olmada **Şafvet** gönül
Şu' le-efrūz-ı muhabbetdür belā-yı ibtilā

[Müfred]**[Müfred]***Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün*

Ġarîb itme beni yā Rab kerem kıl rüz-ı mahşerde
Ġarîb olmak ne müşkildür kişi iklim-i âharda

⁸⁶ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

⁸⁷ Beyit başlıklı Farsça bir şiiirdir.

⁸⁸ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

43⁸⁹

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Sā'atün mu'cize-i Hâzret-i Yûsuf idüğün
Darb-ı âhâd ile devrinden işit leyl ü nehâr

44⁹⁰

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Sā'atün çaldığını vakt şanursın her gâh
Geçdi 'ömrün deyü gâfîl seni eyler âgâh

45⁹¹

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Dûrbî-i neyi al destine bak gör ney-imîş
Niye halk itdi dime Hâzret-i Mevlâ nâyı

46⁹²

[Müfred]

47⁹³

[Müfred]

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

Nedendür dehrün ey 'ârif ezelden böyledür kârı
Sitemler âşinâlardan kerem bîgânedendür hep

48⁹⁴

⁸⁹ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹⁰ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹¹ Başlıksız bir şiirdir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹² Beyit başlıklı Farsça bir şiirdir.

⁹³ Başlıksız bir şiirdir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹⁴ Kıta başlıklı Arapça bir şiirdir.

49⁹⁵

[Tuyuğ]

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

Feyz-bağış itdi semā‘ ehline Mevlā nāyı

Piş-rev kıldı aña Hâzret-i Mevlânâyı

Qurı efsâne şanur şūfî şadā-yı nāyı

Ney-ile sālîk imiş görsene Mevlânâyı

50⁹⁶

[32a]

51⁹⁷

[Ġazel]

[Hilmî]

Fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilātün fā ‘ilün

1. İ‘tibār-ı şāh-ı ‘ālemle bulup iķbāl fes
Şimdi başlar tādıdur rağbetdedür her al fes
2. Şol kadar zîbende vü nāzîk turur başlarda kim
Berg-i gülden olsa destār eyler istişkāl fes
3. Bir hılālun bārını çekmez fenā dünyāda hem
Resm-i āyın-i tecerrüdle olup abdāl fes
4. Başına çalsun metā‘un ba‘de-zā Hind u ‘Acem
Gevher olsa başa almaz şāl fes⁹⁸
5. Büzme düzme külfetinden dürüşüp destārını
Hilmîyā vāreste kıldı herkesi bu dāl fes

[32b]

⁹⁵ Başlıksız bir şiirdir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹⁶ Nurgül Özcan, Türk Sosyo-Kültürel Hayatına Fesin Yansıması Bağlamında Antepli Aynî'nin Divanında Fes, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/845078>

⁹⁷ Hilmî Divanı'nda tespit edilememiştir.

⁹⁸ Vezin aksamaktadır.

Ġazel-i Cevdet Efendi*Fe 'ilātün mefā 'ilün fe 'ilün*

1. Şanma dil neş' e-dārdur sensüz
Sākiyā pür-ḥumārdur sensüz
2. Gönlüm eglenmez oldı bir yerde
Ben de bilmem ne vardur sensüz
3. 'Aybını toprak örter insānuḡ
Yaşamaḡ baḡa 'ārdur sensüz
4. Gözlerüm yolda ḡaldı gelmedi[ḡ] āḡ
Cān u dil bḡ-ḡarārdur sensüz
5. Şinede böyle vaḡf-ı ḡasret idüp
Çekdigüm intizārdur sensüz
6. Künc-i firḡatde hep ḡayālünḡle
İtdigüm āḡ u zārdur sensüz
7. Şaḡlaram dāḡ-ı hicri şinemde
Baḡa bir bergüzārdur sensüz
8. Ben nice seyr-i ḡülşen eyleyeyüm
Çeşmüme ḡonca ḡārdur sensüz

⁹⁹ Cevdet D., G. 56 (9 Beyit), s. 252-253

9. Ey gözüm nûrî **Cevdet**-i zâra
Şeb-i Kadr olsa târdur sensüz

53¹⁰⁰

Nazîre-i Şâ'ib Efendi

Mefâ 'îlün mefâ 'îlün mefâ 'îlün mefâ 'îlün

1. Şeb-i firkatde çeşmüm şubha dek bîdârdur sensüz
Ser-â-ser mûlarum gûyâ tenümde hârdur sensüz
- [33a]
2. Şebât üzre tûrur şevk-ı ruḥuḥla merkez-i 'aşḫda
Göñül mânend-i pâ-y-ı âhenin pergârdur sensüz
3. Göz açmaz ğayra bakmaz ḥasretünle çeşm-i giryânum
Cihâna itdügi 'atf-ı nigeḥ nâçârdur sensüz
4. Nücümâsâ açıldıkca sipihr-i şinede gözler
Şerâr-ı nâr-ı âhumdan felek bîzârdur sensüz
5. Niḳâb-ı ruḥlaruḥ 'aks-i ḥayâle ḥâ'il olduḳca
Ġubâr-ı ğamla mir'ât-ı dilüm jengârdur sensüz
6. Firâḳuḥla o rûtbe oldı göñlüm lâleveş pûr-ḥûn
Açılmış dâĝ-ı şinem bir şükûfe-zârdur sensüz
7. Ġam-ı hicrünle pâ-mâl olmuş-iken künc-i 'uzletde
Göz açdurmaz bütün 'âlem baḡa aĝyârdur sensüz
8. Niĝâḥ-ı luṭf-ıla raḥm eyleyüp gel **Şâ'ib**-i zâra
Reh-i 'aşḳuḡda zîrâ pek ḥarâbezârdur sensüz

¹⁰⁰ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

Nazîre-i Vahîd*Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

1. Gözüm nergis gibi tâ şubha dek bîdârdur sensüz
Görünmez mihr-i vuşlat dîdeme şeb târdur sensüz
2. Efendim firkatünle kendi kendüm yokladum buldum
Ciger kan dîde giryân şinede dil zârdur sensüz
3. Tenümde şayısız dâğlar serümde yaralar sızlar
Göñülde âteş-i şevkûn yanar bir nârdur sensüz
- [33b]
4. Kalem elde gözüm yolda hisâb-ı vuşlatuñ dilde
Raķamâsâ sirişküm dökilü[r] hûn-bârdur sensüz
5. Tenümde za'f-ıla cānā hemān bir üstüñ'ān kalmış
Yazuķ dil pister-i ğamda yatur bîmârdur sensüz
6. **Vahîdâ** kilik-i tab'ıñ **Şā'ibi** tanzîr bâbında
Ġazel îrād ile söz söylemek düşvârdur sensüz

Egribozlı Bekrî Paşa ile Hanyalı Nürî Efendinün bi'l-iştirāk söyledikleri beyt-i**ra' nâdur****Bekrî Paşa***Fā 'ilatün fā 'ilātün fā 'ilün*

Rûy-ı sürhı şanma zātıdur gülün

Nürî Efendi*Fā 'ilatün fā 'ilātün fā 'ilün*

Eşk-i çeşminden kızardı bülbülün

¹⁰¹ Vahîd Divanı'nda tespit edilememiştir.¹⁰² Nâbî D., G. 93 (5 Beyit), s. 463. [ķaderdendür: kederdendür D.] Tez Numarası: 526609.

56¹⁰³

57¹⁰⁴

[Müfred]

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

İçerden āşinā ol taşradan bîgāne şansunlar

Bu bir zîbā revîşdür 'ākîl ol dîvāne şansunlar

58¹⁰⁵

[Nazm]

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Ğurūr itme libās-ı faḥr ile şāhum cihāndur bu

Şoyarlar cāmeni 'üryān iderler cāmekāndur bu

2. Tefāḥur eyleme mālun firāvān ise ey ḥ'āce

Senün gibi nice baykuş uçurmuş āşiyāndur bu

59¹⁰⁶

[Müfred]

[Sırrı]

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

Yağarsa ṭa'n-ı a'dādan melāmet ṭîri ey Sırrı

Taḥammüldür aḡa çāre deñiz bārāndan incinmez

60¹⁰⁷

¹⁰³ Kıta Arapça

¹⁰⁴ Hayâlî Bey Divanı'nda tespit edilememiştir.

¹⁰⁵ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁰⁶ Sırrî Divanı'nda tespit edilememiştir.

¹⁰⁷ Fatih Koyuncu, Alaşehirli Makâlî Mustafa Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri, s. 306. [çi: ne age]
https://www.academia.edu/5875636/Ala%C5%9Fehirli_Mak%C3%A2l%C3%AE_Mustafa_Bey_ve_Mecmualardaki_Baz%C4%B1_%C5%9Eiirleri

61¹⁰⁸

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Şoydı devrân beni pāk ƣalender ƣıldı

N'ola keşkül şunarsam saña ey şāh-ı kerem

62¹⁰⁹

[Müfred]

[Râgıb Paşa]

Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün

Bir kerre toƣunsan teline sâz-ı derûnuƣ

Biƣ dürlü nevâzişle düzelmez bozılınca

63¹¹⁰

64¹¹¹

[Müfred]

Fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilātün fâ 'ilün

Gitdi Mecnûn hâne-i 'aşƣı baña işmarladı

Bir ƣarâb evdür ƣalır dîvânenen dîvâneye

65¹¹²

66¹¹³

Ğazel-i Cevdet Efendi Birâder-i Sâmil Efendi

Mef'ûlü fâ 'ilātü mefâ 'ilü fâ 'ilün

1. Mâni' olup ol¹¹⁴ şūħa¹¹⁵ seyrâna rûzgār

Döndürdi cûy-ı eşkümi 'ummâna rûzgār

2. Serde hevâlık¹¹⁶ eyledi şalkım şaçak beni

Urduƣca şâne zülf-i perişâna rûzgār

¹⁰⁸ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁰⁹ Koca Râgıb Paşa Divanı'nda tespit edilememiştir.

¹¹⁰ Beyit Arapçadır.

¹¹¹ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹¹² Nilgün Açık, Gayrı redifli gazeller (inceleme-açıklama-karşılaştırma) s. 39. Tez Numarası: 72208

¹¹³ Cevdet D., G. 37 (10 Beyit), s. 237-240

¹¹⁴ Vezin aksamaktadır.

¹¹⁵ ol şūħa: o şūħ ile D.

¹¹⁶ Serde hevâlık: Ser-der-hevâlık D.

3. Çokdan iderdüm ‘aqluma yelken cünun-ıla
Ruhşat vireydi çāk-ı girībāna rūzgār
 4. Hāşmunı qarınca olsa da merdāne bil anı
Seyr it ne yaptı taht-ı Süleymāna rūzgār
 5. Hiç esmez oldu kıble-i kūy-ı habībden
Gitdükce döndi hacı peşimāne rūzgār
 6. Başdan çıkardı anı da sevdā-yı kākül[ün]
Düşdi ğamunıla dağlara¹¹⁷ dīvāne rūzgār
 7. Geçmekdedür bahār u hazān u şitā vü şayf
Bir gün virür netice şu devrāna rūzgār
- [34a]
8. Hāşr oldu germ u serdine vaqtüm bu ‘ālemde
Esdükce esdi şine-i ‘üryāna rūzgār
 9. Bir berg-i sebz ile bizi yād itmedi dirîğ
Bîhüde geldi gitdi gülistāna rūzgār
 10. **Cevdet** ‘aceb mi geçe¹¹⁸ günüm cevri dehr ile
Rāhat virür mi şem‘-i fūrūzāna rūzgār

¹¹⁷ dağlara: tağlara D.

¹¹⁸ geçe: geçse D.

Nazîre-i Sâmil Efendi Birâder-i Cevdet Efendi*Mef'ûlû fâ 'ilâtü mefa 'ilü fâ 'ilün*

1. Meylüm görüp ol serv-i hırāmāna rûzgār
Esdî şavurdı reşk-ile dîvāne rûzgār
 2. Farṭ-ı hevādan oldı derūnuḡ şıkındısı
Te'şîr ider şedîd ise insāna rûzgār
 3. Bir keşṭî-i ümîdümi sâhil-res itmedi
Gitdükce atdı [hep] bizi 'ummāna rûzgār
 4. Dānāyı gerd-i ğamda tutar ızdırābla
Şaklar neşîm-i luṭfuḡı nādāna rûzgār
 5. Bilmem ki tünd bādını ḡaşr eyledi bize
Hep mu'tedilce gitmede yārāna rûzgār
 6. Bād-ı semūmı bitse de berde'l-'acūzı var
Bu germ ü serdi aşsa beyābāna rûzgār
 7. Kalmaz fuşûl-ı erba'ası yok beḡā-yı çarḡı
Eyler şonunda anı da vîrāne rûzgār
- [34b]
8. Aldanma bir vefāsına imhāl ider bütün
Baḡ kavm-i 'Āda n'eyledi merdāna rûzgār
 9. **Sâmil** o nev-nihāli de meyl itdürür saḡa
Taḡrîke geldi çünki bu devrāna rûzgār

¹¹⁹ Sâmil Divançesi'nde tespit edilememiştir.

Ġazel-i Sāmil Efendi*Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün*

1. Çeşm-i 'ibretle bugün 'ālemi süzdüm yatdum
Ta'na kalkdum da biraz ağzımı bozdum yatdum
2. O mehün keşt-i vaşlında iken bir eyyām
Baħr-i firkatde bulup kendümi yüzdüm yatdum
3. Mey ü maħbüb ile ben zevke bakup tā-be-şabāħ
Şu ğamuñ māderini bu gice düzdüm yatdum
4. Yārdan geçdi şanurmuş beni çingāne rakīb
Şarılp göz göre ben kāfiri üzdüm yatdum
5. **Sāmilā** 'ayn-ı hayālümde degül naķş-ı cihān
Çeşm-i 'ibretle bugün 'ālemi süzdüm yatdum

[Kıt'a]*Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün*

1. Benüm ol kışe tehī müflis-i naķd-i tā'at
H̄āce-i şeh-r-i baṭālet şeh-i iķlīm-i kesel
2. Nic' olur hālüm eger rūz-ı kıyāmetde benüm
Yā Nebiyyü'l- 'Arabī irmese dāmānına el

¹²⁰ Sāmil Divançesi'nde tespit edilememiştir.

¹²¹ Zātî Divanı, Terb. 1(6 Bendin) s. 268. [6. Bendin 1. Beyit] <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56164,zati-divanipdf.pdf?0>

¹²² Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

71¹²³

[Kıṭ'a]

Mefā 'ilün mefā 'ilün fe 'ülün

1. Tegāfül itmez erbāb-ı başiret
Seher vakti ider uyhuya perhiz

2. Cihānda kāmran olmak dilerseñ
Seher-hiz ol seher-hiz ol seher-hiz

72¹²⁴

[Müfred]

Mefā 'ilün mefā 'ilün fe 'ülün

Ne 'ayşum var ne tedbirüm ne fikrüm
Tevekkeltü 'alallah¹²⁵ oldı zikrüm

73¹²⁶

[Müfred]

[Gevrekzāde Hâfız Hasan]

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

Cihān tāsında ma'cün-ı hayāta sa'y idüp Loqmān
Çürütüdi māye-i 'ömri memāta bulmadı dermān

74¹²⁷

[Müfred]

[Ulvî]

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

Şarmaşup çıkdı dıraht-ı 'ömrüme mār-ı ecel
Āşiyān-ı tende yatur bülbül-i cān bî-ḡaber

¹²³ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹²⁴ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹²⁵ Allah'a dayandım ve güvendim. Ebû Dâvud, Edeb, 102-103 hadisinden iktibas edilmiştir.

¹²⁶ Gevrekzāde Hâfız Hasan Divanı'nda tespit edilememiştir.

¹²⁷ Ulvî Divanı'nda tespit edilememiştir.

75¹²⁸

[Müfred]

[Fâ'izi]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Ummazuz cām-ı şafâ çarḥ-ı denî-perverden

Bir içim şuyı dirîğ eyledi İskenderden

76¹²⁹

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Kimsenüñ qalbini nâ-ḥaḳ yere kıрма ḥazer it

Ki bir âyine şikest olsa olur biñ nişter

77¹³⁰

[Müfred]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

Kevkeb-i baḥt-ıla ey dil nice bir ceng ü cedel

Bu imiş kısmet-i lā-yūs 'elu 'ammā yef'al¹³¹

78¹³²

Nazîre-i Hâce 'Aynî Efendi

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Sâkiyâ ben 'araḳa bâdeyi süzdüm qatdum
Mest olup dîde-i ḡam-dîdemi süzdüm yatdum

2. Çıkmadan sâḥiline baḥr-ı muḥîṭ-i 'ışḳuñ
Nice biñ ḡavṭayidüm bir iki yüzdüm yatdum

[35a]

3. O mehi hāleyi āḡūşuma aldum bu gice
Kemer ü tüğmesini zūr ile çözdüm atdum

4. Tîğ-i ebrū vü sinān-ı nîgehümden didi yār

¹²⁸ Fâ'izî D., Mfr. 43, s.278.

¹²⁹ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹³⁰ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹³¹ (Allah) yaptıklarından dolayı sorguya çekilmez. Enbiyâ/23 ayetinden iktibas edilmiştir.

¹³² Ayıntablı 'Aynî D., G.151 (5 beyit), s.377.

Raķībā¹³³ ķaşdına ben esliķa düzdüm ķatdum

5. Bilmedüñ¹³⁴ kıymet-i dendānını subķān'allah
'Ayniyā subķa-i dūr-dānemi üzdüm şatdum

79¹³⁵

[Ėazel]

['Ayni]

Fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilātün fe 'ilün

1. Neş'e virdi baķa bu şeb yine ol ķün ķadeķ
Leb-i sāķi iledür olması gülgün ķadeķ
2. Bend olur mı dil anuñ silsile-i kāküline
Olmasaydı ser ü cān 'aşķ-ıla Mecnün ķadeķ
3. Zıkr-i pür-şevķini yād eyleyüp olduķ ezelī
Biz ser-i kūy-ı ķarābātda meftün ķadeķ
4. Zırve-i 'arş-ı mu'allāya çıkardı āhum
N'eyleyem itdi felek böylece maĖbün ķadeķ
5. Cūyveş itse revān rāķ-ı murād anı felek
Bilürüz ['Ayni] o dem kıymet-i gerdün ķadeķ

¹³³ Raķībā: Ruķabā D.

¹³⁴ Bilmedüñ: Bilmeden D.

¹³⁵ Ayıntablı 'Aynî Divanı'nda tespit edilememiştir.

Nazire-i ‘Atfâr Kâmil Efendi*Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün*

1. Teşne-dil nûş idüp elbet ola memnûn-kağeğ
‘Aks-i ruhsâr-ıla gülfâmdı bîrûn-kağeğ

[35b]

2. Zülf-i ğarrâsı olur gerden-i ‘uşşâka kemend
Ġamz-ı cellâdı ider beste-i mey-hûn-kağeğ
3. Dilberi mahfî görüp oldı lisānum [epsem]
Söyledür bir bir aña ħâl-i digergûn-kađeđ
4. Gidelüm meykedeye zevk ile ‘işret idelüm
Tās-ı zerrîn gibidür lü’lü’-i meknûn-kađeđ
5. Döniyor şevk-i dil-ārâ-y-ıla peymāne-i ‘aşk
Ele aldı ruĥ-ı gül kâmet-i mevzun-kağeğ
6. Kâlbe ħiffet virelüm bâde-i gülgûn içelüm
Kāmile şunmış idi pîr-i muġân nûn-kağeğ

Ġazel-i ‘Aynî Efendi Raĥmetu’llāhi ‘Aleyh*Mef‘ûlü mefâ ‘ilü mefâ ‘ilü fe ‘ülün*

1. Bend itdi dili zülfüñe sevdâ-yı muĥabbet
Mecnûnını buldı yine Leylâ-yı muĥabbet
2. Başımda kavağ yeli eser fikr-i kadûñle
Ey servi budur toġrısı a‘lâ-yı muĥabbet

¹³⁶ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.¹³⁷ Ayıntablı ‘Aynî D., G.14 (7 beyit), s.266.

3. Āyine-i ħüsninde ne bu ħüsn-i Īlāhī¹³⁸
Hayretde kalur tūṭī-i gūyā-yı muḥabbet
4. Geh zūlfūne geh la' lūne meyl itmede gön̄lüm
Dīvāne mi sarḥoş mı o rüsvā-yı muḥabbet
5. Sür¹³⁹ 'ālem-i āb içre o zevrakçe-i cāmī¹⁴⁰
Eyyāmını buldı yine deryā-yı muḥabbet
6. Medḥ eyleyeli la' l-i leb-i dilberi 'Aynī
Mest itdi beni neş'e-i şahbā-yı muḥabbet

82¹⁴¹

[Müfred]

[Necâtī]

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

Gerek ağla gerekse gül cihān fāñdūr¹⁴² ey bülbul
Kimine nār¹⁴³ olur gülşen¹⁴⁴ kimine gülsitān āteş

83¹⁴⁵

[Müfred]

Mef'ülü mefā 'ilü mefā 'ilü fe 'ülün

El virmedi mekkāre-i dünyā deyü ey dil
Efkāra düşüp eyleme izhār telāşı

84¹⁴⁶

¹³⁸ ħüsn-i Īlāhī: sırr-ı Īlāhī D.

¹³⁹ Sür: Sor D.

¹⁴⁰ Divanda 6. beyittir.

¹⁴¹ Necâtī D., G.250/5 s.91.

¹⁴² fāñdūr: fāriğdür D.

¹⁴³ nār: āteş D.

¹⁴⁴ gül-şen: gül D.

¹⁴⁵ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁴⁶ Fatīn Tezkiresi'nde Osman Sîret'e ait olan müseddesin tekrarlanan beytidir. s. 231. Tez Numarası: 480134

85¹⁴⁷

[Müfred]

[Fuzûlî]

Fā 'ilātün fa 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

Germ olup meclisde dilber şinesin açup didi

*Hazihî cennātü 'adnin fadhulūhā hālidin*¹⁴⁸

86¹⁴⁹

[Müfred]

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

Muhabbet çünkü miñnetsiz bulunmaz dār-ı dünyāda

Muhabbet miñnet anuñçün yazılmışdur bir imlāda

87¹⁵⁰

[36a]

88¹⁵¹

Nazîre-i 'Aṭṭār Kāmil Efendi Raḥmetu'llāhi 'Aleyh

Mef'ülü mefā 'ilü mefā 'ilü fe 'ülün

1. Sen mähı görüp aldı dil efkār-ı muhabbet
Ey bedr-i münîr tâbiş-i âsâr-ı muhabbet
2. Bir aşnalığım var güzelüm bezm-i ezelden
Sevdüm seni kaynatdı kanum nār-ı muhabbet
3. Kūyna qarın olma imiş dilber-i ra'nā
Akşā-yı merām h'āhiş-i âsâr-ı muhabbet
4. 'İrfân-ı zarāfetle bilür dilde zamîrün
Hiç söylemeden 'āşıkā esrār-ı muhabbet

¹⁴⁷ Fuzûlî Divanı'nda tespit edilememiştir.

¹⁴⁸ İşte bu Adn Cenneti'dir, ebedî kalmak üzere buraya girin. Beyyine/8 ayetinden iktibas edilmiştir.

¹⁴⁹ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁵⁰ Kânî D., NŞ.16 (2 Beyit), s.46. Tez Numarası: 221726

¹⁵¹ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

5. Vaşlını harîdâr isen ağıyârı gözet pek
Maḥfîce olur yâr-ıla bāzâr-ı muḥabbet
6. Bu kevn-i zamân ‘âlemün içâdı esâsı
Hep nûr-ı muḥabbet didi ebrâr-ı muḥabbet
7. Gerdende beşimün bigi vechinde ğazûbuñ
Güyâ biri miḥnet biri hem yâr-ı muḥabbet
8. Hardur meger olmaz âteş-i ‘aşk yüreginde
Zâhid ne cesâret ider inkâr-ı muḥabbet
9. Bir meclis-i rindân ola yârân-ı muvâfık
‘Uşşâkı uşandırmadı güftâr-ı muḥabbet

[36b]

10. Setr eyleyemez ‘aşkını **Kâmil** dahı deyyâr
Ketm olmadı elbet olur izhâr-ı muḥabbet

89¹⁵²

Ġazel-i Râsim Efendi

Fâ ‘ilâtün fa ‘ilâtün fâ ‘ilâtün fâ ‘ilün

1. Ağladur üftâdeñi cevır ü cefâ-yı perçemün
Kimseler şemm itmemiş büy-yı vefâ-yı perçemün
2. Zîr-i fesden mâh-ı nevveş gâhıce uc gösterür
Mülk-i hüsne nûr bahş eyler ziyâ-yı perçemün
3. Şem‘-i ruḥsârıñ öñünde yanmağa pervâneveş
Kıl kadar kılmaz teḥâşî mübtelâ-yı perçemün
4. Mâlik-i iklim-i fes olsa ser-â-ser çok mıdur
Şad hezârân genc-i Mısr olmaz bahâ-yı perçemün

¹⁵² Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

5. Hatt-ı ruhsârıyla şaf tertîb idüp her rûz u şeb
Karalarda kan döker ceyş-i veğâ-yı perçemün
6. Dâl-ı fes meclisde dün gördüm diyen bigânedür
Görmedüm 'âlemde bir ser aşinâ-yı perçemün
7. Bî-irâde **Râsimâsâ** dil viren ey meh saña
Kayd-ârâ bend olup olsun fedâ-yı perçemün

90¹⁵³

[37a]

91¹⁵⁴

[Müfred]

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

Hevâdur ser göñül âteş tenüm hâk ü dü dîdem nem

Ne çâre çâr 'unşurdan 'ibâret cism-i cândur bu

92¹⁵⁵

[Ġazel]

[Şafvet]

Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün

1. Dilüm ey meh katı pür-hûndur ruhsâr-ı alından
Dü dîdem şanki bir Ceyhûndur ruhsâr-ı alından
2. Televvünde yüzüm her vechle sevdâ-yı hâlünle
Kızarmak gerçi kim efzûndur ruhsâr-ı alından
3. Kızardı lâciverdî reng iken her dâmen-i âfâk
Felekler reşk ile gül-gündur ruhsâr-ı alından

¹⁵³ Sâmil D., G. 45 (5 Beyit), s. 38-39. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1279468>

¹⁵⁴ Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁵⁵ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

4. Cigerden olmada dūd-ı siyāh u āh-ı dil peydā
Şanasın āteş-i kânündür ruhsār-ı alından
5. Fiğānum boş degüldür **Şafvetāsā** raḥm kıl ey meh
Dilüm ḥasretle pek meşhündür ruhsār-ı alından

[37b]

93¹⁵⁶

Nazîre-i Şā'ib Efendi

Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün

1. Şafaḳāsā göñül bir ḥündür ruhsār-ı alından
Daḥı tās-ı felek gülgündür ruhsār-ı alından
2. Ser-ā-pā dāğ-ı ğamla yanmada şeb-tā-seḥer dilde
Firāḳuñ āteşi efzündür ruhsār-ı alından
3. Göñül sevdā-yı la'lünle boyandı kıpkızıl kana
Meger cām-ı lebün meygündür ruhsār-ı alından
4. Ḥayāl-i 'arız-ı gülfāmuñ ey meh yāda geldükde
Gözüm yaşı akar Ceyḥündür ruhsār-ı alından
5. Degül maḥşuş kızarmak bir dil-i nālāna ey **Şā'ib**
Daḥı tās-ı felek gülgündür ruhsār-ı alından

94¹⁵⁷

[38a]

[38b]

¹⁵⁶ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

¹⁵⁷ Cevdet D., Müst. 51 (15 Beyit), s. 247-249. [1 beyit; “dilber: dülger D.” // 2. Beyit; “meykdede şevkine: meykede-i şevkine D.” // 4. Beyit; “Pek: Yek D.” // 6. Beyit; “yönünce: bütünce D.” // 8. Beyit; “maḳaşvārj: maḳaş urı D.” // 9. Beyit; “durdum: tırdum D.” // 10. Beyit; “āḥir-zede-i vaşlını: āḥir reze-i vuşlatı D.” // 11. Beyit; “Bārān-ı: Yārān-ı D.” // 12. Beyit; “torḫu: yortu D.”; “İrgat: İrgād D.”; “Bilmem: Bilmez D.” // 13. Beyit; “dime: ayem D.” // 14. Beyit; “ḳalfa murāddan: ḳalfamız evden D.”] Tez Numarası: 786049

[39a]

95¹⁵⁸

Nazîre-i Birâdere Sâmil

Mef'ûlû mefâ'îlû mefâ'îlû fe'ûlûn

Mef'ûlû fe'ûlûn

1. Gördüm yeñi bir yapıda bir âfet-i dülger
Ġâyet ile dilber
Mıhlandum orada aña mânende-i eñser
Dil kaldı mükesser
2. Bir çırpıda serv ile tenâsüb kad u kâmet
Ol mehde bu hâlet
Ebrûsı amânum keser elbetde muzaffer
Yokdur aña beñzer
3. Mânend-i direk cismümi şavalladı haylî
Var mı deyü meyli
Toğrılatdı çeküp göñlümi kendine ser-â-ser
Üstâd u hünerver

[39b]

4. Cürm çekicisin bilürem didi temelden
Geç cümle emelden
Bu sözi kulağ buğusu ammâ baña işler
Lâzım mı bu işler
5. Rûmuñ güzeli bî-bedeli nâmı Anestî
Ol nergis-i mesti
Bağrın kişinüñ rendeler enzârı çü hañçer
Hiç olma mükedder

¹⁵⁸ Sâmil Divançesi'nde sadece son beyit vardır.

6. Çifte kanadum olsa uçardum o Perûye
Sen kalma girüye
Dûlâb-ı emel hep o yaña dönmegi ister
Gündüz gice inler
7. Bu çağı yiterken ne belâ erre-i nâzı
Hoş tavr u tırâzı
Dil-hâne-i 'uşşâkda hiç koymadı sağ yer
Kâfir degül ekfer
8. Bel virse benâ-yı bedeni deyü bakarlal
Âñide çatarlar
Âğuşına herkes o mehi yelmeyi gözler
İş olsa müyesser
9. Dülgerlige diğer reviş eylermiş o kâfir
Kârında da mâhir
Olmaz mı derinde gönül ol resmle zencir
Zihnün buña pek vir
- [40a]
10. Tut kaşr-ı vişâlinde beni mu'temed ey yâr
Zann eyleme her bâr
Sîmîn bilegin var aña çalmaz-ıdı çenber
Kâni'dür o kem-ter
11. Kâ'il mi beni bilmege bak Hâzret-i Neccâr
Ey dilber-i gaddâr
Yap hâtırımı sen dahı ol böyle mu'ammer
Zâtuñ buña mazhar

12. Ta‘rif idemem derdümi cânâ bilici ol
Eşküm silici ol
Oldı saña kiriş geçinenler tolı defter
Lâzımsa it ezber

13. Elbetde geçer tîşe-i âhum o rakîbe
Güldi bu qarîbe
Kurtulmaz elümden benüm olur yüzi bed-ter
Olur o da müdemmer

14. Zenbîl-i ‘avādânını ol dilberün ey dil
Baş tâcı gibi bil
‘Âşık olan ister mi k’ola zînet u zîver
‘Ârif anı neyler

[40b]

15. Feryādum o şûha gelür âvâze-i paydos
Sâmil dimedi şus
Mi‘mâr-ı muhabbet olur elbet saña yaver
Bağ sen de o demler

96¹⁵⁹

97¹⁶⁰

[41a]

98¹⁶¹

[41b]

99¹⁶²

¹⁵⁹ Nâbî D., G. 631 (7 Beyit), s. 840-841. [1. Beyit; “temâşâ: temenna D.” // 2. Beyit; “tîz-dest: ter-dest D.” // 3. Beyit; “ser-â-pâ bedenümden: ser-â-pây tenümden D.” // 4. Beyit; “Âlûde gibi: Âlûde-leb-i D.” // 7. Beyit; “eylemede: eylemege D.”] Tez Numarası: 526609

¹⁶⁰ Rüşdî D., G. 123 (15 Beyit), s. 111-112. [1. Beyit; “kevşer: güş D.” // 2. Beyit; “râyiha-i: bû-yı gül ü D.” // 4. Beyit; “olamam: olmam D.” // 6. Beyit; “kesb-i ziyâ: kesb-i şafâ D.” // 8. Beyit; “baña: yine D.”; “ra‘nâ: zîbâ D.”] Tez Numarası: 320922

¹⁶¹ Nedîm D. G. 143 (5 Beyit), s. 267. [3. Beyit; “Eyvâh: Eyvâh o D.”; firâkum: kararım D.” // 4. Beyit; “Nâyun: Nâyın D.” // 5. Beyit; “biz seyrün: bir seyrin D.”] <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0>

¹⁶² İzzet D., G. 118 (6 Beyit), s. 223-224. [6. Beyit; “Destüm: Düşnâm D.”; “harâret: merâret D.”] <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/68921,divan-i-izzet-ve-nigar-name-pdf.pdf?0>

100¹⁶³

[42a]

101¹⁶⁴

[42b]

102¹⁶⁵

[43a]

103¹⁶⁶

Nazîre-i Zihni Efendi

Fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilâtün fe 'ilün

1. Mehd-i vuşlatda o tıflı öper ohşar yaţarum
Virürüm tatlı meme hâşılı besler yaţarum
2. Yūsuf-ı vuşlat için Hâzret-i Ya 'kûb gibi
Beytü'l-aḥzân-ı firâkında mükedder yaţarum
3. O kuzu koynuma burc-ı ḥamelāsâ girse
Sereṭân görmesün anı deyü örter yaţarum
4. Arpalatdı o na 'l-bend püseri esb-i dili¹⁶⁷
Düşüp iştabl-ı vedād içine kalkar yaţarum
5. Sûk-ı endişede kâlâ-yı vişâl-i yârı
Kendi endâzem ile dem-be-dem ölçer yaţarum
6. Rûz-ı vuşlatda başâr şıklet-i aḡyâr beni
Her gice anlara iğzâb-ile muḡber yaţarum

¹⁶³ Pertev D., G. 198 (7 Beyit) s. 144-145. [3. Beyit; “koynuma girse daḡı: koyuna girse bile D.”] <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55973,pertev-divanipdf.pdf?0>

¹⁶⁴ Haluk Gökalp, Tecride Gizlenen Anlatıcı ve Divan Şiiri Anlatıcı Tipolojisinde Yeni Tipler, s. 172. [1. Beyit; “buvva: budu age.” // 2. Beyit; “di: dek age.” // 3. Beyit; “di: de age.”; “öci öci böci: böcü öcü böcü age.” // 4. Beyit; “bir bire: bir bir age.” // 6. Beyit; “dādıya: dāyeye age.”] <https://tkidergisi.com/tki-dergisi/tecride-gizlenen-anlatici-ve-divan-siiri-anlatici-tipolojisinde-yeni-tipler>

¹⁶⁵ Ferrî D., G. 137 (7 Beyit), s. 75. Tez Numarası: 641935

¹⁶⁶ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

¹⁶⁷ Vezin aksamaktadır.

7. Mihr-i tanzîr virür necm-i dilüm Ferriye
Zihniyâ gerçi meh-i nev gibi bî-fer yatarum

104¹⁶⁸

[43b]

105¹⁶⁹

Nazîre-i Zihnî Efendi Rahmet'ullahi 'Aleyh

Mef'ûlû mefâ'îlû mefâ'îlû fe'ûlûn

1. Hıbb-ı vatan-ı vaşl ile ma'nâda ğarîbüm
Oldum taraf-ı fırkate üftâde ğarîbüm
2. Güm-kerde-i kūy olalı şūh-ı cihānuñ
Dünyâda degül mahşer-i 'uqbâda ğarîbüm
3. Oldum yine bir muğbeçenüñ hüsine meftûn
Deyr-i kühen-i millet-i 'İsâda ğarîbüm
4. Âdem gibi çün rūh-ı izâfî ola cānum
Bulsam da şeref cennet-i a'lâda ğarîbüm
5. Timsâh-ı haqîkat benüm endişede **Zihnî**
'Akkâse-i ârâyiş-i deryâda ğarîbüm

106¹⁷⁰

[44a]

¹⁶⁸ Ferrî D., G.131 (5 Beyit), s. 374. [3. Beyit; "Biraz: birer D."] Tez Numarası: 641935

¹⁶⁹ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

¹⁷⁰ Nazîm D., G. 636 (7 Beyit), 125-126. [1. Beyit; "Kadeh-nüşân-ı: Mey âşâmân-ı D." // 2. Beyit; "zehr ise: zehrâbe D."; "evk-ile: şevk eyle D." // 3. Beyit; "gerdiş-i: kürş-i D." // 5. Beyit; "luţf-ı: nuţk-ı D."] Tez Numarası: 10198630

Nazîre-i Kâmilî Efendi Raḥmetu'llahi 'Aleyh*Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün*

1. Gezer zāhid ḳabā-yı faḥr ile şeyḥāne meyḥāne
Şunar ağzına sākî nāz-ıla kestāne mestāne
2. Kelāmuñ şetm idüp ḥalkı şokarsın ṭurfe şan'atla
Dolaşma ey raḳîb-i nā-sezā yārāna mārāna
3. İlik gibi dikilsem rişte-i yāra çözülmездüm
Şarılsam bir tıfıl öksüzceveş gerdāna merdāna
4. Ne ğamdur hiç 'arîf-i mecrūḥa maḥşerde ey şūfî¹⁷²
Riyā ezḳārını ḳorlarsa nā-çizāne mizāna
5. Hezār iḳlîm ü kişver berr ü bahre ḥükm ider şimdi
Bu şî'ri dinle sen de **Kâmilî** İrāna mîrāna

[44b]

¹⁷¹ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

¹⁷² Vezin aksamaktadır.

¹⁷³ Necâtî'ye ait olan bu müfredin incelemesi 35b sayfasında yapılmıştır.

¹⁷⁴ Sermed (Mehmed) D., G. 6 (4 Beyit), s. 158. [2. Beyit; “ṭāğ delüp: dağ yarup D.”; “ṭişe-i: yetişe D.”] Tez Numarası: 113473

¹⁷⁵ Hâfiz-ı Şîrâzî'ye ait olan bu beyit Farsçadır.

¹⁷⁶ Lütfü Alıcı, Tezkirelere Göre Kahraman Maraşlı Divan Şairler, s.16. [1. Beyit; “iderse: kılarsa age.”; “Tîğ-i: Dest-i age.” // 2. Beyit; “Âr idermiş beni öldürmege: Bana kasdetmeye ar eylermiş age.” // 3. Beyit; “ṭutayum: çekeyim age.” ; 1 Dem-i: Dahi age.” ; “ olur: ola age.” // 4. Beyit; “ Tek: As age. ; eyle: olayım age.” // 7. Beyit; “cināndan: İremden age.”]

https://turkoloji.cu.edu.tr/ESKI%20TURK%20%20EDEBIYATI/lutfi_alici_kahramanmarasli_divan_sairleri.pdf

112¹⁷⁷

Ġazel-i Faṭīn

Fe 'ilātūn fe 'ilātūn fe 'ilātūn fe 'ilūn

1. Bir cefā-kār u sitem-ger püserüm var püserüm
Baṇa şorma neler itdi nelerüm var nelerüm
2. Kāle-i 'ömri telef itme degül mi kārüm
Sūk-ı 'aşkında niçün yok zararum var zararum
3. 'Arz iderdüm saṇa aḥvāl-i dil-i nā-şadı
N'eyleyem söyleyemem pek kederüm var kederüm
4. N'eyleyem 'arz-ı kemāl itme degül mu 'tādum
Yohsa oldukça benüm de hünerüm var hünerüm
5. Deftere kayd olacak sāde bu nazmumı **Faṭīn**
Söylenilmiş nice yüz biṇ eşerüm var eşerüm

113¹⁷⁸

Ġazel-i Sermed Efendi

Fe 'ilātūn fe 'ilātūn fe 'ilātūn fe 'ilūn

1. Şanma tığ-i nighinden ḥazerüm var ḥazerüm
Siper olmuş aṇa āh-ı seherüm var seherüm
 2. Yandığım āteş-i hicrāna baḳuṇ şinemde
Lālenüṇ dāğı gibi hep eşerüm var eşerüm
- [45a]
3. Yār olup dün gice aḡyāra yine ey meh-rū
Cümle gizli sözünüzden ḥaberüm var ḥaberüm

¹⁷⁷ Fatīn D., G.93 (5 beyit), s.213.

¹⁷⁸ Sermed Divanı'nda tespit edilememiştir.

4. İtdün ey dide-i hasret hele yāra temkîn
Sağa şimden gerü hüsni-i nazarum var nazarum
5. Rehber oldı bağa bu yolda nice nazm-ı Faṭīn
Sermedā şehir-i murāda seferüm var seferüm

114¹⁷⁹

[Muhammes]

Ṭrabzonî Zühdi Efendi

Mef'ūlū mefā' ilū mefā' ilū fe'ūlūn

1. Bir gonca-i nev-ḥande henüz nāzdan uyanmış
Ruḥsār u lebi la'li-i muḳaddesle boyanmış
Gencine-i hüsni aḡa Mevlāsı inanmış
Bir nūr-ı Rifā'î ki melek görmüş uṭanmış
Pervāne gibi 'ālem anuḡ nūrına yanmış
2. Gördüm ki yanup ḥalkada ezkār-ile titrer
Şeyḥ-ile mürîdler de o efkār-ile titrer
Gāhî oturup gāhî de reftār-ile titrer
Tevḥîd-ile billah leb-i ḥamrāsı şulanmış
Gören anuḡ eṭvārını cānından uşanmış
3. Ser-tābe-ḳadem nūr yaratmış anı ḳudret
Vechinde bedîḡî o mehün neş'e-i cennet
Yā Rab bu ne ḥilḳat bu ne şüret bu ne ḳāmet
Servi gibi ḳaddi yeḡi boy çekmiş uzanmış
Üftādelerün na'rası āfāḳa ṭayanmış

¹⁷⁹ Şaire ait herhangi bir divan tespit edilememiştir.

4. Ol şūhuṇ erenler didiler nāmına Nūrī
‘Āşıkdur anuṇ nūrına ğılmān ile ḥūrī
Baḥş itdi benüm cānuma **Zūhdī** bu sürūrī
Bilmem nice bir şāne ile saçī ṭaranmıṣ
‘Āşık gibi ol gerden-i mīnāya ṭolanmıṣ

115¹⁸⁰

[Müfred]

Mef‘ūlü mefā ‘ilü mefā ‘ilü fe ‘ülün

- Ol şūḥ-ı Rifā‘ī-beçemiz āfet-i cānmıṣ
Ser-tābe-ḳadem şīvesi maṭbū‘-ı cihānmıṣ

116¹⁸¹

Tārīḥ-i Muvakḳit-ḥāne-i Fātīḥ

[Refī‘]

Mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün mefā ‘ilün

1. Medār-ı ḥayra dā‘ir merkezinde rub‘-ı meskūnuṇ
Binā oldı bu nev-dār-ı muvakḳit bir güzel vādī
2. Alup mizāna semt-i ḳibleyi resm-i müdevverle
Ki ḳavs-ı irtifā‘ī gösterür şan‘atla üstādı
3. Çalar sā‘atler oynar anda rakḳāş-ı felek gūyā
Rehāvī nağmelerle penç-gāha oldılar yādı¹⁸²
4. Başıte anda bir seng-i mihekdür şöyle bī-pervā
‘Ayārın bildirür cem‘ olsa nāsuṇ cümle efrādı
5. Ne denlü ‘akreb ise zāhidüṇ bir sā‘ati vardur
Gelüp bir yol şoḳar parmaḳla olsun eyler imdādı

¹⁸⁰ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁸¹ Ref‘ī‘-i Kâlâyî D., Tevarih 14 (6 Beyit), s. 165-166.

¹⁸² yādı: hādī D.

6. **Refî‘â** cevheri şākūlveş aş böyle tārîhin

Muvakkît-gāh-ı Fātîhdür bu resme kondı bünyâdı

[45b]

117¹⁸³

[Müfred]

Mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün mefâ ‘ilün

Vücūd-ı enbiyâ tesbîh-i dūr gibi ser-âmeddür

Tesbîhe imāme gevher-i zāt-ı Muḥammeddür

118¹⁸⁴

[46a]

[46b]

¹⁸³ Bu şiir beyit başlığıyla verilmiştir. Kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁸⁴ Beyitlere akseden ateş: Safvet’in Tophaneve Galata Yangınnameleri., s. 106-112. [2. Beyit; “Patlar: çatlar T10198.” // 3. Beyit; “hā’ine: hāne-i T10198.” // 4. Beyit; “Karışdırdı dönüp: Kızışdırdı tutup T10198.” // 5. Beyit; “nuḥūset: nūḥüst T10198.” // 7. Beyit; “‘ibādetken: ‘ibāretken T10198.” // 9. Beyit; “a‘lā: vālā T10198.” // 10. Beyit; “kurdı tırşuyı: tırşuyı kurdı T10198.” // 11. Beyit; “Selîme: Selîm T10198.” // 16. Beyit; “hāneyi Me’vā: hāne bî-pervā T10198.” // 25. Beyit; “āteş-i: āteşe T10198.” // 30. Beyit; “Destinden: elinden T10198.” // 43. Beyit; “Korlanmadı: közlenmedi T10198.” // 54. Beyit; “eylesün: eyleye T10198.” // 58. Beyit; “düşmende: reşhinde T10198.” // 59. Beyit; patladur: çatladur T10198.”] <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1554729>

Müstezād-ı Tobhāneli Şafvet Efendi*Mef'ûlü mefâ 'ilü mefâ 'ilü fe 'ülün**Mef'ûlü fe 'ülün*

1. Bugün gemiye düşdi kazâ ile bir âfet
Pek yoşma kıyâfet
Şaşurdu bütün puşlayı erbâb-ı muhabbet
Hak vire selâmet

[47a]

2. Başdan kıça endâm-ı dil-ârâmı güzeldür
Bî-'ayb u 'ileldür
Şîrâne nigâhında nühüfte nice hâlet
Ta'rif ne hâcet

3. Ey h'âce donadur seni mânende-i arma
Pek üstüne varma
Bilmez kamere ol kamer-i evc-i melâhat
Lâzım mı işaret

4. Kâfir-meniş eyyâm re'îs-i hayl-i rakîbân
Mânende-i korşan
Bu furtunadan eyledi tahşîl-i meserret
Yâ Rab ne rezalet

5. Ol bâldur şimîne pranga ne dimekdür¹⁸⁶
'Uşşâka kürekdir
Bir niceye uğrar idin adam bu ki cür'et
Bilmem ne cesaret

¹⁸⁵ Şaire ait herhangi bir divan tespit edilememiştir.¹⁸⁶ Vezin aksamaktadır.

6. Olsa bu hevā ile gönül ‘aqlına yelken
Dahl eyleyemem ben
Sandāl olamaz ‘arız-ı dil-cūyına nisbet
Hurşid-i leṭāfet
7. Tūnus Trabulus mı Cezāir mi nedür bu
Vallahi nedür bu
Seydî gibi yārum ide kalyonda ikāmet
Yaklaşdı kıyāmet
8. ‘Uşşāk gönüllü ‘alemin ğayrı açarlar
Zann itme kaçarlar
Böyle donadur işte donanmasını devlet
Bî-renc ü meşakkāt
9. İtdi iki başdan paçarız hālümü takdîr
Kār itmedi tedbîr
Çeksün o şanem firḳate de sāğar-ı firḳat
Gönlüm çeke ḥasret
10. Ğam mevci beni nice ḳaranṭılara şokdı
Bu ḥartada yokdı
Ursa boca eyler idüm ol şūḥ-ıla ülfet
Göz itdi işābet
11. Āh açdı sefer la‘net ola Rūm-ı pelîde
Deryā-yı sefîde
Çeşmin ḳaradup ol yüzi aḳ itdi ‘azîmet
Allāha emānet

12. Her ağza alarğa yanaşur şanma piyāde
Lāf itme ziyāde
Liman-ı ricāya atagör lenger-i rikḳat
Feryāduñı dinlet

13. Dirler ḳapudandur gemisin ḳurtaran ‘āḳil
Eski meşel ey dil
Sancağ-ı emān altına git eyle şefā‘at
Belki ola şefḳat

[47b]

14. Tahlişe çatardum o civānı baña ḳalsa
Paşa dümen alsa
Çekdürmese ben zāra bu cevrgār felāket
Menşür olur elbet

15. Nūḥ ‘ömrini i‘tā ide Allah saña paşa
Sen biñ sene yaşa
A‘dāñı ide ğarḳa-i girdāb-ı hezimet
Tūfān-ı muşibet

16. Sen Hüsrev-i deryā-kerem ü Hātem-aṭāsın
Şeyḫü’l-vüzerāsın
El-‘afv-ı zekātü’z-zafere eyle ri‘āyet
Vir yārume ruḫşat

17. Ecnādına İlyās nebî mangadaş olsun
Hızır arḳadaş olsun
Zātın idesin işte budur da‘vet-i **Şafvet**
Nuşret ile ‘avdet

[Murabba]

Tobhāneli Şafvet

Mef'ulü mefā 'ilü mefā 'ilü fe 'ülün

1. Luţf-ı felek-i zālīm-i ğaddāreyi gördüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm
Ben derdine bî-çāre dilin çāreyi gördüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm
2. Mınā-yı derūnum mey-i şādî ile tıldı
Maḥzūn gönül neş'e-i dırıneyi buldı
Bir nīm nıgeh eyledi dünyā benüm oldu
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm
3. Baḥt itdi vefā ḥāṭurımı başladı tıbe
Minnet mi çeker ḥāṭır-ı mecrūḥ ṭabıbe
Şimden gerü körlük iderem gözli raḳıbe
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm
4. Dayıcasına cebhe-i cān-perverin öpdüm
Şad-güne hoş āmedle ruḥ-ı enverin öpdüm
Tırüḡ[le] ğazā eyleyerek gözlerin öpdüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm
5. Dil cennet-i zevk oldu yine kalmadı mātem
Ġam kāfiri gitdi yıkılup oldu cehennem
Şafvet baḡa ġayrı gözin aydın disün 'ālem
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

¹⁸⁷ Şaire ait herhangi bir divan tespit edilememiştir.

Ṭobḥāneli Şafvet Efendi*Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün*

1. Cām-ı la'li bāde-i ḥālet-fezādur Seyyidün
Nuṭḡ-ı pāki ḥasta-i 'aşka devādur Seyyidün
2. Kuvvet-i ḥüsn ile zabṭ itmiş cemāl iḳlîmini
Her emîr-i 'işve yanında gedādur Seyyidün
3. La'li gül-gonca yeşil bergi o sebzın Aḥmedi
Rûyına verd-i Muḥammed mübtelādur Seyyidün
- [48a]
4. Hızrveş olmaz öpen pây-ı şerîfin baldırı
Şâf ayağ-ı çeşme-i âb-ı beḳādur Seyyidün
5. Vāḳıf-ı esrâr-ı İskender olur seyr eyleyen
Sînesi âyîne-i 'âlem-nümādur Seyyidün
6. Üstümüzden sāyesin dūr itmesün Rabbüm hemân
Kāmeti serv-i gülistân-ı ḥayādur Seyyidün
7. Bende-i âl-i resûl-i zü'l-celālüm **Şafvetâ**
Derd-i 'aşkıyla fiğân itsem sezādur Seyyidün

Ġazel-i Tercümân-ı 'Âli Efendi*Mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün mefâ 'ilün*

1. Niçün şeb-tâ-seḥer feryād u zâr eylersin ey bülbül
Dil-i 'uşşâkı bir kat dahı nâr eylersin ey bülbül

¹⁸⁸ Şaire ait herhangi bir divan tespit edilememiştir.¹⁸⁹ Gelibolulu Mustafa Âlî Divanı'nda tespit edilememiştir.

2. Fünûn-ı ‘aşkı destin bûs idüp pervânenen öğren
Benüm ‘aşık deyü dâ’im vakâr eylersin ey bülbül
3. Alup gül yanına hârı gülistân içre zevk eyler
Uzaqdan sen bakup âh-ı hezâr eylersin ey bülbül
4. Gezüp tağlarda Mecnûnveş idersin nâle vü feryâd
‘Aceb bir gül için terk-i diyâr eylersin ey bülbül
5. Bahâr eyyâmıdur var gülşeni seyr ü temâşâ kıl
Niçün ‘Âlî gibi gam ihtiyâr eylersin ey bülbül

123¹⁹⁰

Ġazel-i Nâzım Efendi

Mefâ ‘îlün mefâ ‘îlün mefâ ‘îlün mefâ ‘îlün

1. Nedür şahın-ı çemende rûz u şeb efgânuñ ey bülbül
Gül-ruñ mı senüñ de bâ’îs-i nâlânüñ ey bülbül
2. Görüp vaqt-i seher ruhsâr-ı gülde dâne-i şebnem
Anar gamâmı pürdür dide-i giryânüñ ey bülbül
3. Saña ol şûh açılmaz gonca-i bâğ-ı şabâhatdür
‘Aceb bîhûde yanmış nâr-ı ‘aşka cânüñ ey [bülbül]
4. Uyup şâh-ı bahâra mülk-i gülzârı yakup yıkdüñ
Fiğân artuk fiğânından yeter efgânuñ ey bülbül
5. Gülün devri dükendi şevkine haylî kesel virdi
Bu nevbet **Nâzıma** geldi geçüp devrânüñ ey bülbül

¹⁹⁰ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

124¹⁹¹

Ġazel-i Nāzım Efendi

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Ağlama gül üstine ey 'andelīb-i h̄asta gül
Olmasun te'şīr-i āhuṅla senün dem-beste gül
2. Çünki mu'tād-ı k̄adīmdür eşk-rız olmak baṅa
Bir taraftan sen dahı ağlatma ey nev-reste gül
3. H̄at gelüp bir resme kıymış h̄üsn-i āl-ı yārı kim
Gūyiyā olmuş cemende sūnbüle peyveste gül
4. Şah̄n-ı şīnem mecma'-ı dāğ-ı ġamuṅdur ol kıadar
Zann olur mevzū'-ı genc-i bāğ birkaç deste gül
5. İtse de da'vā-yı ferdiyyet dıraht üzre yine
Nāzımā h̄ār-ı ta'alluḳdan olur mı reste gül

125¹⁹²

Ġazel-i Nāzım Efendi

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Seyr idelden h̄üsn ü eṭvārın o şūḅuṅ dūrdan
Dest-şüst-i ārzū oldum behişt ü h̄urdan
2. 'Aks ider nūş-ı şarāb itdikce bezme gerdeni
Bir şūrāḫīdür konılmış gūyiyā billūrdan
[48b]
3. Gāh mest [ü] gāh sāḫir gāh pür-ḫış̄m u ġāzab
Her zamān bir fītnē peydā dīde-i maḫmūrdan

¹⁹¹ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

¹⁹² Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

4. Cevri mu ‘tād eyleyüp üftāde-i bî-çāreye
İhtirāz itmez misün āh-ı dil-i meksūrdan
5. Āh olur elbetde kār-ı ‘āşıkā şikeste-dil
Hiç o āvāz-ı terennüm mi gelür rencūrdan
6. Perde-püş-ı ‘ayb-ı şadr-ı ihtirām-cā olsa da
Mest-i ğam-ḥ‘ār olduğı idrāk olur şanbūrdan
7. Vakt-ı feyz itse takarrüb **Nāzımā** bir kimseye
Nūr alur āteş-i ümmîd ile varsa Tūrdan

126¹⁹³

Ġazel-i Nāzım Efendi

Mef‘ūlū fā ‘ilātū mefā ‘ilū fā ‘ilūn

1. Ruhsāra dökdi perçemün ol mihrībān bu şeb
Zulmet içinde kaldı ser-ā-ser cihān bu şeb
2. Her tār-ı çin-i turrede bir reng idüp zuhūr
Şandım ki kopdı fitne-i āhır zamān bu şeb
3. Vardum hayāl-i zūlfün ile ḥ‘āba ey perî
Etrāfum aldı ‘akreb u mār u çıyan bu şeb
4. Bîñ tîr-i cevre nāvek olup ğayrı çilleñi
Tākāt mı kaldı çekmege kaş kemān bu şeb
5. Meh-tāba çıkdı yār deyü ahterān ile
Kandîl tonandı şenlik idüp āsmān bu şeb
6. Bîhūde şanma dāmen-i āfākı sürh-reng
Elbet senünçün orada kan oldı kan [bu şeb]

¹⁹³ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

7. Dil şem‘-i hüsn-i yârda pervâne şu‘lede
Yandı kül oldu **Nâzım** idüp terk-i cân [bu şeb]

127¹⁹⁴

128¹⁹⁵

Ġazel-i Tercümân-ı ‘Âlî Efendi

Mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

1. Süleymân-ı zamānum hiç saña beşzer nigâr olmaz
Nice şîmurğ-ı dil ‘aşkuñla mürāsâ nizâr olmaz

2. Şakın aldanma dehrün mālına emlākına cânâ
Gelen gitmekdedür kimse cihānda ber-ķarâr olmaz

[49a]

3. Çıkup kürsiye vâ‘iz ‘âşıkânı eyleme tahķır
İden erbāb-ı ‘aşkı ța‘n ašlâ behre-dār olmaz

4. Nice ‘uşşākı Mecnûn eyledi o Leyli-i zülfün
‘Aceb var mı saçuñ fikriyle ‘aklı târ u mâr olmaz

5. Benüm zâr oldıgum böyle efendi eyleme ta‘yîb
Gül içün gülsitân içre fîğân itmez hezâr olmaz

6. Rakîbüñ kûy-ı yârda ürdigin çok görme itāsâ
Bu bir meşhûr meşeldür kim köpeksüz hiç diyâr olmaz

7. Müdārâ ile ağıyâra yeter zâr itdügün ‘Âlî
Ne mümkindür olur elbet nihâl-i gülde hâr olmaz

129¹⁹⁶

¹⁹⁴ Sâmil D., G. 36 (7 Beyit), s. 34. [4. Beyit; “Mişâl: mişâli D.”]
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1279468>

¹⁹⁵ Gelibolulu Mustafa Âlî Divanı’nda tespit edilememiştir.

¹⁹⁶ Başlıksız yazılmış Farsça bir şiirdir.

130¹⁹⁷

131¹⁹⁸

132¹⁹⁹

133²⁰⁰

134²⁰¹

135²⁰²

136²⁰³

[51b]

¹⁹⁷Başlıksız yazılmış Farsça bir şiirdir.

¹⁹⁸ Başlıksız yazılmış Farsça bir şiirdir.

¹⁹⁹ Başlıksız yazılmış Farsça bir şiirdir.

²⁰⁰ Başlıksız yazılmış Farsça bir şiirdir.

²⁰¹ Başlıksız yazılmış Farsça bir şiirdir.

²⁰² Başlıksız yazılmış Farsça bir şiirdir.

²⁰³ Başlıksız yazılmış Farsça bir şiirdir.

[Terci-bend]

[Günāhī]

Fā 'ilātūn fā 'ilātūn fā 'ilātūn fā 'ilūn

1. Būlbül-i nevrüz-ıla nālišde nāyilerdenüz
 Rastī-i 'uṣṣāk içinde pūr-nevāyilerdenüz
 Şanma mānend-i ḥabāb-ı mey hevāyilerdenüz
 'Aşk meydānında baş oynar fedāyilerdenüz
 Görmedük bākī beḳā gördük fenāyiler[denüz]
 Geçmişüz ḥodlīḳdan ey zāhid Ḥudāyilerdenüz
 İhtiyār itdük nemed āl-i 'abāyilerdenüz
 Ḳomazuz cām-ı müdām elden şafāyilerdenü[z]
 Ḳana boyanduk şehīd-i Kerbelāyilerdenüz
 Şāh-ı ḥaḳḳıçün 'Alī-i Murtaẓāyilerdenüz
Şevḳ-ı Mevlānāyile Şems-i Duḥāyilerdenüz
Ümmet-i Aḥmedden olduk Muştafāyilerdenüz
2. Hırḳa-i tecrīd içinde gerçi pinhān olmuşuz
 İbn-i Ādem gibi mülk-i 'aşḳa sultān olmuşuz
 Geçmişüz öz kendümüzden şöyle ḥayrān ol[mışuz]
 Terk idüp tāt u ḳabā-yı dehri 'uryān [olmuşuz]
 Bir iki gün kim bu fānī evde miḥmān olmuşuz
 Kāse-līs-i ḥ'āce-i erbāb-ı 'irfān olmuşuz
 Bir hilāl-ebrū şanem kūyında ḳurbān olmuşuz
 Döne döne çarḥ-ı tennūrında büryān olmuşuz
 Mihr-i meh-rūlar[la] gerçi ḥāk-i yeksān olmuşuz
 Zerre-i nā-çiz iken meşhūr-ı devrān olmuşuz
[Şevḳ-ı Mevlānāyile Şems-i Duḥāyilerdenüz
Ümmet-i Aḥmedden olduk Muştafāyilerdenüz]

[52a]

²⁰⁴ Şaire ait herhangi bir divan tespit edilememiştir.

3. Biz boyun virdük belā bendine çākerler gibi
Bulduḡ ol zencir ile zinet ḡazanferler gibi
Pāsbānuḡ ma‘rifet gencine ejderler gibi
Hāmil-i esrār-ı ‘aşḡuz üştür-i nerler gibi
Cāna başa ḡalmayup esrük dil-āverler gibi
Fānı dünyānuḡ zebūnı olmaduḡ erler gibi
Ḥaydar-ı vaḡtün olup yanında Ḳanberler gibi
Püşt-pā urduḡ felek farkına serverler [gibi]
Dürretü’t-tāc olmuḡuz ‘ālemde gevherler gibi
Ḳalbümuḡ şāf oldu mir’āt-ı ḡalenderler gibi
*[Şevḡ-ı Mevlānāyile Şems-i Duḡāyilerdenüz
Ümmet-i Aḡmedden olduḡ Muştafāyilerdenüz]*

4. Gül yüzün fikriyle göñlüm oldu cennetden ıraḡ
Külbe-i ‘aṡṡār için lāzım degüldür bāḡ u rāḡ
Ta‘n ider zāhid görüp şinemde yer yer ḡanlı dāḡ
Ḥālet-i mecmū‘a-i gülden ne fehmi eyler kelāḡ
Eylerüz biz her nefes şeh-bāz-ı ḡudsilerle lāḡ
Çife-i dünyāya mā‘il olmazuz mānend-i zāḡ
Tekye-i dilde uyarduḡ nūr-ı vaḡdetden çerāḡ
Virdi mihr-i ‘ālem-ārānuḡ fūrūḡından ferāḡ
Füls-i aḡmerce degül yanumda la‘l-i şeb-çerāḡ
Baḡmazuz altun olursa ser-be-ser şahrā vü dāḡ
*[Şevḡ-ı Mevlānāyile Şems-i Duḡāyilerdenüz
Ümmet-i Aḡmedden olduḡ Muştafāyilerdenüz]*

5. Cānuma şem‘-i tecellānuñ uralden pertevî
Zerre zerre rakş urur mānend-i Tūr-ı Mūsevî
Zulmet-ābād-ı fenādur çünki dünyānuñ evi
Gūşe-i bî-tūşe-i fakr içre olduk münzevî
Ne kalur kuds-i Hālîlullah ne deyr-i ‘İsevî
Kandadur nūş-ı devrān ya tāt u taht-ı Hūsrevî
Şūreti қо ‘aşka olduñsa mürîd-i ma‘nevî
Def ü nāy-ıla semā‘ it Mevlevî ol Mevlevî
Bir **Günāh**îveş olup nūr-ı celālün pertevî
Geh ğazel nazm eylerüz gāhî kelām-ı Meşnevî
[Şevk-ı Mevlānāyile Şems-i Duhāyîlerdenüz
Ümmet-i Aḥmedden olduk Muştafāyîlerdenüz]

138²⁰⁵

Tercî‘-bend-i Sa‘dü’l-ḥayāt Seyyidü’l-memāt Merḥūm Tābî Dede

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1. Es-selām ey vākîf-ı sırr-ı ezel baḥr-i ‘ulūm
Es-selām ey Ka‘be-i ‘uşşāk-ı sultān-ı rūsūm
Es-selām ey ḥāk-i pānuñ sürme-i çeşm-i nücūm
Es-selām ey dergehün melce‘-i ḥāşş u ‘umūm
Es-selām ey vāriş-i ‘ilm-i Nebî Monlā-yı Rūm
Es-selām ey Mehdî-i dîn ḥādî-i cümle ‘umūm
2. Ehl-i Ḥaḳ olan saña lāzımdur itmek iktidā
Ehl-i Ḥaḳka çünki sen olduñ delîl u muḳtedā
Hem senün ‘ilmünle şöhret buldı dîn-i Muştafā
Muştafānuñ mazharı sensin bi-ḥaḳkın Murtażā
[Es-selām ey vāriş-i ‘ilm-i Nebî Monlā-yı Rūm
Es-selām ey Mehdî-i dîn ḥādî-i cümle ‘umūm]

[52b]

²⁰⁵ Şaire ait herhangi bir divan tespit edilememiştir.

3. Mevlevîler haylinüñ hünkârı sensin şâhısun
Âsmân-ı kibriyânun şemsi sensin mâhısun
‘Ârif-i sâliklerün qalbinde zikru’llâhsun
On sekiz bin ‘âlemün maqbûlısun dil-h’âhısun
[Es-selâm ey vâriş-i ‘ilm-i Nebî Monlâ-yı Rûm
Es-selâm ey Mehdî-i dîn hâdî-i cümle ‘umûm]
4. Mağz-ı Kur’ân esenin kılsun şurû’-ı Meşnevî
Mevlevî olsun ki sensin reh-nümâ-yı Mevlevî
Hem senün ‘aşkuñla memlûdur benüm göñlüm evi
Şâh-ı ‘âlemsin eyâ sultân-ı taht-ı ma’nevî
Es-selâm ey vâriş-i ‘ilm-i Nebî Monlâ-yı Rûm
Es-selâm ey Mehdî-i dîn hâdî-i cümle ‘umûm
5. Saña bî‘at eyleyüp dervîş olanlar şâh olur
Sırr-ı eşyâya kemâhî şübhesiz âgâh olur
Fırka-i nâcîdür anlar cümle ehlu’llâh olur
Anlayup kendi vücûdın küntü kenzu’llâh olur
[Es-selâm ey vâriş-i ‘ilm-i Nebî Monlâ-yı Rûm
Es-selâm ey Mehdî-i dîn hâdî-i cümle ‘umûm]
6. Sen Mesîhâ sırrını ‘âlemde icrâ eyledün
Nice ölmüş dilleri nutkuñla ihyâ eyledün
Her öli kim sen diriltdün pür-Mesîhâ eyledün
‘Âlemi seyrâna şalduñ bî-ser ü pâ eyledün
[Es-selâm ey vâriş-i ‘ilm-i Nebî Monlâ-yı Rûm
Es-selâm ey Mehdî-i dîn hâdî-i cümle ‘umûm]

7. ‘Āşiyüm cürmüm bağışla hāndānuḡ haqqıçün
Sākı-i kevşer ‘Aliyyü’l-Murtaẓānuḡ haqqıçün
Kıl şefā‘at nūr-ı çeşm-i Muştafānuḡ haqqıçün
Tābı bendeḡ bir faķırüḡdür Hudānuḡ haqqıçün
[Es-selām ey vāriş-i ‘ilm-i Nebı Monlā-yı Rūm
Es-selām ey Mehdı-i dın hādı-i cümle ‘umūm]

8. Haķ Muḡammed Muştafā vü Murtaẓānuḡ sırrısın
Bir Hüseyin iki Ḥasan zeyne’l-‘abānuḡ sırrısın
Ca‘fer ü Mūsı-i Kāzım evliyānuḡ sırrısın
Dörd Muḡammed üç ‘Alı şāhib-livānuḡ sırrısın
[Es-selām ey vāriş-i ‘ilm-i Nebı Monlā-yı Rūm
Es-selām ey Mehdı-i dın hādı-i cümle ‘umūm]

139²⁰⁶

Gazel-i Şāhidı Şāhib-i Tuḡfe

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

1. Mevlevîler köçegi ol şanma ki külehi
Def ü nāy-ıla semā‘ ile şalın gāh ü gehı
 2. Sen ki çarḡ urasın ey zühre-cebın şıve ile
İndirürsün yere nezzāre içün mihr ü mehi
 3. Sen ki derviş olasın ‘aşķ-ıla kim görse diye
‘Aşķı gör kim ķul ider şuncalayın pādışahı
- [53a]
4. Mevlevîler ki beķā gülşeni bülbülleridür
Ey gül-i bāğ-ı cemāl ol bularuḡ ‘işve rehi
 5. Hüsn-ile gerçi ki sensin şeh-i şāhān-ı cemāl
Şıdķ-ıla ol yine dervişlerüḡ ḡāk-i rehi

²⁰⁶ Şaire ait herhangi bir divan tespit edilememiştir.

6. Ney-şekerdür bularuñ her biri bir kıand-i nebāt
Dem-be-dem nāle iderse buları şanma tehi
7. Sen ki devr eyleyesin reşk ide tāvus-ı cinān
Şāhidī karşıña hayrān zehī devr-i zehī

140²⁰⁷

[Murabba]

[Fırāķī]

Mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün mefā 'ilün

1. Tārīķ-i ğamda bir dil-ħasta gördüm yaşdanur taşı
Batur dāğ-ı derūn-ı ħūn-ı dilden etmegi aşı
Fenā yolında yoğ olmış ne yāri var ne yoldaşı
Zebān-ı remz ile bu maṭla' ı okur gözi yaşı
2. Güzer kıldum şabāveş şubħ-dem bir kūhsār üzre
Nazar şaldum gözüm tuş oldu bir hoş lāle-zār [üzre]
İki göz çeşme bünyād eylemişler bir mezār üzre
Yazılmış surħ-ıla iki gözüm ol çeşme-sār üzre
3. Sitanbul şehrine vardum yigitlik ğavġa ānında
Delūķanluluk eyyāmı bulanuklık zamānında
Turup bir 'āşık-ı şūrīde-dil kırk çeşme yanında
Okur gūyā bu maṭla' bir aķarşudur zebānında
4. Yüzümde 'ārızum faşl-ı ħazānda bāġa beñzer çok
Kara topraġa düşmiş bir şaru yapraġa beñzer çok
İçinde kıanlu kıanlu dāġlar var taġa beñzer çok
Taşumda cūş iden yaşum kıızıl ırmaġa beñzer [çok]

²⁰⁷ Şaire ait herhangi bir eser tespit edilememiştir.

5. **Firākıyem** şehā fennümde ben de fā' iküm haqqā
Uyar her kavlüme fi 'lüm yolumda şadıkum haqqā
Haqqatde ne deñlü medh olunsam lāyıkum haqqā
Gözi yaşlu ğarībüm bağı başlu 'āşıkum haqqā

141²⁰⁸

[53b]

[54a]

142²⁰⁹

Tercî' - bend-i 'Askerî

Fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilātün fā 'ilün

1. Baña dirdi şefkat-ile pend idüp her dem dedem
Çekme dünyā-yı deniçün ey püser bir lahza ğam
Hāk olursuñ varlığıñ olur senüñ bir gün 'adem
Aşşı kalmaz gel naşihat güş kıl şonra n'edem
Bāğda bülbül terennüm birle söyler dem-be-dem
Geçdi dün ferdāyı ko 'ālem bugündür dem-be-dem
2. Sen eger Kārūn-ı vaqt olsañ emjürüm māl ile
Ya Ferīdūn ü Cem olsañ devlet ü iqbāl ile
Rüstem u Sehrāb u Sām olsañ da yāl u bāl ile
'Ākıbet dest-i ecel pā-māl ider bir al ile
Cümle eşyā dil olup söyler zebān-ı hāl ile
Geçdi dün ferdāyı ko 'ālem bugündür dem-be-dem

²⁰⁸ Gelibolulu Mustafa Âlî D., Mş. (5 Bend), s. 424-425. [3. Bend; "i'ānet: ri'āyet D." // 4. Bend; "mağzarında: mağzarından D."; "itsün: itmez D."; "eylemez çünkü: eylemezmiş çünkü D." // 5. Bend; "bir: biñ D."; "bir: bu D."] <https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0>

²⁰⁹ Askerî Divanı'nda tespit edilememiştir.

3. Nice bir zāyi‘ ola ‘ömrün ğam-ı dünyā ile
Gice vü rûzuñ hemişe ğuşsa-i ferdā ile
Rind isen ğum-ĥāneyi pür eyle hûy u hā ile
Gice gündüz ‘işret eyle bir melek-şimā ile
Dir saña tabl u naķāre dem-be-dem şurnā ile
Geçdi dün ferdāyı ķo ‘ālem bugündür dem-be-dem
4. Bu fenā dārında āĥir olısardur rıĥletün
Bı-beķādur pāy-dār olmaz esās-ı rıf‘atün
Var-ısa bir zerre ey ğāfil başında devletün
Mihrin ile kendüñe eglence bir meh tal‘atun
Kūs-ı şehden yād kıl her laĥza rûz-ı nevbetün
Geçdi dün ferdāyı ķo ‘ālem bugündür dem-be-dem
5. Bunda ne şāh u gedā ķalur ne ĥod bāy u faķır
Nev-civānsın deyü mihr itmez saña bu dehr-i pır
Bārı bir ğonca-dehen tıflun yolında ol esır
Ġuşsa vü şādı gerek ‘ārif olan yanında bir
Āh u efġān eyleyüben dir saña her dem nefır
Geçdi dün ferdāyı ķo ‘ālem bugündür dem-be-dem
6. Ĥikmet u fażl u kemāl-ile olursañ zü-fünün
‘Āķıbet yeksān ider ĥāke seni bu dehr-i dün
‘Aşķ-ı pāki ile bārı kendüñe sen reh-nümün
Kākül-i dilber yeter boynuña zencır-i cünün
Hey yaban dıvānesi fehm it ne söyler erġanün
Geçdi dün ferdāyı ķo ‘ālem bugündür dem-be-dem

7. Hâk buyurmuşlar durur şād olsun ervāh-ı selef
Ata pendin gūş iden ferzend olmaz nā-ḥalef
Sīm ü zer üstine müdbirler gibi gel çekme kef
Kendü elünle gözün görürken it mālın telef
Saḡa meclisde zebān-ı ḥāl-ile dir çeng ü def
Geçdi dün ferdāyı ҡo ‘ālem bugündür dem-be-dem

8. Ey gedā yetmez mi ‘ibret dünyede Ƙārūn saḡa
Ṭa‘n iderse ḡam degül var ‘işret-i her dün saḡa

[54b]

Ƙan bahādur nūş eyle bāde-i gülgün saḡa
‘Āķibet cām-ı ecel şunsa gerek gerdün saḡa
Fehm kılduḡ mı ne dir sanṭūr ile ƙānūn saḡa
Geçdi dün ferdāyı ҡo ‘ālem bugündür dem-be-dem

9. Ṭotalum el virdi devlet ṭālī‘-i mes‘ūd ile
Her zamān olmaz muḡārin bir kişi maḡşūd ile
‘Ömri geçdi ehl-i dünyānuḡ ziyān u sūd ile
‘Ārifūḡ nā-būdı bir olur yanında būd ile
Rūz u şeb dir saḡa meclisde kemānçe ‘ūd ile
Geçdi dün ferdāyı ҡo ‘ālem bugündür dem-be-dem

10. Bu fenā bezminde yeksāndur gedā faḡfūr ile
Bu sifāl ile iḡer ol kāse-i faḡfūr ile
Ger Süleymān ol berāber sen bir ednā mūr ile
Sīm ü zer yanında bir olsun senūḡ menḡūr ile
Şevḡle her dem ƙopuz dir naḡme-i ṭanbūr ile
Geçdi dün ferdāyı ҡo ‘ālem bugündür dem-be-dem

11. Merd olanlar ülfet itmez kaḥbe-i dünyā ile
Geçinür ehl-i tecerrüd gibi istiḡnā ile
Rind-i dürd-āṣām olanlar baş қоşar ṣahbā ile
Āṣināluḳ kesbin it bir māh-ı rūḥ-efzā ile
Güş kılduḡ mı ne dir ber-bat ṣaṇa ṣeṣ-tā ile
Geçdi dün ferdāyı қо ‘ālem bugündür dem-be-dem

12. Manṣıb-ı dünyāya yokdur pādiṣāhum i ‘tibār
Kimseye bāḳı degüldür gözin aç bu rūzgār
Zillet ile ‘āḳıbet olsaḡ gerekdür ḥāk-sār
Bārı manzūruḡ ola cehd ile bir zıbā nigār
Ṣaṇa her dem zārılıḳlar eyleyüp dir mūsıḳār
Geçdi dün ferdāyı қо ‘ālem bugündür dem-be-dem

13. Ḳanı Cemṣıd ü Sikender ḳanı Kāvūs-ile Key
Kim gurūrından dimezlerdi bular insāna ṣey
Ṣimdi bir vādıye düşmişler iletmez kimse pey
‘Ārif iseḡ nüş kıl gül-ḳehrelerle cām-ı mey
Her nefes āvāz-ıla söyler ṣaṇa bezm içre ney
Geçdi dün ferdāyı қо ‘ālem bugündür dem-be-dem

14. Kimseye virmez murādı üzre el çün rūzgār
İrmesün āyıne-i kalbüḡe andan inkisār
Serv-ḳadler pāyına kıl cān u dil naḳdın niṣār
Sāde-rūlar birle ‘iṣret eyle her leyl ü nehār
Meclis içre çār-pāre ṣaṇa söyler zār zār
Geçdi dün ferdāyı қо ‘ālem bugündür dem-be-dem

15. Var ise bir zerre deḡlū sende ger idrāk ü hūş
Hātırın bir kimsenün rencide itme eyle hoş
Merdüm-āzār olma tek var ol hemişe bāde-nūş
Çün gidersen fānı dünyādan muḡarrer eli boş
Dir saña pend eyleyüp her lahza pır-i mey-fürüş
[Geçdi dün ferdāyı ḡo ‘ālem bugündür dem-be-dem]

[55a]

16. Ġāfil olma aç gözin gezme hemişe serserî
Pişvā kı l kendüne cehd eyle gel bir serveri
Bendeveş ırma irādet āsitānından seri
İbn-i vakt ol kı l ü kı lı terk idüp gel sen berî
Ehl-i hāl ol virdün olsun dem-be-dem ey ‘**Askerî**
Geçdi dün ferdāyı ḡo ‘ālem bugündür dem-be-dem

143²¹⁰

144²¹¹

Ġazel-i ‘İzzet Beg

Fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilātün fe ‘ilün

1. Hük m-i taḡdīrde hüşyār ile ḡāfil birdür
Ḳısmet-i rüz-ı ezel ‘ālim ü cāhil birdür
2. Sūḡ-ı tevḡıḡde endāze vü mizān olmaz
Feyż-i Mevlāya göre nāḡıs u kāmīl birdür
3. Mānı‘-i devlet olur ādeme ifrāt-ı zekā
Bezm-i iḡbālde mecnūn ile ‘āḡil birdür
4. Hāḡḡa teslīm olagör sa‘y ile olmaz devlet
Olsa tevḡıḡ-i Hudā maḡdem ü kāhil birdür

²¹⁰ Başlıksız yazılmış Farsça bir şiirdir.

²¹¹ İzzet Divanı’nda tespit edilmemiştir.

5. Bir olur ‘adl-i İlāhīde Süleymān ile mūr
Dergeh-i Hākda hemān šāh ile sāl il birdür
6. Kuvvet-i tālī’e bak istemez isti’dādı
Manşib-ı devlete nā-ķābil ü ķābil birdür
7. Yine erbābı bilür ehl-i kemālin ķadrin
Bezm-i cūhhālde [bil] hākķ ile bātıl birdür
8. Vāşıl-ı nezd-i Hudā eyleyemez ķıl ile ķāl
Genc-i vahdetde hemān sākıt u ķāl il birdür
9. ‘İzzetā rahmet-i Hāk nık ü bedde yeksāndur
Yağsa bārān-ı kerem baķr ile sāķil birdür

SONUÇ

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY00147 numarada kayıtlı olan Mecmû'a-i Eş'âr ve Makâlât-ı Mahbûbiyye adlı şiir mecmuasının istinsah tarihi ve müstensihî hakkında bilgi yoktur. İncelemesi ve karşılaştırmasını yaptığımız mecmuanın 25b-54b varakları arasında 39 şair tespit edilmiştir. Bunlardan Attâr Kâmil, Egribozlu Bekri Paşa, Kâmilî, Râsim Efendi, Tâbî Dede olmak üzere 5 şairin kimlik tespiti yapılamamıştır.

Mecmuada 16. yüzyıl ile 19. yüzyıl arasındaki şairlerin şiirleri vardır. Kimliği tespit edilen 35 şairin hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmamıza konu olan şiirlerin sayısı 146 olarak tespit edilmiştir. Nazım şekilleri olarak 59 gazel, 55 müfred, 4 kıt'a, 3 terci-bend, 1 kaside, 1 nazm, 1 muaşşer, 3 müstezad, 2 murabba, 1 muhammes, 1 tuyuğ bulunmaktadır. Bunun dışında kalan bazı şiirler ise Arapça ve Farsçadır.

Mecmuada geçen şiirlerin içeriğine bakıldığında Klasik geleneğin yanında yer yer Tekke-Tasavvuf şiirlerine de rastlamak mümkündür. Bazı şiirler de ise gemi yapımı ve gemicilikte kullanılan kavramlar üzerinde durulmuştur. Örneğin Sâmil'e ait olan 95. şiirde dülger, mih, enser, direk, erre, zencir gibi denizciliğe ait terimler yer almaktadır. Yine aynı şekilde Tobhaneli Safvet'e ait olan 119. şiirde gemi, pusula, arma, korsan, fırtına, kürek, sandal, lenger, liman, dümen, kış, donanma, girdab, tufan gibi terimler kullanılarak adeta bir gemi tasvir edilmiştir. Hilmî ve Aynî'nin fes redifli şiirlerinde Osmanlıda fesin kullanımı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Sâmil Efendi başlığıyla verilen şiirin son beytinde Aynî mahlası kullanılmıştır. Sâmil Efendi'nin "rûzgâr, nedendür, yatdum" redifli gazeli; Sermed Efendi'nin ikileme şeklinde yazdığı "hazerüm var hazerüm" redifli gazeli; Vahîd Efendi'nin "sabâh, sensüz" redifli gazeli divanları basılmasına rağmen bu şiirler divanlarda mevcut değildir. Divanları basılmayan veya üzerinde çalışma yapılmayan Attâr Kâmil'in "sabâh, kadeh, muhabbet" redifli gazeli; Safvet Efendi'nin "belâ-yı ibtilâ, ruhsâr-ı alından" redifli gazeli; Râsim Efendi'nin "perçemün" redifli gazeli; Sâib Efendi'nin "ruhsâr-ı alından, sensüz, belâ-yı ibtilâ, sabâh, bir dil bir de âyîne" redifli gazeli; Nâzım Efendi'nin "gül, ey bülbül, bu şeb" redifli gazeli sevgilinin güzelliklerini ve eziyetlerini dile getiren şiirlerdir. Günâhî'nin yazdığı terci-bendi Mevlevî şairi olduğuna dair bilgiler vermektedir. Tâbî Dede'nin yazdığı terci-bend ise naat özelliği taşımaktadır. Askerî'nin terci-bendinde ise hikemî tarzına uygundur.

Mecmuada geçen bazı şiirler; aşk, acı, zlem, kavuşma arzusu gibi konuları işlemedir. Diğer şiirler ise ilahi aşkı, peygamber sevgisi ve Mevlevi konularını ele almıştır.

KAYNAKÇA

Tez

- Apaydın, B. (2007) *Refî'-i Kâlâyî Dîvânı*, [Yüksek Lisans Tezi] İstanbul Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Aydın, A. (2009) *Hanyalı Nûrî Osman Dîvânı*, [Doktora Tezi] Gazi Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Bal, T. (2019) *Askerî Divanı*, [Yüksek Lisans Tezi] İstanbul Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Bilkan, A. F. (1993) *Nâbî'nin Türkçe Dîvânı*, [Doktora Tezi] Gazi Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Ekici, H. (2010) *Hasan Hilmî Edirnevî Dîvânı*, [Yüksek Lisans Tezi] İnönü Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Ergün, E. (2004) *Sermed (Feyzullâh) Dîvânı*, [Yüksek Lisans Tezi] Cumhuriyet Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- İner, C. (2020) *Klâsik Türk Edebiyatı Materyali Olarak İşlevsel Sözlükler ve Ferrî Dîvânı Örneği*, [Yüksek Lisans Tezi] Necmettin Erbakan Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Kahraman, B. (1995) *Vahîd Mahtûmî Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Eserlerinin Tenkitli Metni*, [Doktora Tezi] Selçuk Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Oener, L. (2019) *Bosnalı Aleaddin Sâbit Dîvânı'nın Tahlili*, [Doktora Tezi] Sakarya Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Özyılmaz, H. (1995), *Üsküdarlı Sırrî Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği Dîvân'ı*, [Yüksek Lisans Tezi] Selçuk Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Şimşek, M. (2007) *Yahyâ Nazîm Dîvânı*, [Yüksek Lisans Tezi] Erciyes Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Tunadurur, M. (2012) *Edirneli Ahmed Rüşdi Divanı*, [Yüksek Lisans Tezi] Trakya Üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).
- Yazar, İ. (2006) *Kânî Dîvânı*, [Doktora Tezi] Ege üniversitesi. (E. T. 12/02/2023).

Kitap

- Aksoyak, İ. H. (2018), *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı*, Kültür Bakanlığı Yayınları. (E. T. 12/02/2023).

- Kurtoğlu, O. (2017) *Zâtî Dîvânı*, Kültür Bakanlığı Yayınları. (E. T. 12/02/2023).
- Kutlar O. Fatma S. (2017) *Arpaemîni-zâde Mustafâ Sâmî Dîvânı*, Kültür Bakanlığı Yayınları. (E. T. 12/02/2023).
- Kutlar O. Fatma S. (2019) *Dîvân-ı İzzet ve Nigâr-Nâme (Tezkire-i Nigâriyye)*, Kültür Bakanlığı Yayınları. (E. T. 12/02/2023).
- Macit, M. (2017) *Nedîm Dîvânı*, Kültür Bakanlığı Yayınları. (E. T. 12/02/2023).

Süreli Yayınlar

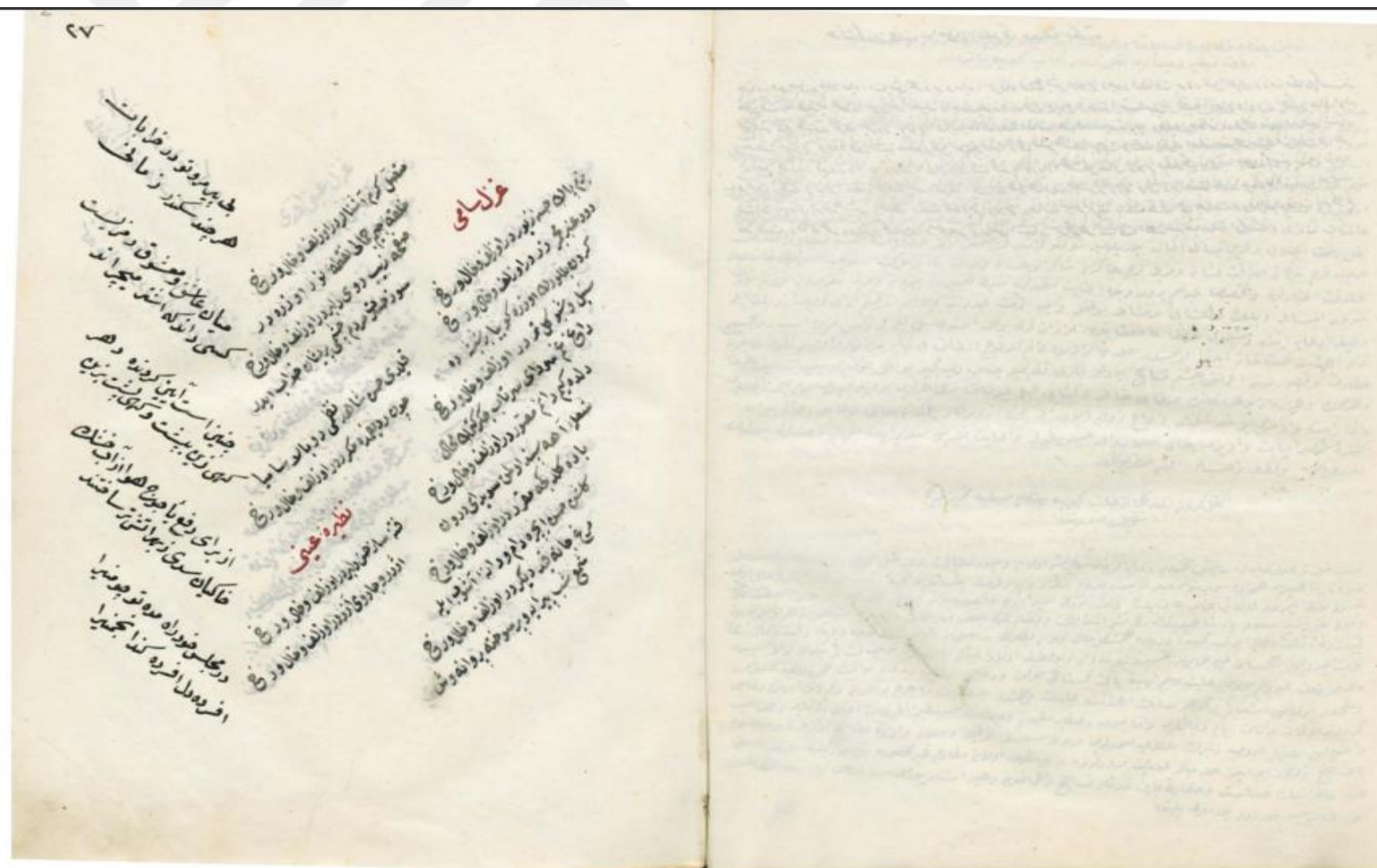
- Batur-Yıldız, H.-E. (2020) *Recâizâde Mustafa Sâmîl Divançe'si*, Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi s. 448-492. (E. T. 11/02/2023).
- Çetin, B. (2006) *XIX. Yüzyılda Bir Divan Şairi R. A. Cevdet'in Divançe'si*, Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 10, S. 29, s. 178-205. (E. T. 11/02/2023).
- Efe, Z. (2022) *17. Yüzyıl Divan Şairi Ördék-zâde Mustafa Nâzım ve Dîvânçesi*, Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S. 27, s.114-172. (E. T. 11/02/2023).
- Kaplan, Y. (2021) *Beyitlere Akseden Ateş: Safvet'in Tophane ve Galata Yangınnameleri*, Littera Turca s. 94-119. (E. T. 11/02/2023).
- Koyuncu, F. (2011) *Alaşehirli Mustafa Makâlî Bey ve Mecmualardaki Bazı Şiirleri*, CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, C. 9, S. 2, s. 303-324. (E. T. 11/02/2023).

Diğer Yayınlar

- Aksoy, H. (2006) “Nâzım”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 32. (E. T.13/02/2023).
- Aksoyak, İ. H. (2020) “Safvet”, TEİS, SAFVET, Mustafa Safvet Efendi (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Akün, Ö. F. (1995) “Fatîn”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 12. (E. T.13/02/2023).
- Albayrak, N. (2001)“İzzet”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 23. (E. T.13/02/2023).
- Alıcı, L. (2020) “Şem’î Efendi”, TEİS, ŞEM’Î, Mehmed Efendi (yesevi.edu.tr), (E. T. 12/02/2023).
- Arslan, M. (2020) “Trabzonî Zühdi”, TEİS, ZÜHDÎ, Mehmed, Trabzonlu (yesevi.edu.tr), (E. T. 12/02/2023).
- Baş, M. Ş. (2020) “Ömer Hulûsî”, TEİS, HULÛSÎ, Ömer (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Coşkun, V. (2013) “Zâtî”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 44. (E. T.13/02/2023).

- Çıpan, M. (2010) “Şâhidî”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 38. (E. T.13/02/2023).
- Düzgün, D. (2020) “Zihnî”, TEİS, ZİHNÎ, Bayburtlu (yesevi.edu.tr), (E. T. 12/02/2023).
- Ekinci, R. (2020) “Sâib”, TEİS, SÂİB, Hasan Fâzıl-zâde Yahyâ Efendi (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Erdoğan, M. (2020) “Hilmî”, TEİS, HASAN HİLMÎ (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Erdoğan, M. (2020) “Sâmil”, TEİS, SÂMİL, Enderunlu Recâî-zâde Mustafa Sâmil Efendi (yesevi.edu.tr), (E. T. 12/02/2023).
- Erkal, A. (2021) “Nâbî”, TEİS, NÂBÎ, Yûsuf Nâbî Efendi (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Kahraman, B. (2012) “Vahîd”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 42. (E. T.13/02/2023).
- Kaplan, Y. (2020) “Askerî”, TEİS, ASKERÎ, Mehmed (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Karacan, T. (2008) “Sâbit”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 35. (E. T.13/02/2023).
- Karavelioğlu, M. A. (2007) “Refî”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 34. (E. T.13/02/2023).
- Kayaalp, İ. (2001) “Kânî”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 24. (E. T.13/02/2023).
- Kazan, Ş. (2020) “Sırrî”, TEİS, SIRRÎ, İbrâhim Sırrî Efendi (yesevi.edu.tr), (E. T. 12/02/2023).
- Kesik, B. (2020) “Rüşdî Efendi”, TEİS, RÜŞDÎ, Ahmed Rüşdî Efendi (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Kırbiyık, M. (2020) “Ferî”, TEİS, FERRÎ, Mehmed Efendi (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Koyuncu, F. (2020) “Makâlî”, TEİS, MAKÂLÎ, Mehmed Çelebi (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Köksal, M. F. (2020) “Fîrâkî”, TEİS, FİRÂKÎ (yesevi.edu.tr), (E. T. 18/02/2023).
- Köksal, M. F. (2020) “Günâhî”, TEİS, GÜNÂHÎ (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Kurtoğlu, O. (2020) “Nûrî”, TEİS, NÛRÎ, Osman, Hanyevî (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Kutlar Oğuz F. S. (2021) “Sâmî”, TEİS, SÂMÎ, Arpaemîni-zâde Mustafâ (yesevi.edu.tr), (E. T. 11/02/2023).
- Kütükoğlu, B. (1989) “Âlî”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 2. (E. T.13/02/2023).

- Macit, M. (2006) “Nedîm”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 32. (E. T.13/02/2023).
- Okay, O. (1994) “Pertev”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 10. (E. T.13/02/2023).
- Turan, Ş. (2022) “Kemal Paşâ-zâde”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 25. (E. T.13/02/2023).
- Uzun, Ö. Mustafa İ. (2006) Nuri, “Nazîm”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 32. (E. T.13/02/2023).
- Ünver, İ. (1991) “Aynî”, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, C. 4. (E. T.13/02/2023).
- Yekbaş, H. (2020) “Cevdet”, TEİS, CEVDET, Recâî-zâde Ahmed (yesevi.edu.tr), (E. T. 12/02/2023).
- Yekbaş, H. (2020) “Sermed”, TEİS, SERMED, Mehmed Sermed, İstanbullu (yesevi.edu.tr), (E. T. 12/02/2023).

میانم ز قد عا سوزگ
خانه آرد خراب شود
باز از موی که دانه نرسد
که جان دارد و جان نرسد

بر کافوری هند و بیست
بر بلیه آسار در اوزف و خال و رخ
صفت او در کویا بر سر سیمین
دود و غیر قوس صفت او در اوزف و خال و رخ
فیل فله نقطه قوس صفت او در اوزف و خال و رخ
لوحه دلد و مقور در اوزف و خال و رخ
حلقه کرباب و متاب و صباب و حله
قلم اندر یک در اوزف و خال و رخ
اینکشتن بر شیب اهل در رخ درون
بر کور و دلد و خور و اوزف و خال و رخ
نقش او نشیب بلبل سینه شورا به

نظریه سائل

دود و آه و ماه سیکر و اوزف و خال و رخ
عود و غیر آن تر در اوزف و خال و رخ
بن سحاب کبود و رخ در صند و آفتاب
بند عود مقور در اوزف و خال و رخ

غزل عینی قوی
بان کلاه که در حسن هزار دادند
بیلک اولان آن ز قویار دادند
آدم کی اندم ای قوی و جسم و عود
میل ایتمدی آن قویاری دادند
آفتاب جهان آفتابان دادند
نور قهری بر همه کس دادند
خج ایلمه نقد قوی فقط جفا این
بیز بود و معرذ ایراد دادند
چین تمصا مال اولان ز فکرت
بر کسم نکایتمدی امداد دادند
نویکده نیک بر صفای بن ساقی

صفت حسن بر نشان نقطه قوس و رخ در
بوسان و زره مقور در اوزف و خال و رخ
ظلمت غده زلف چکنه که مینا به چین
قاره کویا بر بیاورد در اوزف و خال و رخ
بری شامید بری هند و بری آن رخ
بر بلوک دود آسار در اوزف و خال و رخ
نقش آن زاده سود سدره یعلی بلا
عاشقه قند نکر در اوزف و خال و رخ
چ خنای نظاره دن خال و رخ
کریم سائل بر یک در اوزف و خال و رخ

برکات و باریکی یاد نند
 عین و جهان مکنه مالک در و اسم
 مومن او مژ بول ناسا نند
 بن جانشا هفته را دور و قنم
 ای جرج جفا سیر اوید نند
 فضا آلم او مری زمان قطب این
 ارباب و ایدیم بر شاد نند
نظریه **امل قوی**
 ای ضربه سکا علم ایجاد نند
 اطفا قیضات خدا را نند
 ای واصل سیر مثل اقلیم محبت

دور اوله صی عاشقه بغداد نند
 بر نوز چشم او بر روی ملک خو
 تصویر این مود او کت ارباب کالاه
 بی قدری مود او کت ارباب کالاه
 مونا لری بر این خضر ایدیم
 جودن بر روی آباد نند
 و این کوکل اوله مدهم انکار
 اینده دهن و نطقه مدهم انکار
 صوفی کابو مدهم انکار
 عینی و سیر اوتیم جودن ابری
 بوقه قدر ایدیم انکار نند

غزل سامل قوی

ایز او بری عاشقی یاد نند
 عاشق این نامله الله اور نند
 هر و سیر مائل ز قار حواس
 ای کمال ای قوت نند
 دایم ختم باره بر آهله صبا شیم
 بزم بیدار نشه و هاد نند
 ضافه طراف اوله ایدیم طریقت
 در اول اوله بر هاد ایدیم
 کج ایس باور الله بر هاد ایدیم
 کیدیم بولم یق صاحب ایدیم
 بر شوع جفا نیم قرب ایدیم

اولان دل و دیرم از ایدیم
 فیدر زلفش صبر سیر او نند
 سائل دخی سن اوله ایدیم
 هر خیز بر نوبه ایدیم
 همنی ایدیم اوستا نند
نظریه **برجای علی قوی**
 ای عاشق نشو بر او ایدیم
 بار کی سخی ایدیم ایدیم
 هر صبح و سار بری ایدیم
 بر زده بکا ایدیم ایدیم

بیت
 کلنده او نور کاره بلبل بو هر بار
 یا کلش یا رونی یا اعد مختار

بیت
 ساعک جالین و فانی و کلدر هرگاه
 موت مری کوب کیندونه البره

بیت
 او پنجه ناگوشه قهرس تقدیر ده
 مطلب و مقصود برین شعله دیر ده

بیت عمر خلوص
 بوفار سانه ای دل هفت بر لب کل اولد
 کلستان قاره بر کانه بیل اولد

رنگه اندر کرم و جیوه زده تا زرد صباغ
مسکله و قیاسه صباغ

نقشه عطار کامل اندری

ماتم صندل باره و بوم نهاده صباغ
کودینه خلعت سبزه و قیاسه صباغ
نارنگه و درم سبزی قیاسه صباغ
درم نقیر و درم سبزی قیاسه صباغ
سب قنده و صندل و کرم و قیاسه صباغ
بلور و درم سبزی قیاسه صباغ
ای کرم و قیاسه صباغ

شقه هستی که سبزین نهاده صباغ
سبز قنده با بوم و قیاسه صباغ
کودینه و درم سبزی قیاسه صباغ
درم نقیر و درم سبزی قیاسه صباغ
سب قنده و صندل و کرم و قیاسه صباغ
بلور و درم سبزی قیاسه صباغ
ای کرم و قیاسه صباغ

سلطان ملکات مار رنگی در جان ما
اند که جان بر لب رسد هرگاه که بماند ما
طوبی که سبزی در جان و رنگ سبزی
عاجی سبزه کرم و قیاسه صباغ
طوبی که سبزی در جان و رنگ سبزی
ای کرم و قیاسه صباغ
صندل و درم سبزی قیاسه صباغ
نقد و کرم و قیاسه صباغ
بن بود و نه زده تا زرد صباغ
دل و رنگی قیاسه صباغ

شتری بدم و در این رنگه و رنگه
طاج و کرم و قیاسه صباغ
جهان عافیه و درم سبزی قیاسه صباغ
بو معنی و درم سبزی قیاسه صباغ
بکامینه و درم سبزی قیاسه صباغ
وای اکامینه و قیاسه صباغ
جاسانان و قیاسه صباغ
بری حسن و قیاسه صباغ
حکیم حافظ و قیاسه صباغ
مصلحت و قیاسه صباغ

ناله و درم سبزی قیاسه صباغ
کرم و درم سبزی قیاسه صباغ
صیحه و درم سبزی قیاسه صباغ
عقد و درم سبزی قیاسه صباغ
غزل صاب قندی
کل و صاب و درم سبزی قیاسه صباغ
جلوی قلب و درم سبزی قیاسه صباغ
فرق و درم سبزی قیاسه صباغ
سودا و درم سبزی قیاسه صباغ
عز و درم سبزی قیاسه صباغ

بوم و درم سبزی قیاسه صباغ
دل و درم سبزی قیاسه صباغ
جکوب و درم سبزی قیاسه صباغ
بن و درم سبزی قیاسه صباغ
ناله و درم سبزی قیاسه صباغ
کرم و درم سبزی قیاسه صباغ
صیحه و درم سبزی قیاسه صباغ
عقد و درم سبزی قیاسه صباغ
غزل صاب قندی
کل و صاب و درم سبزی قیاسه صباغ
جلوی قلب و درم سبزی قیاسه صباغ
فرق و درم سبزی قیاسه صباغ
سودا و درم سبزی قیاسه صباغ
عز و درم سبزی قیاسه صباغ

بالج طبع شود عاقل کافر بد
 بنه چون گفته شود کافر زن کرد
 تند در هر ای عاقل از بد بود کافر
 سحر از ابدان کم بیکانه در دهر
 عجبت لی طلب ادبیا فالت طالبه
 عجبت لی تا قصور افاضل منزه
 عجبت لی بفرع الدیبا فالحا اذ برکبه
 فیضی استی سحر اهل علم و ادب
 پیش در قیدی اکا هفت مودتانی
 قوری اسانه سازد صوفی صدایانی
 بنه سالک این کورسه مودتانی

کیم ده هر هفته در بیست و نه روز
 الهم صبیحنا صبا به طهر و زلال
 ارفقه ده
 بوسلکون هر که میم خفته در دشت ماه
 فردی بجه هر که گوید عالم بالوده فی
 سر زانو چاهه ناز و استوار فی
 صوفی دل مردنک خفا وین طایفه
 کیمه فی روز عبادت اباجیاد فی
 بان خفا باین بان کوری کانی کوری
 چونکه دارد او نادر فی عود فی

اعشار شاه عالمه بولوب اقبال فی
 نمکی با شیرینا جیدر دغنه در دهر
 شلقد ریختن و نازان طرد با شیرین
 برک کلک اولسه و سار با شیرین
 بر خورانی یاری و کمر ناز با شیرین
 رسم بین خورده اولوب ابدان فی
 باشنه طاسون فاعلی بسره هیم
 کوه اولسه بانه ناز نال فی
 بوزمه و دوده طافنده در دشت و سار فی
 حلیا و ارسته قوری هر کسی بودال فی

**غزل
 صوفی اقدی**

صانع دل خسته دارد در سن
 با قاف چار در سن
 کوکیم کلیم اولدی بر بر ده
 بنک بلمه وار در سن
 عینی طوری اوز ناله
 بانا مع بکا عار در سن
 کوزرم بولوب قالدی کلری آه
 جان و دل بی وار در سن
 سنج بولوبه وفقت ایتیم
 چکدیم هب خبا لکله
 کج و قن هب خبا لکله

ایندیکیم آه و زار در سن
 صقلم و اخی هجری سینه
 بکا بر ب سار در سن
 بن بجه سیر کلش ایهیم
 چشمه غنچه خار در سن
 ای کوزم نوری مو قی زاره
 شب قدر اولسه قار در سن
نظریه صوفی اقدی
 شب وقفه چشمه ره بیدار در سن
 سر سولم کویا خنده خار در سن

اگر بوی بکبریا ابد حانه ی
 نوری اقدی بالوشن زلاله و بوی
بیت بکبریا
 بکبریا

روی سحر صانع زاندر کلام
نوری اقدی
 نوری اقدی

ایک چشمند قار دی بلبل
 نه سوزنده بند زنده جگر کینه و در
 بود در خارشنه جام قورقور

لبس العیب غیب الشام والجن
 بل العیب غیب الحد والكفن
 لبس العیب غیب الام والاب
 بل العیب غیب العلم والادب

کرده غله که در میان فانیان بیل
کنند از دلو کشتن کینه کشتن آتش
ال و دینک مکاره نیا دیوی دل
افکاره در شوب ایله اطرار غشی
کیمسه دد اسید استعدا کلز بادیه
ای نیم فریاد رس ریتش امداده
کرم اولوب مجله دلبسته سیم آچو دی
هده جات عدن فارغوا خا خا دین
جنت چوکه جنت زبونتر دار دیاره
جنت جنت آچو کین بالشت دیر املوه

غزل عقیق قره
حکله الله علیه
بند از بند دلی زلفه سودای جنت
مجنونی بولدی بنه لیلوی جنت
باشم قوای بی اسیر کار فکله
ای سوری بود و خوشی اعلوی جنت
ایینه صحنه نذر و حسن الهی
چوین فالور طوطی کویای جنت
که زلفه که لعلکله بلایه سوکیم
دیوانه می سوزدی و سوزای جنت
سور عالم آب بچه او زود جبه جای
ایامنی بولدی بنه دریای جنت

زلفه غشی اولور کون عسافه کند
غز هویکی ایدر بنه بچو طبع
دلبری خلقی سوز و اولدی سلم
سوزد بر بر کاهل کون ایدرم
کیده لعلکله بیز و زلفه عسافه
طاس و زلفه کیمیز لور و زلفه
دو سوز و زلفه کیمیز لور و زلفه
اله الی دیج کل فانت عسافه
قلبه صفت ویر لیم یاره کلکون اجه لم
کامله صوفش ایدر بچو طبع نوز و زلفه

اولسیدی سوز و عسافه کون عسافه کند
زلفه غشی اولور کون عسافه کند
دلبری خلقی سوز و اولدی سلم
سوزد بر بر کاهل کون ایدرم
کیده لعلکله بیز و زلفه عسافه
طاس و زلفه کیمیز لور و زلفه
دو سوز و زلفه کیمیز لور و زلفه
اله الی دیج کل فانت عسافه
قلبه صفت ویر لیم یاره کلکون اجه لم
کامله صوفش ایدر بچو طبع نوز و زلفه

او ای حاله آغوشه الدم بویکجه
کردن که سی زلفه جودم ایدرم
ریتا قصیده بن اگله دوزخ جانم
عینا بچه در دلفی و زلفه جانم
ننه دردی بکلا بنه اولور و زلفه
لب ساقی االه در دلفی کاکون و زلفه
بند اولور می دل الله سلسله کاکله

ی بدیدین دینا دل فکرا حجت
را سنا فکرا حجت
سوم سنی فکرا حجت
کوبه قریب اوله این فکرا حجت
افضای مراد فکرا حجت
عرفان فکرا حجت

چه سبیلان عاشق اسرار حجت
 وصلی خیزد از این غبار کوفت
 مخفیها را و بار بار به بازار حجت
 نوگون زمان عالمی بازار حجت
 هب بوز حجت دیدی عاری بی
 کردن به بلبل که در این غنچه
 گویای حجت ری هزار حجت
 خور در مکار این غنچه غنچه
 زده حجت به از این غنچه غنچه
 بر جلد زندان او باران حجت
 غنائی از همانند روی گفتار حجت

غزل
اغلو در قادری که جود و وفا
کیمسه در شمع خاموشی زای جلوه
زیند ما فوکل کا عجب اوج کبر
علاج غم ز جنت اراضای جلوه
شمع وار و کند با نغمه بر جلوه
قلندر طاهر خاشی تنی بر جلوه
مالی غایب از محسوس بر جلوه

هر آن که معاد و بر پای چله
 ظهور رضا کرم صفت نیاید هر دو
 قاره زنده و زنده و غای چله
 از قفس کسسه ای کور و دین چله
 در مرقع عالمه بر سر نشای چله
 طراد و درم سار و دین ای سفا
 دراز و دین اول و دین بر چله
 نظریه سال اقدی
 شان و دین ای دین ای چله
 درم صافم و دین ای دین ای چله

نقطه جانب افندی
نقطه آساکول بر خور رضا الدن
و حق طاس فایده کلید رضا الدن
سرا با راجع علیه با حق طاس در
فراقت آن حق و خور رضا الدن
کوکلی سوری طاس بر خور رضا الدن
مکرر ام و یک میگویند رضا الدن
خیال عارض کف طاس ای میاده کلید
کوزیم با حق و خور رضا الدن
و کل مخصوص و خور رضا الدن
و حق طاس فایده کلید رضا الدن

مستاد جدت افندی رحمه الله علیه
در بر
الدلیل را با حق
خروج خط او
چرخه غسان لفظ
بیکر کاف کبر
لایق کاف کبر
صدورم و حق و خور رضا الدن
اول غسان ایله حق
و ایدید و حق و خور رضا الدن
اول لفظ کاف کبر
دل خورم و حق و خور رضا الدن
قرناروی اول

دلم ای مه قتی بخور رضا الدن
دودیم صا کله بخور رضا الدن
توزیم و خور رضا الدن
قرناروی کله بخور رضا الدن
فکر رضا الدن
جکوزیم و خور رضا الدن
صا کله بخور رضا الدن
نقام و خور رضا الدن
دلم صا کله بخور رضا الدن

هم بخور رضا الدن
قرناروی مه قتی بخور رضا الدن
دودیم صا کله بخور رضا الدن
توزیم و خور رضا الدن
قرناروی کله بخور رضا الدن
فکر رضا الدن
جکوزیم و خور رضا الدن
صا کله بخور رضا الدن
نقام و خور رضا الدن
دلم صا کله بخور رضا الدن

هم بخور رضا الدن
قرناروی مه قتی بخور رضا الدن
دودیم صا کله بخور رضا الدن
توزیم و خور رضا الدن
قرناروی کله بخور رضا الدن
فکر رضا الدن
جکوزیم و خور رضا الدن
صا کله بخور رضا الدن
نقام و خور رضا الدن
دلم صا کله بخور رضا الدن

کوزان و سترجه
 دگر او مهله با بیضه بقیه بر
 اولسانه دق چاکر
 بانه کرد و صومعه زنی که سید
 ایندی او بی معجزه کند و به رهبر
 عشاقی ز کبر
 دولاب اینه قسم جان به برده در
 بوقلم در هب
 جانگر بر سوخته دویم مقامی واری کرنا
 اعلای تجلی کر
 بل درین اخبار دیوانه دوریم
 طاش اسکه دوریم
 صالدری بر این بوضه و کز آن او دور
 آدر مدعا لک بر رسته کبری
 جودین حکمی هم اسم رسته کبری
 مقصود نیا اری
 جودین آفر زده و جلی ایله
 بنزله کدر
 مستورندیم از اولد که بولونور
 کوزانم اولونور
 باران غی سفت نه جود فرالیر

در لایم و دوزخی بی ندی او دلیر
 بر ۹۰ سیم کسر
 جان دور غی سیم بر ده دیکوی
 کزوف سوزنی خیمه جوقندی بر
 کاشانه آغوشه ایودهی نوزانف
 حکیم آردانلر
 مابین جسته کاصفدی برایشان
 مانعون کی مذر
 افتاده سی طوطا نه در قفسی بو بجه
 کوزان و سترجه
 دگر او مهله با بیضه بقیه بر
 اولسانه دق چاکر
 بانه کرد و صومعه زنی که سید
 ایندی او بی معجزه کند و به رهبر
 عشاقی ز کبر
 دولاب اینه قسم جان به برده در
 بوقلم در هب
 جانگر بر سوخته دویم مقامی واری کرنا
 اعلای تجلی کر

غلبه یارم کی کوفت اولدی جاورد
 جوق کونده الله است
 صون قالدی بول ما اهلله فام افزیم
 بایدوس ایدریم با یون غیث سراسر
 بود الله برار
نقطه بر دوش ساهل
 کوردن کی بر بایین برافت دگر
 غایت ایله دهر
 بختهم آورده کاما ساهل اگر

دل قالدی کسر
 بر چو سیر و دانه فاسب قروقات
 اولم همد مو حالت
 ابروسی امام کز الله مقدر
 بو قدر کا کور
 مانند دیرک
 داندی بوی
 فوغندی کوف کول کینه سراسر
 استاده هوزر
 جردم چکچیک بیله یوزم دبدق قلدر
 کجه ملر

بوسوی قوتی بوغوسی اما کما ایشدر
 لوزم می بوی ایشدر
 دویملک کوزدی طبعی نای انشی
 اول کرسی
 بفرین کسبله ریز از نظاری جو خیز
 بهیج اوله کدر
 جفته قادرم اولسه او جاردیم او بریده
 سن فالدی کبریه
 دویب امل هبا ویکادوکی استر
 کوزرجه امل
 بو جانی بکن نه بر آت نازی

قوتی طردی طری
 دل خانه غشاقده یخ قوتی صلیح بر
 کافور کل اکثر
 بلور یسه بنای بوقی در یقار لر
 انید و چیار لر
 اغوشنه کس او می یه یه کوزر
 ایش اولسه مین
 دو لکر کله دگر روش ایش او کافر
 کازق ده ماه
 اولمازی درین کول اول سمله زحیر
 زهلیک طبعی ویر

طوت فقه وصاله بنی همدانی بار
 فنی ایلمه همدان
 بچین بیکان و در ایلمه همدان
 فانی بی بی علیهم السلام همدان
 باب ایلمه همدان
 زلفه و کله همدان
 نغیر این هم در دینی جانان
 اولدی سکا کربن چکنار طوبی دقت

ایلده بکیشنه اتم او رقیه
 قورقما ایلدن هم اولدایوز بدتر
 زین عورانی اولدایک ای دل
 عاشق اولدایک سوزنی کالده بیکت و زین
 و بایم او سوزنه کور و آزار بایم
 سالیق بیکت و سوزنی

موار و حبس و لورالت سکا یا اور
 باق سنده او دیر
غزل بابی اقدی رحمة الله علیه
 کلین اولد سوزنی
 لب سینه بایم سوزنی
 اولد سوزنی بایم سوزنی
 بود و اولد سوزنی بایم سوزنی
 اولد سوزنی بایم سوزنی
 بر صوبت ایلد سوزنی بایم سوزنی
 بر نازک ایلد سوزنی بایم سوزنی

اولد سوزنی بایم سوزنی
 لب سینه بایم سوزنی
 اولد سوزنی بایم سوزنی
 بود و اولد سوزنی بایم سوزنی
 اولد سوزنی بایم سوزنی
 بر صوبت ایلد سوزنی بایم سوزنی
 بر نازک ایلد سوزنی بایم سوزنی

بشماره کورین صورتی می بینند
رندی بکار می آید و نوشته شده
اولدی بوخل بر کل عاقلان

عزل بدیع اقدی

بر سوزیدی جان که کرامت واری
دو نیمه به در بر افشاید واری
مخانه عقی کورین طاف واری
بر بسطه فری بسطه طاف واری
ای واده و بسطه طاف واری
نمی آید و بسطه طاف واری

بر شانه درای کورین طاف واری
مستاده اولدی راجه ما ستم
جان نوزده بر فقه دق ستم
رام سدرلف سیم بر ستم
کارم به نازان کله ستم
قانع و له هم جا ستم
هم کوره بی برده ستم
نعم اینه در شمع ستم
در بوزه نور ستم
مه کسب ضیا ستم
آینه هم او قدر صاف ستم

اول طافه در فقه ستم
نالیق دیه بکم نه حالت واری
ای شوری ندنا ایله بر ستم
نیزاجه واروب کورین ستم
نظریه غرق
غشیه میخانه طاف واری
اول کورای میخانه طاف واری
کیم دارو خانم ستم
المن البیاضه ستم
بریده ایله ستم

نقل ایدیم او مجلسی و صلیت واری
لطف ایله سوال ایله ایام فرات
بیله دره ایله ستم
اول افی قیله ستم
بیله شوره و بیله دیوارک واری
دستم ایله غرت لب واری
براده به کبریه طاف واری
ماهیچ ستم اولدی که آما دی
کورچیک اسکی ستم

نیت بی عاقلان فاشه و این بر من
 دلی تو در دهان یکی نهاده اما در
 سیر خدام تو در دهان تو سیر می کردی
 لایق تو نه ال امه صفتی اما در
 الدوب سیر نه کنیز من در بین تو
 تو در سیر من چه و در این بر تو
 سیر من ناز سیر با قاضی که با یاد
 او همه حیدر صفت او نه در قیاس سوز
 صبی تو بر کی سگال صکره شام قاضی
 دلی صبیان البهیم که در روی تو

عاقل و کامل از او به راه تو یاد
 که صحت و صفت تو با تو در دهان
 نیت با نام او تو در دهان تو
 چه صفت تو در دهان تو
 تو در دهان تو در دهان تو
 تو در دهان تو در دهان تو
 تو در دهان تو در دهان تو
 تو در دهان تو در دهان تو

با نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو

نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو
 نیت تو با نیت تو با نیت تو

روز و شب در راه رفتن اخباری
 هر کس که از راه غیبی به یارم
 مهر نظیر و در دلم قوی
 زهبا کرمه مه نواکی و زیارم
غزل قوی اخذی رحمة الله
 رندم و دلمور خانه دینا و دلمور
 اول مونس با کیم طیاره غریب
 کیمیتیم که نوازی نازان ار اسده
 محبت کی میان سوز غبار غریب
 هر زمه و از غنای غارم اما

دلدار و دلجو مجلس صیاده غریب
 ظاهرده اولوب زمران به بخار
 فارغ شدیم وادی معارف غریب
 بهت رو فله کرمیت و طوره وکی و غریب
 وکی اولوب غنیمه افتاده غریب
نظیر: دهنی اقدی رحمة الله
 حب وطن و صلای معارف غریب
 اولدم طرف فرقه افتاده غریب
 کم کرده کوی اولوب سوز غریب
 دینا و دل محبت غبار غریب

اولدم نه معجزه ملک مستند
 در کیمین ملک عیسا ده غریب
 آدم کی چون روح اضافی اولیم جانم
 بولسده شرف خست اعدای غریب
 نساغی محبتیم اندیشه دهنی
 عکاسه ارازی در باره غریب
غزل نظیر: اقدی رحمة الله
 فرج نوانیم غنای خانه مخانه
 خصوصاً ساقی مجلس صومیه کسانه
 سوزن زهرایم نوانیم غنای خانه

مهد و صندله و طفل و مادر و نوزادیم
 و بر دلم طایفه خاصه با طرم
 نوبت و صلت ایچون طهرت با طرم
 بیت القرآن و فائده کدر با طرم
 او قوی و فائده کدر با طرم
 سر خانه کورستان ابدیه و زیارم
 ارم نندای و نظیر قوی با طرم
 دوشیز و صفت و داری با طرم
 سوز آید و داری با طرم
 کندی اندازیم با طرم

نظیر: دهنی قوی
 مهر نظیر و در دلم قوی
 زهبا کرمه مه نواکی و زیارم
غزل قوی اخذی رحمة الله
 رندم و دلمور خانه دینا و دلمور
 اول مونس با کیم طیاره غریب
 کیمیتیم که نوازی نازان ار اسده
 محبت کی میان سوز غبار غریب
 هر زمه و از غنای غارم اما

[illegible][illegible]

غزل سرمد آری
 عاشق نه زمان ایله به یاد محبت
 مکنی عجب ایتمه فریاد محبت
 بر طایغ لبوب کوهن وطن سر آزار
 بجز طایغ دیرینه مضطرب عذار
 بی موی تصویر آید و سخی بزار محبت
 کوشش خورالم واروب و بیان محبت
 بوس باده باغی سدا فی اطرار
 زاهد اولسان سدا فی اطرار
 سر و قدح عالمی اندم به یاد محبت
 اولادی بجا کسودن اندام محبت
 بیت فدا به حافظ آری
 نه من اغانه تقوی بدارم و بس
 بدرم به بهشت ابد است بهشت

[illegible]

نالایک من از آیه بار خوارانه
 زحمت سبک داشت ایستای همت
 عصا و قوت در دست کرد آن مروت
 صفا سزد آن درستی کوه مروت
 اگر بارگاه آید در حق کوه مروت
 اول و سره نه در حق کوه مروت
 تقی حکیم در طهران ایام ویدانه
 تخلص: **لا محاذی در حق**
الله علیه
 کنوز اهد فایز ایام خواجه
 میرزا خیریه ساقی ناز آیه کاترستان

جهان که دلدی است جامع عالم و جود
نیمه شبی که کون ایندی بدی سرطانی
دگر کی هر روزی بهای پرورد خدای
طای زار دی دلدی خرد خدای
حکم پستی بالیب بدی خرد خدای
رضان ماعدا لدر قضای خرد خدای
سبب ایور حساب سنده ایور خدای
درد سدی عکس سادی ایور خدای
را کر صر صی سادی ایور خدای
عناد نیم دار من کوردم ایور خدای
دل و تو کی رادی عادی ایور خدای
پویش یارادی که که من عادی ایور خدای
عربی رانی قضی عادی ایور خدای
نمود خاند بهای دلدی خدای
قلم خدای که که ایور خدای

[illegible][illegible][illegible]

د کافره مونی ان کس طایفه ویر
 یو سادک کلون نقل اولوی قوی کس
 باقوی زور اسی قوی قوی یو کس
 یو ان کس اولوری کس یو کس
 نوز سوز کس یو کس
 مصوب کس یو کس
 یو کس کس یو کس
 رواد اولدی کس یو کس
 شهاب اهلان کس یو کس
 خواجه دانش کس یو کس
 دوا کس یو کس
 مونی اولدی کس یو کس
 ایدر کس یو کس
 زول لطف کس یو کس
 یو کس یو کس

[illegible]

بنا بر نگاهداری نه بختی بختی حالت
ای خواب روزی درستی مانند آرمه
بفرقه اولی که از آن ملاحت
کار من تمام زبانی اشارت
بفرقه زن اولی که در میان
اول بالدر نیمه بر افقه در یکد
بیمه به او غار این آدم بود که حرف
اول به وهو الله که کل علقه بک

صلی الله علیه و آله و سلم
طوس طایر بودی بر سر
سبحی که یارم ایمه طلیعه افادت
عنان کوکلی علم غنچه جگر
بوی و در آرد از دودخانه شفت
ایند که بکند با جاز حال غنچه
کلک او صبر و فقه ده ساعت
کلک او صبر و فقه ده ساعت

عمومی بی خنده و نظیره صودی
اورم بوجه ابله بودی اول تو خنده الفت
آه آه جدی سوزت اول درم بده
چنین فرادج ابله بودی از تو خنده الفت
هر که از در غنچه با شکر در خانه باده
بجان در جاده آن کوکلی که رفت
در بر فرود اندکی سبب فرود عاف
نجان مانده است بکند ابد شافت

کلامه شفقت
کلمه فارم او جدی بکافاله
چکدر صدم زار بودی غار و کت
نصیر اولوالت
نوح عونی عطا ابد الله سکا
اعد که یار غنچه کرد اب هر بیت
طوفان مصیبت
سفر در دیا کرم و خانم عطاسین
العقد کات الفقه ابد رحمت
ا جانیه البین با فقه در آن رسو
خضر و زین و لیسو

دانش ابدی بی شکر و در دین صود
طوقانه در جعفر
لفظ اولی قلم غنچه کور دم
ایندی سفر کدی او بهاره کور دم
ایندی سفر کدی او بهاره کور دم
موزون در دین غنچه کدی او بهاره کور دم
بیمه کدی او بهاره کدی او بهاره کور دم
ایندی سفر کدی او بهاره کور دم
مونی ایندی و فخر ایندی او بهاره کور دم
ایندی سفر کدی او بهاره کور دم

دانش ابدی بی شکر و در دین صود
دانش ابدی بی شکر و در دین صود
دانش ابدی بی شکر و در دین صود
دانش ابدی بی شکر و در دین صود
دانش ابدی بی شکر و در دین صود
دانش ابدی بی شکر و در دین صود
دانش ابدی بی شکر و در دین صود
دانش ابدی بی شکر و در دین صود
دانش ابدی بی شکر و در دین صود
دانش ابدی بی شکر و در دین صود

عنان ز غنای تو نداده غنای عالم
با چهره زبانی تو قامت رخسار
چو درده تو خاله چو درده و طوبی
از زرق و صفای دریا کی نیکو بار
از غنای تو نداده غنای عالم
با چهره زبانی تو قامت رخسار
چو درده تو خاله چو درده و طوبی
از زرق و صفای دریا کی نیکو بار

کرد انصاف و افق باری تو را مونس
بر طویر تو زود کنی تو بهیوش
اقتاده هزار بند بر سوی جوی سوس
در باغ تو پرورده شد رخسار و کرد
چو صیقل تو نیست بر صیقل خدای
این حال اندر کی نیکو بار
روی تو نیست و لیکن چون تو کرد
در دل تو گشتی که در تو گشت
ادراک تو گشتی که در تو گشت
الهامی چو ظاهر شد آن نورانی آدم
شد مظهر او این دل نورانی عالم
باز این روی تو گشتی که در تو گشت
در کتب او گشتی که در تو گشت
چون لوح تو گشتی که در تو گشت
عشق طلق ز اوقات خود هویدا کرده

همه موجودات از ان عین پیدا کرده
ای با عیان دنیا را که گویا کرده
من چو عین از روی خود ان عین کرده
بی چشم عیان از ان عین پیدا کرده
من خود در دریا عین پیدا کرده
چایه هر دو عالم من پیدا کرده
زب و کل عین تو در تو پیدا کرده
نیم کل عین تو در تو پیدا کرده
در دل عین تو در تو پیدا کرده
باز این عین تو در تو پیدا کرده
با عین من ای که عین تو پیدا کرده
چو عین تو در تو پیدا کرده
ز و قوت عین تو در تو پیدا کرده
از ان دل دریا عین پیدا کرده

عبد خدایت از ان عین پیدا کرده
با در و جای دانی عین پیدا کرده
کرده معنوی این عین پیدا کرده
آنکه از خود جلوه عین پیدا کرده
ساده از نفس تو عین پیدا کرده
فی جلالی ز هر چه عین پیدا کرده
من خود ان عین پیدا کرده
بر رخ از لطف تو عین پیدا کرده
عالمی از لطف تو عین پیدا کرده
ای که ان عین پیدا کرده
چو عین تو در تو عین پیدا کرده
فان در کمال عین پیدا کرده
مکرم عین تو در تو عین پیدا کرده
در عین تو عین پیدا کرده
که عین تو عین پیدا کرده

بند زار هستی خود تا هفتاد این عین پیدا کرده
بی که چون می گفتی دریا فصل پیدا کرده
فی کمالی که عین تو در تو عین پیدا کرده
آفرین باد برین عین پیدا کرده
بنو کون هر چه عین پیدا کرده
کین فانی که عین تو در تو عین پیدا کرده
از عین تو عین پیدا کرده
معنی الوجودی که عین تو در تو عین پیدا کرده
ما فی نفسه عین تو در تو عین پیدا کرده
در عالم ظهور که عین تو در تو عین پیدا کرده
یعنی ذات تو عین تو در تو عین پیدا کرده
نور وجود تو عین تو در تو عین پیدا کرده
شیاس عین تو در تو عین پیدا کرده
که عین تو عین پیدا کرده

کرد تو عین تو در تو عین پیدا کرده
از عین تو عین پیدا کرده
دعوی عین تو در تو عین پیدا کرده
کی از عین تو عین پیدا کرده
در راه عین تو در تو عین پیدا کرده
نه اندرون تو عین تو در تو عین پیدا کرده
از وصف تو عین تو در تو عین پیدا کرده
کویا بر زبان تو عین تو در تو عین پیدا کرده
دانا بر بصیرت تو عین تو در تو عین پیدا کرده
الهامی بر لطف تو عین تو در تو عین پیدا کرده
بارش بر ذرات تو عین تو در تو عین پیدا کرده
ما و تو عین تو در تو عین پیدا کرده
جامی بر عین تو عین پیدا کرده
کویا که تو عین تو در تو عین پیدا کرده

فانی بیدار بقدر قدرت خداوند
خواجه

موی مصطفی و موی نیک
بر حسن کی حسن از عبادان نیک
مهر موی کافر و لیانک نیک
دور مجروح علی صاحب لیلانک نیک

غزل شاهری صاحب غنچه

مولای کرب و کمال صبا کی کلمه
دق و نابله سماجی ایصالی کاه و ای
سکه مهری و در سنای زهره صبیح بوی
ایندرس بر تقاریر چون مهر و مهری
سکه در قوتی لرز غنچه کم کور سبزه

که نیست ایوب در دوش او دانه و دور
نتر آینه کاهی شبیه از کاه و دور
فرقه نا جیدر لاله اهل الله و دور
اکل و یوت کنده و جود بی کنت کتر الله

بن بجا سیدی عابد و جوادان
نجه او من دلائی نقطه جابان
هر او یکم در دلتان بجا بیدان
عالمی بیدانه صالان بی پروا بیدان

عاصی و جرمی اعنه فاندان بخت
ساقی کرب و کمال صبا کی کلمه
غنچه فاندان بخت
غنچه فاندان بخت

مصطفی انک نظر کی حسن بچی مرتضی
مولای خلیل صفا کی حسن شاه سن
اسمان کبریا انک حسن شاه سن
عارف سالک کز قلعه کبریا سن
اون سکر بک عالمک نصیب سن غنچه

مفتقران اسب فک و ندرع فتوری
مولوی و سکه سن رهنمای مولوی
هم سبک غنچه مملودیم کمالی
شاه عالمین اباسلطان خت فتوری
السلام ای و اف علم بی فتوری روم
السلام ای مهدی دین هادی محمد عوم

برانی و زان و یوت و جود و بخت و بخت
که عزت نظر بیدار کاهی طرم فتوری

نهیج بند سحر جلال سید دود

السلام ای و اف علم بی فتوری روم
السلام ای کیه غنچه سلطان کوم
السلام ای قالیانک بومه و ندرع
السلام ای و اف علم بی فتوری روم
السلام ای مهدی دین هادی محمد عوم
السلام ای و اف علم بی فتوری روم
السلام ای مهدی دین هادی محمد عوم

نکته دلد و اوارق نور و صند و جراح
ویری مهر عالم از انک و غنچه و جراح
فلس خرمه کل با ندرع لعل و جراح
باقر زالنون اولور سحر و جراح

جامه شمع خلدان اولدن بر نوری
زده زده و فصل و در مانده طور موسوی
خلعت با زاده و صوکه و نیا انک و ای
کوشه فی نونقه فقر و کج و اولن فتوری
نقد و قدس عبد الله ندرع غنچه و ای
قد و در یون روان بابا و جراح و ای
صورتی و غنچه او کسر مرید فتوری
دق و نابله سماجی اب مولوی و ل مولوی

باسا ندرع و غنچه از نور کی
جامه شمع خلدان اولدن بر نوری
زده زده و فصل و در مانده طور موسوی
خلعت با زاده و صوکه و نیا انک و ای
کوشه فی نونقه فقر و کج و اولن فتوری
نقد و قدس عبد الله ندرع غنچه و ای
قد و در یون روان بابا و جراح و ای
صورتی و غنچه او کسر مرید فتوری
دق و نابله سماجی اب مولوی و ل مولوی

کلیوزن فکر که کمالی و جراح
جله عطار ای ندرع کمالی و جراح
جالت و جوی و کمال ندرع و جراح
ایندرس بر تقاریر چون مهر و مهری
سکه در قوتی لرز غنچه کم کور سبزه

١٠ دال - سلاط ١٢ ١٤ ١٦ ١٨ ٢٠ ٢٢ ٢٤ ٢٦ ٢٨ ٣٠ ٣٢ ٣٤ ٣٦ ٣٨ ٤٠ ٤٢ ٤٤ ٤٦ ٤٨ ٥٠ ٥٢ ٥٤ ٥٦ ٥٨ ٦٠ ٦٢ ٦٤ ٦٦ ٦٨ ٧٠ ٧٢ ٧٤ ٧٦ ٧٨ ٨٠ ٨٢ ٨٤ ٨٦ ٨٨ ٩٠ ٩٢ ٩٤ ٩٦ ٩٨ ١٠٠	١٠ دال - سلاط ١٢ ١٤ ١٦ ١٨ ٢٠ ٢٢ ٢٤ ٢٦ ٢٨ ٣٠ ٣٢ ٣٤ ٣٦ ٣٨ ٤٠ ٤٢ ٤٤ ٤٦ ٤٨ ٥٠ ٥٢ ٥٤ ٥٦ ٥٨ ٦٠ ٦٢ ٦٤ ٦٦ ٦٨ ٧٠ ٧٢ ٧٤ ٧٦ ٧٨ ٨٠ ٨٢ ٨٤ ٨٦ ٨٨ ٩٠ ٩٢ ٩٤ ٩٦ ٩٨ ١٠٠	١٠ دال - سلاط ١٢ ١٤ ١٦ ١٨ ٢٠ ٢٢ ٢٤ ٢٦ ٢٨ ٣٠ ٣٢ ٣٤ ٣٦ ٣٨ ٤٠ ٤٢ ٤٤ ٤٦ ٤٨ ٥٠ ٥٢ ٥٤ ٥٦ ٥٨ ٦٠ ٦٢ ٦٤ ٦٦ ٦٨ ٧٠ ٧٢ ٧٤ ٧٦ ٧٨ ٨٠ ٨٢ ٨٤ ٨٦ ٨٨ ٩٠ ٩٢ ٩٤ ٩٦ ٩٨ ١٠٠	١٠ دال - سلاط ١٢ ١٤ ١٦ ١٨ ٢٠ ٢٢ ٢٤ ٢٦ ٢٨ ٣٠ ٣٢ ٣٤ ٣٦ ٣٨ ٤٠ ٤٢ ٤٤ ٤٦ ٤٨ ٥٠ ٥٢ ٥٤ ٥٦ ٥٨ ٦٠ ٦٢ ٦٤ ٦٦ ٦٨ ٧٠ ٧٢ ٧٤ ٧٦ ٧٨ ٨٠ ٨٢ ٨٤ ٨٦ ٨٨ ٩٠ ٩٢ ٩٤ ٩٦ ٩٨ ١٠٠
---	---	---	---

حکم تقدیرده همارا غافل بر
 قسبت روز از عالم و مزید بر
 سوختن بقدر اندازد و حاصل بر
 فیض دولت او نور ارحه افراط نکا
 مانع دولت او نور ارحه افراط نکا
 بزم اقبال و خیر ابد و دولت
 حق تسلیم او که کرمی با اهل بر
 اولست تو خیر خدا بدارد و بود
 بدو نور عدل الهی است و نال بر
 در که حق و هاشم است و نال بر
 قوت طاعتین اقبال و قابل بر
 منصب ارباب بود اهل کمال بر
 بزم جلاله خانه اقبال بر

غافل و غلامی که درین کوزه هفت نموده
 پیش از آنکه کوزه را جلد بر او بپوشانند
 ایند و غافل بر او اوستا سنانند و
 ایند و غافل بر او اوستا سنانند و
 اهل حال او در دهان او بود و
 کجی او در دهان او بود و
 بیت علو الدوله الحافظ
 لباس طریقت بنفوی بود
 نه در جبهه و نه در لای خلفی بود

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Muhsin ÇELİK	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Türk Dili ve Edebiyatı
Makale ve Bildiriler	
1. Çelik, M. (2022). Vusûlî Dîvânı'nda Takılar, Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, 1(56), 161-168. https://doi.org/10.17498/kdeniz.1195556	